

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
NAAR AANLEIDING VAN DE
BEGROTINGSUITVOERING 2023
ECONOMIE, WETENSCHAP EN
INNOVATIE**

Ingediend door

Jo Brouns

Vlaams minister van

Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en
Landbouw

INHOUDSTAFEL

I.	INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	7
1.	Steun voor ondernemingen met hoge energiekosten	7
2.	Versnellen van de energietransitie	8
3.	Werk maken van meer strategische onafhankelijkheid	10
4.	Ondersteunen van de competitiviteit door meer productiviteit	12
II.	SAMENVATTING.....	13
III.	TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	15
1.	Transversale en horizontale doelstellingen.....	15
2.	Overkoepelende strategische doelstellingen.....	16
a.	Transversale strategische doelstellingen	16
	1. Lokaal ondernemerschap laten bloeien	16
	2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst	18
	3. Regionale specialisatie in streken en provincies	20
	4. Succesvol ondernemen in een digitale samenleving	21
	5. Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie	24
	6. Duurzaam groeien via een kennisgedreven circulaire economie	26
	7. Een kwaliteitsvolle zorgeconomie	27
b.	Overkoepelende doelstellingen	28
	1. Een laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor bedrijven en onderzoekers	28
	2. Optimaal inspelen op Europees en internationaal beleid	28
	3. Een beleid gedreven door feiten en cijfers	30
IV.	BELEIDSVELD I: ECONOMIE	32
1.	Inhoudelijk structurelement 1: Financiering ondernemingen	32
1.1	Strategische doelstellingen - Een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal	32
1.2	Operationele doelstellingen.....	32
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	33
	1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	34
	1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht	41
	Omschrijving	41
2.	Inhoudelijk structurelement 2: Ondernemerschap	42
2.1	Strategische doelstellingen - Meer en sterkere ondernemers	42
2.2	Operationele doelstellingen.....	42
	2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	45
	2.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	45

3. Inhoudelijk structuurelement 3 : Groei-ondersteuning kmo's en groeibedrijven	47
3.1 Strategische doelstellingen – Veerkrachtige bedrijven en sectoren	47
3.2 Operationele doelstellingen	47
3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	49
3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	50
4. Inhoudelijk structuurelement 4 : Vergroening klimaat.....	56
4.1 Strategische doelstellingen – De transitie naar een duurzame economie faciliteren	56
4.2 Operationele doelstellingen	56
4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	56
4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	56
4.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	56
5. Inhoudelijk structuurelement 5 : Ruimtelijke Economie.....	57
5.1 Strategische doelstellingen – Ruimte om duurzaam te ondernemen in Vlaanderen	57
5.2 Operationele doelstellingen	57
5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	58
5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	58
5.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	58
5.3.3. Overige entiteiten onder toezicht	59
6. Inhoudelijk structuurelement 6 : De ondernemersvorming, met inbegrip van de bezoldigde stages	60
6.1 Strategische doelstellingen.....	60
6.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	60
6.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	60
V. BELEIDSVELD II: WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	62
1. Inhoudelijk structuurelement 1 : Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	62
1.1 Strategische doelstellingen – Excelleren in nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	62
1.2 Operationele doelstellingen	62
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	63
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	64
1.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	67
2. Inhoudelijk structuurelement 2 : Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek..	69
2.1 Strategische doelstellingen - Excelleren in specifieke kennisdomeinen en ondersteunen van excellente domeinspecifieke onderzoeksinstellingen	69
2.2 Operationele doelstellingen	69
2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	70

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	70
2.3.2. Overige entiteiten onder toezicht	74
3. Inhoudelijk structurelement 3 : Strategisch basisonderzoek.....	76
3.1 Strategische doelstellingen - Uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek dat een ver uitzicht biedt voor latere maatschappelijke en/of economische toepassingen	76
3.2 Operationele doelstellingen	76
3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	76
3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	76
3.3.2. Overige entiteiten onder toezicht	77
4. Inhoudelijk structurelement 4 : Onderzoeksinfrastructuur.....	78
4.1 Strategische doelstellingen - Excellente en internationaal verbonden onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen	78
4.2 Operationele doelstellingen	79
4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	79
4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	80
4.3.2. Overige entiteiten onder toezicht	85
5. Inhoudelijk structurelement 5 : Post-initieel onderwijs	86
5.1 Strategische doelstellingen - Onderzoek voor toonaangevende business schools in Vlaanderen	86
5.2 Operationele doelstellingen	86
5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	86
5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	87
6. ISE Zonder ISE	88
6.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	88
6.1.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	89
VI. BELEIDSVELD III: INNOVATIE	90
1. Inhoudelijk structurelement 1 : Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek	90
1.1 Strategische doelstellingen - Onderzoekscentra als brugfunctie tussen wetenschap en toepassing in strategische wetenschapsdomeinen	90
1.2 Operationele doelstellingen	90
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	90
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	91
2. Inhoudelijk structurelement 2 : Kennisvalorisatie	96
2.1 Strategische doelstellingen - Tot de internationale top behoren in het valoriseren van kennis	96
2.2 Operationele doelstellingen – resultaten 2023	96
2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	97
2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	98

3. Inhoudelijk structuurelement 3 : Innovatiekracht ondernemingen	100
3.1 Strategische doelstellingen - Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding.	100
3.2 Operationele doelstellingen	100
3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	102
3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	103
3.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	104
4. Inhoudelijk structuurelement 4 : Ontvangsten participaties	109
4.1 Strategische doelstellingen	109
4.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	109
VII. BELEIDSVELD IV: WETENSCHAPSCOMMUNICATIE – het stimuleren van de innovatie- en ondernemerscultuur.....	111
1. Inhoudelijk structuurelement 1: Wetenschapscommunicatie	111
1.1 Strategische doelstellingen - Informereren over wetenschap en dialogeren met en betrekken van burgers bij de wetenschap.	111
1.2 Operationele doelstellingen	111
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	112
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	113
1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht	115
1.4 Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen	116
VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	117
1. Apparaatskredieten	117
1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	117
1.2 Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.....	118
1.3 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid – Agentschap Innoveren en Ondernemen 121	
2. Provisies/Thema-overschrijdend.....	127
2.1 Ontvangsten	127
2.2 Uitgaven	128
IX. LIJST MET AFKORTINGEN	136
X. OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN.....	138
XI. BIJLAGEN	148

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Ondanks de opeenvolgende crisissen bleef ons innovatie-ecosysteem uitmuntend presteren. Met een aandeel van O&O-investeringen van 3,65% bbp in 2021 is Vlaanderen internationaal een absolute topper, we behoren tot de innovatieleiders in de EU, en onze ondernemingen, ook de kmo's, voeren steeds meer innovaties door. Nergens in de EU zijn er meer innovatieve ondernemingen. Met het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" werd de innovatiecapaciteit van bedrijven en kennisinstellingen gericht op duurzaamheid, digitalisering en zorg ook fors uitgebouwd. Er is ook volop ingezet op het versterken van de lokale handelskernen.

Niettemin bleek in 2023 de nasleep van de oorlog in Oekraïne een diepe impact te hebben op de wereldeconomie. De energieprijzen en toeleveringsketens bleven onstabiel, wat ons (samen met aanhoudend hoge inflatie) economische zorgen baarde. Ondanks pogingen om de inflatie te beteugelen, voelden ondernemingen in Vlaanderen en elders de druk van stijgende kosten en een uitdagende markt. De voortdurende onzekerheid en geopolitieke spanningen benadrukten de noodzaak voor veerkracht en aanpassingsvermogen.

Vanuit het Vlaamse beleid voor Economie, Wetenschap en Innovatie pakten we deze crisis aan via vier actiedomeinen en zetten we daarbij belangrijke bijkomende budgetten in:

1. Steun voor ondernemingen met hoge energiekosten;
2. Versnellen van de energietransitie;
3. Werk maken van meer strategische onafhankelijkheid;
4. Ondersteunen van de competitiviteit door meer productiviteit en innovatie.

Met deze acties sloegen we de brug naar sterke, duurzame kennisinstellingen en ondernemingen die op lange termijn bijdragen aan de werkgelegenheid en de welvaart in Vlaanderen.

1. Steun voor ondernemingen met hoge energiekosten

Energiekosten drukken

De Vlaamse Regering voorzag subsidies om de energiekosten van kmo's en grote ondernemingen te drukken op basis van het artikel 2.4 van het Europese Tijdelijke Staatssteunkader. Deze steun was tijdelijk, gericht en voorwaardelijk. Bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 werd de steunmaatregel tot toekenning van steun aan ondernemingen die worden geconfronteerd met stijgende energie-uitgaven ten gevolge van de Russische agressie tegen Oekraïne, wat betreft het vierde kwartaal van 2022, goedgekeurd (Energiesteun 1). De digitale aanvraag werd opengesteld van 12 december 2022 tot 28 februari 2023. Er werden 390 aanvragen ingediend waarbij aan 387 aanvragen een voorwaardelijke steun werd toegekend. Hiervan hebben 167 ondernemingen binnen de aanvraagperiode voor een uitbetaling die liep tot 31 maart 2023, een uitbetaling aangevraagd. De uitbetaling gebeurde in één schijf na controle van onder meer de energiefacturen en het vaststellen van het definitief steunbedrag.

Van de 167 uitbetalingsaanvragen werden er 55 geweigerd; in 112 aanvragen werd de steun definitief goedgekeurd en uitbetaald voor een totaalbedrag van 5.224.307,03 euro.

Het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen die worden geconfronteerd met stijgende energie-uitgaven ten gevolge van de Russische agressie tegen Oekraïne, wat betreft het eerste kwartaal van 2023, werd door de Vlaamse Regering op 21 april 2023 goedgekeurd (Energiesteun 2). De digitale aanvraag werd opengesteld op 24 april 2023 en de indieningsperiode liep tot en met 30 juni 2023. Er werden 51 aanvragen ingediend, waarvan er 11 werden geweigerd na controle van de stavingstukken. Een 40-tal aanvragen werden goedgekeurd met een toegekend steunbedrag van 8.857.308,35 euro. De uitbetaling gebeurde in één schijf.

De dossierbehandeling en uitbetalingen werd afgerond tegen eind 2023, het aflopen van de tijdelijke kaderregeling Oekraïne.

Leningen en waarborgen

Om voor ondernemers de nodige liquiditeiten, overbruggingsfinanciering en waarborgen te helpen garanderen, werd in 2023 1 miljard euro voorzien. In 2024 is nog 14 miljoen euro nodig voor beroepen en bezwaren.

Eind 2023 werd van dit 1 miljard 750 miljoen herverdeeld van VLAIO naar het participatie-artikel bij FB (CB0-1CEX2BA-PA). Dit dient voor een investering samen met het onderzoekscentrum imec in een nieuw op te zetten infrastructuurvehikel (imec EU-pilot line NV) in het kader van de cofinanciering van een Europese R&D-pilootlijn voor chiptechnologie in Vlaanderen.

2. Versnellen van de energietransitie

De afgelopen twee jaren waren in belangrijke mate getekend door een crisis van energiekosten. Om de energiekosten van ondernemingen op termijn te drukken en de afhankelijkheid van dure fossiele brandstoffen te verlagen, is het noodzakelijk dat we breed in onze economie de energietransitie versnellen. Dit kan door ondernemingen te stimuleren op korte termijn te investeren in nieuwe technologieën die de energie-efficiëntie en het aandeel hernieuwbare energie verhogen. Men kan daarbij denken aan warmtepompen, elektrische boilers, zonne-energie, biomassa, geothermie, restwarmte, etc. Deze aanpak moet niet enkel de kostenpositie van onze ondernemingen ondersteunen, maar draagt ook bij aan onze belangrijke klimaatambities.

Impulsprogramma voor energiemaatregelen

Om de noodzakelijke versnelling tot stand te brengen, realiseerden we een impulsprogramma. Het werd een geïntegreerd programma met maatregelen om bedrijven uit diverse sectoren te informeren, te adviseren en te begeleiden. Het programma omvatte tevens acties om nieuwe toepassingen te demonstreren. We voorzagen ook in investeringssteun om de meerkosten van de meest ecologische investeringen te helpen opvangen en flankerende maatregelen. Meer concreet ging het over:

- het creëren van tractie door een gepaste brede én gerichte outreach, gekoppeld aan neutrale informatie op maat van sectoren en bedrijven;
- adviesverlening op maat, gericht op begeleiding naar en bij implementatie over marktklare technologische mogelijkheden en het scherp stellen van de businesscase;
- experimenteerruimte en ruimte voor kennisopbouw over procesaanpassingen op maat van sectoren én individuele ondernemingen;

- demo-infrastructuur om de mogelijkheden van specifieke oplossingen uit te dragen naar ondernemingen;
- investeringssteun en kapitaal om de rendabiliteit van specifieke oplossingen te verbeteren voor (groepjes van samenwerkende) ondernemingen;
- specifieke opleiding en bijscholing.

In 2023 werd voor dit impulsprogramma 20 miljoen euro extra voorzien uit het Klimaatfonds. Het programma werd aangevuld met de reguliere middelen voor ecologiesteun van VLAIO. Daarnaast worden verschillende kredieten en VLAIO-instrumenten waaronder COOCK en proeftuinen ingezet voor de doelstellingen van het impulsprogramma.

Het impulsprogramma werd volledig uitgerol in 2023. Gelet op de succesvolle start van het programma heb ik intussen beslist om het programma te verlengen tot einde 2025, zodat de positieve dynamiek kan verdergezet worden en de volgende Vlaamse Regering kan beslissen om het programma al dan niet verder te verlengen. Meer concreet werden de werkgeversorganisaties Unizo, Voka en de industriepartners via het contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling ingezet om het programma beter bekend te maken bij de bedrijven. Via de middelen ondernemersvorming werden extra opleidingen ontwikkeld en in de markt gezet om installateurs van industriële warmtepompen op te leiden. Via COOCK wordt een uitgebreid en ambitieus project ondersteund dat voortvloeit uit de samenwerking van de speerpuntclusters Flanders' Food en Flux 50.

Het programma omvatte ook uitbreidingen aan de concrete investeringssteun die bedrijven kunnen genieten via de verschillende instrumenten van VLAIO. De resultaten hiervan zijn:

1. Via de ecologiepremie + (EP+)
  - Aangevraagde steun binnen het thema warmte: (vnl. recuperatie restenergie (met warmtepomp), geothermie voor proceswarmte / klimatisatie, proceswarmte door vergisting): 7.510.311 euro (01/01/2023 – 31/12/2023)
  - Aangevraagde steun binnen het thema elektriciteit (batterijen): 19.028.192 euro (01/01/2023 – 31/12/2023)

Naar aanleiding van een update van de technologieënlijst voor EP+ als gevolg van bijkomende voorwaarden van de nieuwe groepsvrijstellingsverordening (GBER) (i.e. opladen met min. 75% groene stroom) waren er eind 2023 veel bijkomende indieningen voor deze technologie. Vermoedelijk zullen deze niet allemaal steunbaar zijn.

De CO₂-emissiereductie op warmte wordt geschat op ongeveer 35.831 ton CO₂/jaar. Binnen VLAIO loopt een project om deze schatting met een hogere zekerheid te kunnen geven. Het getal moet dus voorzichtig gehanteerd worden. De huidige schatting werd gemaakt op basis van CO₂-emissiereductie van EP+-steunaanvragen binnen het thema warmte in de tweede helft van 2022 (gemiddeld 209,6 euro steun/ton CO₂-emissiereductie per jaar).

2. Via de specifieke oproep GREEN: Groener en efficiënter energiegebruik in de industrie
  - 51 indieningen in 2023:
    - o 3 projecten in beoordeling

- 17 projecten in beslissing
- 31 projecten finaal beslist (8 negatief of onontvankelijk; 23 positief)
- Aangevraagde projectinvesteringen (januari 2023 - begin februari 2024):
  - Alle ingediende projecten: 72.133.862 euro
  - Positief beoordeelde projecten: 33.060.686 euro
  - Steunbedrag (januari 2023- begin februari 2024):
    - Positief beoordeelde projecten (nog niet alle beslist): 6.497.101 euro
    - Effectief besliste (vastgelegde) projecten: 5.167.659 euro
- GREEN: CO₂-emissiereductie (januari 2023- begin februari 2024):
  - Positief beoordeelde projecten (nog niet allen beslist):
    - Directe (Scope I) CO₂-eq emissiebesparing: 18.510 ton/jaar
    - Indirecte (Scope II) CO₂-eq emissiebesparing: 2.069 ton/jaar

Investeringsprojecten

Parallel werd er een impuls gegeven aan bedrijfsinvesteringen in duurzame kapitaalsintensieve projecten, die een extra investering zijn ten opzichte van de normale bedrijfsvoering. Het initiatief voor het ondersteunen van de versnelde energietransitie bij bedrijven (doorbraak-kapitaal) werd in de loop van 2023 in de markt gezet door LRM. LRM stelt kapitaal ter beschikking aan ondernemingen die willen investeren in het verduurzamen van hun productieproces, hun infrastructuur en/of bedrijfsvoering. Er wordt daarbij gekeken naar mogelijke verbeteringen m.b.t. verwarming, isolatie, machinepark, PV-panelen, laadpalen... Om dit mogelijk te maken, werd een kapitaalverhoging van 30 miljoen euro (ESR8) bij LRM voorzien.

3. Werk maken van meer strategische onafhankelijkheid

Deze crisis drukte ons met de neus op de feiten van de enorme afhankelijkheid van onze regio en ook de ganse Europese Unie van andere continenten voor energie, grondstoffen en cruciale goederen en componenten. We volgden dan ook met bijzondere betrokkenheid het EU-debat en de initiatieven van de Europese Commissie om de strategische onafhankelijkheid van de Europese Unie via waardeketens en ecosystemen te versterken. We zetten ook het Vlaamse innovatiebeleid in om deze doelstelling te ondersteunen.

IPCEI

In dit beleid nemen de IPCEI's een belangrijke rol in. Vlaanderen heeft strategisch deelgenomen aan nieuwe IPCEI-calls, in het bijzonder rond duurzaamheid. We hebben ook onze engagementen aangaande de participatie van Vlaamse bedrijven in de Europese waardeketens voor batterijen, waterstof en micro-elektronica (chips) verder uitgevoerd.

Innovatieve landbouw- en voedselhub

Deze aanvoercrisis confronteerde ons ook met het belang van de zelfvoorziening op het vlak van voedsel. Met een performante landbouw en voedingsnijverheid staat Vlaanderen traditioneel sterk. Tegelijk stellen zich enorme uitdagingen op het vlak van duurzaamheid en economische leefbaarheid. Op basis van de Vlaamse voedselstrategie bekeken we met de sectoren, de kennisinstellingen en het middenveld welke bijkomende structurele maatregelen genomen konden worden om Vlaanderen als een innovatieve landbouw- en voedselhub sterker op de kaart te zetten. In 2023 werd 13 miljoen euro vrijgemaakt voor het versterken van wetenschappelijk onderzoek via reguliere onderzoekskanalen waaronder een thematische FWO-oproep en een verhoging van het budget van de VLAIO

Landbouwtrajecten. Daarnaast werd ook geïnvesteerd in het intensifiëren van flankerend beleid.

We versterkten de Europese innovatiesamenwerking rond agro-ecologie, duurzame voedselsystemen, diergezondheid- en welzijn via de structurele participatie aan de EU-partnerschappen hierover binnen Horizon Europe.

Circulair ondernemen

In het kader van onafhankelijkheid op het vlak van grondstoffen willen we onze voortrekkerspositie op het vlak van circulaire economie verder uitbouwen. In 2023 werden door VLAIO 7 Living Labs Circulaire Economie gesteund voor een totaalbedrag van 3,5 miljoen euro. Die Living Labs dragen bij aan een systeemdoorbraak in de sectoren maakindustrie, machinebouw en chemie en kunststoffen.

European Chips Act

De digitalisering maakt dat we bijzonder afhankelijk zijn geworden van microchips. Zonder gegarandeerde toevoer van semiconductoren valt onze industrie stil. We speelden daarom in op de IPCEI micro-elektronica om de betrokkenheid van lokale deeptech-bedrijven, foundry's en start-ups bij de nieuwe Europese waardeketen te verzekeren. We namen ook actief deel aan de besluitvorming in de voorbereidende instanties van de Raad Concurrentievermogen waarbij we een centrale rol beoogden voor imec in nieuwe pan-Europese onderzoeks- en pilootinfrastructuren. In 2023 versterkten we imec structureel met een bijkomende jaarlijkse dotatie van 8 miljoen euro. We ondersteunden ook de kandidatuur van imec om één van de pilootlijnen onder EU Chips Act uit te bouwen. Daartoe besliste de Vlaamse Regering om tot 750 miljoen euro te investeren in een nieuw op te richten infrastructuurvehikel (imec EU-pilot line nv) in het kader van de cofinanciering van een Europese R&D-pilootlijn voor chiptechnologie in Vlaanderen.

4. Ondersteunen van de competitiviteit door meer productiviteit

De inflatie en de stijging van de lonen ondergroef op korte termijn het concurrentievermogen van onze bedrijven. Innovatie en digitalisering zijn zonder meer hefboomen om de productiviteit en zo de competitieve positie van ondernemen te versterken.

VLAIO speelde haar centrale rol om de innovatieprocessen aan te moedigen met toegankelijke steunprogramma's die ook zorgen voor maatschappelijke meerwaarde. We voorzagen hiertoe de nodige kredieten. Na de succesvolle proefoproepen verankerden we de Innovatieve Starterssteun zodat jonge beloftevolle bedrijven via een aangepast instrument geholpen worden in hun innovatiegedreven groei. Digitalisering bij ondernemingen stimuleerden we via de implementatieacties van de beleidsagenda's AI en Cybersecurity.

We bleven ook investeren in topdomeinen en -instellingen om onze kennisbasis te verstevigen. Daarom verhoogden we de jaarlijkse toelage van VIB met 4 miljoen euro. Het VLIZ werd verder uitgebouwd met een extra dotatie van 1 miljoen euro. Om in te spelen op de infrastructuurnoden bij VITO voorzagen we 2 miljoen euro.

O&O-initiatieven die de brug slaan tussen kenniscentra en bedrijven kregen extra aandacht. Zij versnellen immers economische valorisatie. De werking van de speerpuntcluster voor gezondheidstechnologie MEDVIA kwam in 2023 op kruissnelheid. Voor de hogescholen werd vanaf 2023 een structureel budget van 3 miljoen euro voor toepassingsgerichte onderzoeksinfrastructuur voorzien. In 2023 werden 17 projecten onderzoeksinfrastructuur hogescholen goedgekeurd voor een totaalbedrag van 3.237.788 euro.

Jo Brouns
Vlaams minister van Economie, Innovatie,
Werk, Sociale Economie en Landbouw

II. SAMENVATTING

De globale budgetevolutes voor de beleidskredieten worden in de tabellen hieronder weergegeven en verder toegelicht.

TOTAAL – ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE, excl. Apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	87.474	27.209	0	3.447.504	3.357.670
1e BA-JR	87.474	27.209	0	2.697.721	2.681.835
BU	104.766	10.857	0	2.640.646	2.592.021

PROGRAMMA EC – ECONOMIE

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	87.365	27.209	0	2.237.512	2.135.163
1e BA-JR	87.365	27.209	0	1.449.205	1.449.055
BU	104.685	10.857	0	1.393.602	1.368.141

Economie (Programma EC) heeft betrekking op de middelen van het Fonds Innoveren & Ondernemen. Dit fonds wordt beheerd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen en wordt ingezet voor maatregelen gericht op:

- het stimuleren van ondernemerschap (bespreking onder strategische doelstelling: *Meer en sterkere ondernemers*);
- het verhogen van het groeipotentieel en het innoverend vermogen van de Vlaamse ondernemingen (bespreking onder strategische doelstellingen: *Veerkrachtige sectoren en bedrijven* en *Impactvol innoveren in bedrijven en clusters en optimale kennisverspreiding in het beleidsveld Innovatie*);
- het creëren van stimulerende omgevingsfactoren voor het ondernemen (bespreking onder strategische doelstelling: *Duurzame en innovatieve ruimte om te ondernemen*).

Het VAK en VEK werd nagenoeg volledig opgebruikt. Het verschil van 56 miljoen VAK en 61 miljoen VEK tussen budget en uitvoering wordt verklaard doordat de netto verliesfinanciering van de NV PMV-Standaardwaarborgen 20 miljoen euro minder verlies heeft moeten boeken en doordat er minder overbruggingsleningen rond de corona- en Oekraïne-crisissen werden toegekend (-31 miljoen VAK en -55 miljoen VEK).

PROGRAMMA EE – WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	0	0	762.330	793.252
1e BA-JR	0	0	0	793.317	797.677
BU	1	0	0	791.901	791.442

Met de middelen rond wetenschappelijk onderzoek (Programma EE) wordt er geïnvesteerd in grensverleggend fundamenteel onderzoek gedreven door de nieuwsgierige onderzoeker. Het doel is te investeren in de kennisbasis van onderzoekers en ondernemingen om voorop te kunnen lopen in de economie van morgen, en in excellent onderzoek van onderzoekscentra en universiteiten. Het voorziene VAK en VEK budget werd volledig benut.

PROGRAMMA EF – INNOVATIE

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	109	0	0	436.984	418.334
1e BA-JR	109	0	0	444.521	423.709
BU	80	0	0	444.466	421.295

Met innovatie (Programma EF) wordt een brug geslagen tussen het wetenschappelijk onderzoek en de praktische toepassing ervan. Hierbij worden dotaties gegeven aan strategische onderzoekscentra met het oog op innovatieve economische en maatschappelijke valorisatie van excellent onderzoek op gebied van micro- & nano-elektronica, biotechnologie, duurzame ontwikkeling, digitalisering en maakindustrie. Het voorziene VAK en VEK budget werd volledig benut.

PROGRAMMA EG – WETENSCHAPSCOMMUNICATIE

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	0	0	10.678	10.921
1e BA-JR	0	0	0	10.678	11.394
BU	0	0	0	10.677	11.143

Het programma Wetenschapscommunicatie (Programma EG) heeft betrekking op de middelen die het Departement EWI aanwendt om het brede publiek en jongeren te informeren over en te sensibiliseren voor het belang van wetenschap, en technologische innovatie en zo het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen te versterken. Acties rond STEM, creativiteit en ondernemerschap worden (ook) ontwikkeld binnen het programma EC door het VLAIO. Het voorziene VAK en VEK budget werd volledig benut.

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan

Ook in 2023 werden door het departement EWI, in samenwerking met VLAIO, acties van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 ten uitvoer gebracht. Deze acties legden de focus op ondernemend onderwijs en jong maatschappelijk ondernemerschap, het verbreden van het STEM-actieplan en de STEM-academies, mediawijsheid en digitalisering. Er werd hierbij bijzondere aandacht besteed aan maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Horizontaal integratie- en gelijke kansen beleidsplan

Binnen ons beleidsdomein hebben wij ook de nodige aandacht voor gelijke kansen voor alle burgers.

Zo wordt in de regelgeving van de Vlaamse subsidie voor de "Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfaceactiviteiten voor de Vlaamse associaties", de subsidie voor de "Bijzondere Onderzoeksfondsen" (BOF) en de subsidie voor de "omkadering van jonge onderzoekers" (OJO) engagement gevraagd voor een gender- en diversiteitsbeleid. In 2023 heeft de vijfjaarlijkse evaluatie van deze instrumenten plaatsgevonden. Het element van gender- en diversiteitsbeleid werd samen met de andere onderdelen van de regelgeving hierin meegenomen.

In de convenanten van de structurele partners wetenschapscommunicatie zijn eveneens doelstellingen ingeschreven inzake gelijke kansen en diversiteit (zie bespreking beleidsveld wetenschapscommunicatie). Binnen het ondernemerschapbeleid worden drempels weggewerkt voor starters en pré-starters die verder afstaan van het ondernemerschap. In de STEM-agenda 2030 is tevens "een inclusieve benadering" opgenomen. Dit wordt standaard meegenomen in de oproepen STEM-partnerschappen die VLAIO lanceert. Zo moeten de indieners bij de oproep STEM-trajecten aangeven welke initiatieven ze nemen om minder voor de hand liggende doelgroepen te bereiken en bij de oproep STEM-ontwikkelaars die in 2023 liep, was het eveneens een evaluatiecriterium onder de rubriek "hefboom effect". Daarnaast is er binnen de ecosysteem werking van STEM in de vrije tijd een werkgroep aan de slag rond inclusie. Begin 2023 werd er in dat kader een Webinar georganiseerd "Hoe verhoog je de diversiteit in STEM? Inclusief natuurlijk".

Daarnaast wordt er standaard in convenanten met begunstigden zoals de strategische onderzoeksinstellingen een artikel opgenomen rond het verplicht definiëren van een diversiteitsbeleid en het ondertekenen van een non-discriminatieclausule bij aanwerven van nieuwe onderzoekers of personeelsleden.

Vlaams actieplan armoedebestrijding

Zelfstandige ondernemers die in moeilijkheden zijn of kunnen komen, kunnen gebruik maken van de nodige begeleiding bij de vzw Dyzo. Deze vzw ontving daarvoor financiële ondersteuning vanuit VLAIO (zie bespreking structurelement "ondernemerschap"). Hierdoor hielpen we het risico om in armoede terecht te komen voor deze ondernemers te beperken.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

a. Transversale strategische doelstellingen

1. Lokaal ondernemerschap laten bloeien

Conform de mededeling aan de Vlaamse Regering uit 2020 "Bedrijvige Kern, werk aan de winkel" wordt verder gewerkt aan de 3 verschillende sporen: innovatie in de sector bewerkstelligen, het regelgevend kader voor handelsactiviteiten aanpassen en flankerende maatregelen voorzien om de gemeenten werk te laten maken van een bedrijvige kern.

Innovatie in de sector bewerkstelligen

In 2023 werd op basis van de evaluatie van de e-commercecampagne "Het internet. Ook uw Zaak" een vervolgtraject uitgewerkt. Het vervolg zal bestaan uit de integratie van de werking in het reguliere beleid, vooral via het contract ondernemerschap, maar ook de kmo-portefeuille, de tenders ondernemersopleiding, ... De relevante inhoud van de portaalsite zal in de VLAIO-website geïntegreerd worden. Verder worden relevante topics uit het generieke beleid zoals cybersecurity, artificiële intelligentie, duurzaamheid, ... onder de aandacht gebracht van retailers.

De wijzigingen aan het decreet integraal handelsvestigingsbeleid werden op 7 juli 2023 definitief goedgekeurd. De wijzigingen aan de vergunningsplicht werden via een uitvoeringsbesluit van kracht op 4 maart 2024, dit op datum van een nieuwe release van het Omgevingsloket.

Ter voorbereiding van een eventueel Vlaams beleidskader is een studie gefinaliseerd over detailhandel op bedrijventerreinen. De studie laat toe hypothesen te formuleren over hoe met detailhandel(concentraties) op bedrijventerreinen kan omgegaan worden: uitdoven, vermijden dat er detailhandel komt, de detailhandelscluster afsplitsen van de rest van het terrein enz. Daarnaast is gestart met studiewerk om detailhandel ook in woongebied beter te kunnen duiden vanuit diverse gebiedstypes en zo de dichotomie kern-periferie te kunnen overstijgen. Beide studies kunnen aangewend worden om zowel aanbod- als restrictiegebieden te onderbouwen en ook te rechtvaardigen ten aanzien van de Europese Dienstenrichtlijn. Dit voorbereidend studiewerk wordt gefinancierd met de middelen voor ruimtelijk-economisch onderzoek 1EC347 van het begrotingsartikel ECH-1ECB5FA-WT.

Flankerende maatregelen

Na de individuele begeleiding van een 90-tal gemeenten door de profploeg, zijn ook collectieve begeleidingstrajecten gestart om gemeenten met gelijkaardige initiatieven in groep te begeleiden. Informatie over interessante initiatieven en projecten zijn te vinden zijn op een onderdeel van de VLAIO-website (de "vitriene") zodat goede praktijken ruimer verspreid geraken.

Na het succes van de subsidies voor de aankoop en transformatie van leegstaande bedrijfsruimten en van de projectoproep voor de duurzame bereikbaarheid van de kern met relancemiddelen, werd ook in 2023 (10 miljoen euro) uitgetrokken voor de herhaling van deze twee maatregelen.

Samenwerking met VVSG

Er bleek een grote nood bij de gemeenten om beroep te kunnen doen op de diverse mogelijkheden om hun beleid (en beleidsinitiatieven) te professionaliseren. Naast de verschillende vormen van personele ondersteuning zijn er ook toolboxes ontwikkeld om complexe, leegstaande bedrijfsruimten aan te pakken en om kernversterkende initiatieven te documenteren. Samen met de VVSG werd bekeken op welke manier steden en gemeenten best verder ondersteund worden inzake deze thema's en in het bijzonder inzake de aanpak van de leegstand.

Ambulante handel en kermissen

Met het decreet van 3 maart 2023 tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten, en met het Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023, werd de wetgeving rond ambulante handel en kermissen geactualiseerd, twee sectoren die bijdragen tot een bruisende, bedrijvige kern. Met de hervorming en de inwerkingtreding ervan op 1 april 2024 zorgden we voor administratieve vereenvoudiging, verlaagde drempels tot het ondernemerschap en versterkte lokale autonomie. Parallel met het regelgevende traject voorzagen we niet alleen een communicatietraject maar ook een flankerend digitaliseringstraject. Met een raamovereenkomst voor een digitale tool die het digitale beheer van markten en kermissen mogelijk maakt en een eenmalige financiële tussenkomst grijpen we het moment van verandering aan om ook het digitale beheer van de markten en kermissen door gemeenten een impuls te geven en zo te versnellen. Digitalisering biedt immers kansen om de organisatie van ambulante handel en kermissen voor alle betrokkenen te vereenvoudigen of te verbeteren.

City of things

Met de collega's bevoegd voor Digitalisering en voor Binnenlands Bestuur bouwen we aan een Slimme Regio Vlaanderen. Vanuit het economische beleid en het innovatiebeleid verenigen we het bedrijfsleven en verhogen we de aankoopkracht en de kennis van de lokale besturen voor slimme toepassingen.

In 2023 werd een zesde City-of-Things-oproep gelanceerd via EFRO waarbij 5 miljoen euro aan middelen voor cofinanciering voorzien werden, naast eenzelfde bedrag vanuit EFRO. De bedoeling van deze oproep was om projecten op te schalen en Vlaanderenbreed afneembaar te maken. Er werden een dertigtal vooraanmeldingen gedaan, 9 projectenvoorstellen ingediend en uiteindelijk 4 projecten geselecteerd voor in totaal 1,2 miljoen euro EFRO-middelen en 1,2 miljoen euro FIO-middelen. Deze projecten zijn terug te vinden in projectendatabank van City of Things (CoT).¹ Alle zetten ze in op het opschalen van oplossingen die hun meerwaarde reeds aantoonde.

Het project 'Smart Retail Dashboard' met imec (niet te verwarren met het gelijknamige vervolproject binnen Lokaal Digitaal), dat in een proof of concept gegevens rond drukte en bestedingen wilde verzamelen en ter beschikking stellen van lokale besturen om het lokaal detailhandelsbeleid te verbeteren, werd opgeleverd. Op basis van dit project en de CoT-projecten rond smart economy uit de oproep van 2020, werd binnen de schoot van Lokaal Digitaal een opschalingstraject opgestart, dat moet leiden tot een werkende oplossing die op een makkelijke manier afneembaar is voor een grote groep lokale besturen. Ook in dit geval werd dus opschaling van werkende oplossingen vooropgesteld.

---

¹ https://www.vlaio.be/nl/projecten/city-of-things?f%5b0%5d=project_filter_two%3A713

City of Things staat niet alleen, maar is een belangrijk instrument in de bredere uitrol van Slimme Regio Vlaanderen. VLAIO werkt voor deze doelstelling nauw samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen in een programmamanagement-office, onder de noemer 'Smart Region Office'. Als deel van haar werking faciliteert het Smart Region Office de interactie tussen ondernemingen en lokale besturen, alsook het bredere ecosysteem.

In dat ruimere ecosysteem kregen twee stakeholdersorganisaties financiële ondersteuning vanuit VLAIO, nl. VVSG en Slimme Regio Vlaanderen vzw. VVSG vormt nog steeds de verbinding tussen VLAIO en de lokale besturen. Het bedrijvennetwerk Slimme Regio Vlaanderen vzw slaagde er niet in voldoende betalende leden aan te trekken en besloot eind 2023 de activiteiten te staken. In 2024 werkt VLAIO aan een nieuw aanbod rond matchmaking, gericht op ondernemingen.

Door een centrale facilitatie te bieden via het Smart Region Office ondersteunde VLAIO de verdere ontwikkeling van een Slimme Vlaamse Regio.

2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst

We rollen beleid uit dat erop gericht is om de productiviteit en de competitiviteit van de Vlaamse industrie te verhogen en tegelijkertijd de duurzaamheid ervan, radicaal te verbeteren. De energiecrisis toonde aan dat we een versnelling hoger moesten schakelen om minder afhankelijk te worden van fossiele grondstoffen. Om deze dubbele doelstelling te realiseren wordt het industriebeleid enerzijds gevoerd via Vlaamse initiatieven, op maat gemaakt van de Vlaamse belanghebbenden en industrie; anderzijds wordt er volop ingespeeld op Europese beleidsontwikkelingen.

Industrieforum

Het Vlaamse Industrieforum, dat de dialoog tussen de industrie en het beleid dient te versterken, staat in voor de opvolging van het industriebeleid. Voor wat economie en innovatie betreft, werd gewerkt aan de communicatie over de maatschappelijke baten van innovatie en overheidssteun voor innovatie, in samenwerking met de betrokken industriefederaties. Ook werd in 2023 de voorbereiding opgestart van de Vlaamse Industrietop in de marge van Flanders Technology & Innovation (FTI).

Tevens ondersteunen we verder de acties voor de energietransitie van de industrie, zowel voor de energie-intensieve industrie via Klimaatsprong als voor de niet-ETS industrie via de vergroening van de energiedragers.

Industrie 4.0 – groene digitalisering en technologie voor werkbaar werk

De proeftuin werkbaar werk waarin de stakeholders samenwerken om dit te ondersteunen, is op kruissnelheid en het concept is ook overgenomen in de proeftuin werkbaar werk in de zorg die opgestart is eind 2023.

Europees industriebeleid

Vlaanderen heeft actief bijgedragen aan het debat over de toekomst van de Europese industrie en de uitvoering van de Europese Industriestrategie. In 2023 bereidden we ons voor op het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en met name op de voorzitterschapsrol in de Raad Industrie. Eind 2023 werd de conceptnota "Naar een ambitieus Europees industriebeleid" goedgekeurd door de Vlaamse regering. In een context van toenemende (oneerlijke) concurrentie op wereldvlak, bleef het beleid erop gericht om de

strategische autonomie van de Europese industrie te versterken en de strategische afhankelijkheden van de Europese Unie te verminderen.

Vlaanderen verlengde in 2023 het lidmaatschap van het Vanguard Initiative en nam deel aan interregionale pilootprojecten.

Beleid rond ruimtevaart en luchtvaart en defensie.

Vlaanderen stimuleert zijn ruimtevaarteconomie met een impulsprogramma Ruimtevaarteconomie. Dat programma kwam in 2022 op kruissnelheid. In 2023 is een tussentijdse evaluatie aangevat met het oog op oplevering in het tweede kwartaal van 2024.

Voor luchtvaart en defensie worden we geconfronteerd met Europese uitdagingen en de opportuniteit van Europese programma's. Om hierop in te spelen werd in het verledende Overleggroep Luchtvaart en Defensie opgericht. In 2023 doopten we deze overleggroep om tot 'Overleggroep Veiligheid en Defensie' om tegemoet te komen aan het toegenomen belang en aandacht voor verschillende veiligheids- en defensie-initiatieven. Luchtvaartthema's kunnen indien nodig nog steeds besproken worden in deze overleggroep. Via afstemming met de verschillende overheidsdiensten in België maximaliseren we de kansen van bedrijven en kennisinstellingen om deel te nemen aan federale, Europese en internationale programma's zoals het European Defence Fund.

Daarnaast besloot de Vlaamse Regering om via een intra-Belgische samenwerking deel te nemen aan twee NAVO-initiatieven, namelijk DIANA en NIF (NAVO-Innovatiefonds). DIANA streeft ernaar om Emerging and Disruptive Technologies (EDT's) die 'dual use' van aard zijn en die zich o.m. situeren in de domeinen van AI, big data, cloud-informatica, hypersonische systemen, quantumtechnologie en biopower, toe te passen op verschillende vraagstukken in het veiligheid- en defensiedomein. Het Innovatiefonds moet de NAVO-bondgenoten in staat stellen om partnerschappen af te sluiten met industriële innovators en onderzoeksinstellingen.

IPCEI: belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang

We hebben de mogelijkheden die de Europese Commissie ons biedt om industriële waardeketens te versterken via IPCEI-projecten (*Important Project Common European Interest, IPCEI*) volop benut. Met IPCEI wil de EU de lidstaten stimuleren om middelen te bundelen in grote grensoverschrijdende innovatieve projecten die bijdragen aan de concurrentiekracht en die oplossingen bieden voor de grote maatschappelijke uitdagingen van de Unie.

Vlaanderen heeft via VLAIO deelgenomen aan vijf IPCEI's: de IPCEI batterijen, de IPCEI waterstof, de IPCEI micro-elektronica, de IPCEI cloud en de IPCEI gezondheid.

IPCEI batterijen: Vlaanderen heeft deelgenomen aan de organisatie van een oproep voor expressions of interest in 2019. In de periode 2019-2022 werd 32 miljoen euro vastgelegd voor O&O&I-activiteiten. In 2023 werd aansluitend een project van eerste industriële ontplooiing uitgewerkt dat voorziet in steun aan de uitrol van O&O&I-resultaten naar de markt (First Industrial Deployment, FID). De vastlegging bedraagt 23,8 miljoen euro en is voorzien voor de eerste jaarhelft van 2024.

IPCEI waterstof: Vlaanderen heeft deelgenomen aan de organisatie van een oproep voor expressions of interest in 2020. Vastleggingen voor negen projecten ten

belope van 180,1 miljoen euro, waarvan 125 miljoen euro ten laste van VV047 (RRF) en 55,1 ten laste van FIO, werden grotendeels afgerond in 2022. Hierbij bleef de steuntoezegging voor twee grote projecten ten belope van 81,5 miljoen euro evenwel voorwaardelijk, afhankelijk van goedkeuring door de Europese Commissie. Deze werd verkregen in de loop van 2023 waarmee de hele portfolio momenteel in overeenstemming is met de Europese staatssteunregels. In de nabije toekomst wordt een additionele vastlegging voorzien van 5,9 miljoen euro voor een vervolgpriject voor de bouw van electrolyzers in 2024 en extra steun voor de vergroening van staal voor 68,5 miljoen euro, die zal vastgelegd worden in 2025.

IPCEI micro-elektronica: Vlaanderen heeft deelgenomen aan de organisatie van een oproep voor expressions of interest in 2021. Twee projecten werden gesteund voor een vastlegging van 16 miljoen euro.

IPCEI cloud: Vlaanderen heeft deelgenomen aan de organisatie van een oproep voor expressions of interest in 2021. De vastlegging van 2 miljoen euro werd gerealiseerd begin 2023.

IPCEI gezondheid: Vlaanderen heeft deelgenomen aan de organisatie van een oproep voor expressions of interest in 2021. Op dit ogenblik werden geen projecten geselecteerd voor steuntoekenning.

Vlaanderen is toetreden tot het initiatief Joint European Forum IPCEI (JEF-IPCEI) voor structureel overleg met de andere betrokken lidstaten en de Europese Commissie over de organisatie van het proces en de mogelijke lancering van nieuwe IPCEI's.

3. Regionale specialisatie in streken en provincies

Een cruciaal instrument in de versterking van de regionale specialisatie is het EFRO-programma Vlaanderen 2021-2027. EFRO ondersteunt naast EFRO Vlaanderen ook de Interreg-programma's.

Er is een centraal programmasecretariaat voorzien in Brussel (VLAIO – afdeling Europese programma's), ter ondersteuning van de Beheersautoriteit en het Monitoringcomité. Het centraal programmasecretariaat zal worden ondersteund door de EFRO-contactpunten (CP) in elk van de Provinciebesturen en de twee grootsteden Gent en Antwerpen, dewelke zullen instaan voor informatieverstrekking, projectwerving, directe begeleiding van potentiële projectpromotoren en inhoudelijke opvolging van goedgekeurde projecten. Hiertoe werd een beheersovereenkomst afgesloten tussen de Beheersautoriteit en de provincies en de betrokken steden.

Zoals voorzien in het EFRO-programma wordt eveneens gebruik gemaakt van het instrument "Geïntegreerde territoriale investeringen" (GTI) voor een geïntegreerde territoriale aanpak. Een GTI heeft betrekking op een specifiek geografisch gebied. Deze aanpak resulteert in onderstaande oormerking van de Europese middelen:

Meer ontwikkeld	2014-2020	2021-2027 (prijzen 2018) gecorrigeerde basis door verschuiving Limburg	2021-2027 (lopende prijzen) gecorrigeerde basis door verschuiving Limburg
GTI Kempen	9.528.052	9.657.560	10.884.960,99
GTI West-Vlaanderen	21.974.347	22.826.960	25.728.089,61
GTI stedelijke ontwikkeling	16.932.469	17.559.200	19.790.838,16
GTI Limburg	45.354.348	/	/
Generiek (incl. TB 3,5%)	81.802.784	95.036.280	107.111.709,15
TOTAAL	175.592.000	145.080.000	163.515.597,90
Transitie	2014-2020	2021-2027 (prijzen 2018)	2021-2027 (lopende prijzen)
GTI Limburg (incl. TB 3,5%)	0	100.000.000	112.562.632,87
TOTAAL EFRO	175.592.000	245.080.000	276.078.230,77

In september 2022 werden de eerste oproepen (generiek en GTI Limburg) in het EFRO-programma voor de periode 2021-2027 gelanceerd. Begin 2023 werden ook de eerste oproepen voor de andere GTI's gelanceerd. De klemtoon ligt steeds op de thema's 'Smart' en 'Green'. Zo zullen de EFRO-middelen de komende jaren een aanzienlijke hefboom vormen om een slim, innovatief en duurzaam Vlaanderen op het terrein te realiseren. In 2023 werden binnen de verscheidene GTI's 36 projecten goedgekeurd voor een totaal EFRO-bedrag van 54,1 miljoen euro.

Vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen wordt ook cofinanciering verstrekt. In 2023 bedroeg deze, voor het volledige EFRO-programma, bijna 30 miljoen euro. Tevens draagt VLAIO bij aan de maturiteit van de projectideeën door ervaringsuitwisseling te stimuleren rond de financiële haalbaarheid ervan, bijvoorbeeld inzake de betalingsbereidheid van de doelgroep(en) van gebruikers.

4. Succesvol ondernemen in een digitale samenleving

Vlaanderen wil de wereldreferentie zijn voor een aantal innovatieve, digitale technologieën en sectoren, en wil een voortrekkersrol spelen in digitaal ondernemerschap. Digitalisering is een belangrijke hefboom voor het aanwakkeren van de productiviteitsgroei.

Artificiële Intelligentie en Cybersecurity

We voerden de op 22 maart 2019 goedgekeurde beleidsplannen Artificiële Intelligentie en Cybersecurity uit en willen zo Vlaamse onderzoekers, bedrijven en burgers maximaal rugwind bieden in deze cruciale, innovatieve domeinen. De Vlaamse beleidsplannen voor Artificiële Intelligentie en Cybersecurity zijn telkens opgebouwd aan de hand van drie luiken: strategisch basisonderzoek, implementatie bij bedrijven en flankerende maatregelen. Deze programma's gaven in het verleden aanleiding tot het verhogen van de middelen voor VLAIO-instrumenten gericht op de implementatie van AI en Cybersecurity bij Vlaamse kmo's, het Vlaamse AI-Onderzoekprogramma en het Cybersecurity-onderzoeksprogramma (CSOP), de Vlaamse AI-Academie (VAIA), het Kenniscentrum Data & Maatschappij (KDM), het programma flankerend beleid Cybersecurity en het programma voor burgerwetenschap en AI "amai!".

De jaarlijkse AI- en CS-Barometer de voortgang inzake de implementatie van AI en inzake de CS-maturiteit bij de Vlaamse bedrijven te meten. Elk jaar wordt

afwisselend een extra focus gelegd op één van beide onderwerpen. In 2023 lag de focus, met een meer uitgebreidere vragenlijst aan bedrijven, op cybersecurity.

Er wordt meer ingezet op een éénduidige communicatie. In 2022 is beslist bijkomend te investeren in de opmaak van communicatiemateriaal en de opmaak van een PR-plan voor beide beleidsplannen. Deze opdracht werd en wordt uitgevoerd in 2023 en 2024 en moet afgerond zijn tijdens Q2 van 2024.

In 2023 werden beide beleidsplannen geëvalueerd. De focus van de evaluatie lag op de onderzoeksprogramma's binnen de beleidsplannen. Ook de relatie met andere luiken binnen de beleidsplannen werd onderzocht. De evaluaties leidden tot wijzigingen (optimalisaties en vernieuwingen) aan de beleidsplannen, die in 2024 aan de Vlaamse Regering werden voorgelegd. De VLAIO-steun binnen het implementatielukkig wordt sterker gericht op de doorstroom van de resultaten uit de onderzoeksprogramma's naar de Vlaamse ondernemingen (in het bijzonder voorlopers inzake adoptie, technologie-aanbieders en AI/CS-dienstverleners) en het bevorderen van het ondernemerschap in AI en CS via het VLAIO-instrumentarium. De middelen voor onderzoek worden opgedreven via budgettaire verschuivingen binnen de plannen en dankzij een recurrente opstap met 1,25 miljoen euro vanaf 2024.

De acties ter ondersteuning van de brede adoptie binnen de grote groep van bedrijven (innovatievolgers en bedrijven met een lage digitale maturiteit) worden in 2024 ondergebracht in een nog verder vorm te geven transversaal programma ter bevordering van de digitale transformatie bij ondernemingen. Hiertoe werden onder andere al via het Contract Ondernemerschap een aantal dienstverleners aangeduid die een belangrijke focus op digitalisering leggen via een diverse mix van collectieve en individuele acties (infosessies, masterclasses...). Te vermelden zijn het industriepartnership getrokken door het industriepartnerschap onder leiding van Agoria en Sirris en de initiatieven van Voka, UNIZO en Embuild. Verder werden naast de oproepen collectieve kennisopbouw en kennisverspreiding (COOCK+ en TETRA), oproepen ondernemersvorming en Blikopener ook de oproep digitalisering binnen de kmo-groeisubsidie en de cybersecurity-verbetertrajecten ingezet om de digitale transformatie bij de Vlaamse ondernemingen te versterken.

Ter ondersteuning van digitale competenties in het onderwijs werd in het kader van de beleidsagenda's AI en CS ook verder samengewerkt met het beleidsdomein Onderwijs.

Europees digitaliseringsbeleid

Eind 2021 werd het Digital Europe Programme (DEP) opgestart, een nieuw Europees investeringsprogramma dat inzet op de uitrol van digitale technologieën in economie en maatschappij en het ondersteunen van Europees digitaal beleid. Dit wordt door het departement EWI nauw opgevolgd.

Centraal in het programma staat het opzetten van een netwerk van European Digital Innovation Hubs (EDIH's). Het Europese selectieproces resulteerde in de selectie van drie Vlaamse EDIH's:

- 'European Digital Innovation Hub on Manufacturing', gecoördineerd door Flanders Make;
- 'Energy in the Built Environment', gecoördineerd door EnergyVille;
- 'Flanders Artificial Intelligence European Digital Innovation Hub', gecoördineerd door imec.

De Vlaamse EDIH's zijn vanaf begin 2023 van start gegaan. Ze zullen een internationale component toevoegen aan het Vlaamse netwerk van kennis- en ondersteuningscentra inzake digitalisering.

Via het Digital Europe Programme worden ook gespecialiseerde centra opgezet inzake supercomputing, AI, Cybersecurity en digitale vaardigheden. De resultaten van de eerste oproep waren alvast veelbelovend voor Vlaanderen. Zo kan imec, mede dankzij een financiële ondersteuning van 20 miljoen euro uit het programma Vlaamse Veerkracht, deelnemen aan het opzetten van een Testing & Experimentation Facility (TEF) voor Edge-AI. Daarnaast nemen ILVO deel aan het opzetten van een dataruimte voor agricultuur, KU Leuven en imec aan een initiatief rond geavanceerde digitale vaardigheden inzake eGovernance, VITO aan het opzetten van een ecosysteem voor digital twins in de gezondheidszorg, en VIB en imec aan het opzetten van een data-infrastructuur voor genetische informatie (genomen).

Naast de op hardware gefocuste Testing & Experimentation Facility rond Edge-AI werden ook kleinere sectorale TEF's opgezet rond de thema's gezondheid, maakindustrie, agrifood en slimme steden en gemeenten. ILVO en imec namen daarvoor respectievelijk deel aan het winnende consortium voor de oproepen voor de TEF's agrifood respectievelijk slimme steden en gemeenten, waarvoor vanuit het beleidsdomein cofinanciering werd voorzien.

In het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024, bereidde het Departement EWI ook een evenement voor rond het versterken van de link tussen onderzoek naar digitale technologieën, op Europees niveau veelal ondersteund vanuit het programma Horizon Europe, en rond de uitrol van digitale technologieën en uitvoering van digitaal beleid, op Europees niveau veelal ondersteund vanuit het Digital Europe Programme. Dit tweedaagse evenement vond plaats in februari 2024 onder de naam 'Research to Reality – Digital Solutions for European Challenges'. Het Departement EWI tracht zo te wegen op de discussies over de toekomst van het Europese digitale investeringsbeleid en Vlaanderen en België in de kijker te zetten als goede partner in de twee bovenstaande programma's.

Het Departement EWI volgde ook in 2023 ook de werkzaamheden van de Europese Raadswerkgroep Telecom van nabij op. In 2023 was het Departement nauw betrokken bij de onderhandelingen rond de Europese AI-Verordening (AI Act). Daarbij werd er steeds specifieke aandacht besteed aan de opname van de standpunten van EWI in de Belgische onderhandelingspositie, o.a. op vlak van innovatie en 'regulatory sandboxes', KMO's, de toekomstige handhaving van de Verordening, en bepalingen rond geavanceerde AI-technologie. Daarnaast heeft het Departement EWI ook het verloop van de onderhandeling rond de Data-Verordening nauw opgevolgd, met aandacht voor bepalingen rond KMO's, het delen van data met de overheid en het delen van data tussen bedrijven onderling. Ook had het Departement aandacht voor de 'Gigabit Infrastructure Act', die tot doel heeft om 5G- en glasvezelinfrastructuur sneller uit te rollen. Ten slotte was het Departement ook nauw betrokken bij het Europese initiatief rond virtuele werelden en Web 4.0. Een klankbordgroep van experts uit de Vlaamse bedrijfs- en academische wereld, het middenveld en de overheid werd ingeschakeld om een EWI-antwoord te formuleren en in te dienen op de Europese openbare raadpleging rond dit initiatief. EWI ondersteunt nu het Departement CJM voor de verdere opvolging van de Europese expertengroep die in het kader van dit initiatief is opgericht.

Ondersteuning van digitalisering in andere beleidsdomeinen

Het programma Mobilidata (2019-2023) realiseert innovatieve en geconnecteerde oplossingen op basis van slimme verkeerslichten en cloudapplicaties om mobiliteit vlotter, duurzamer, comfortabeler en veiliger te maken. De implementatie hiervan liep af in 2023. Eind 2023 is er een subsidie toegekend door VLAIO om Mobilidata 2.0 voor te bereiden en het ecosysteem dat eromheen bestaat verder te zetten.

Het programma i-Learn wil het gebruik van educatieve technologie en gepersonaliseerd leren stimuleren. Het programma gaat, na de uitbouw van een prototype, over tot de uitbouw van het definitieve portaal. I-Learn liep met steun van de Vlaamse Overheid van september 2019 tot en met juni 2023 en werd gerealiseerd door een consortium van imec en KU Leuven in samenwerking met diverse expertisepartners. Meer dan 750 scholen meldden zich aan voor een deelname aan dit innovatieve project.

Het project "Nervocity" (oorspronkelijk "Stressy"), dat zich richtte op het monitoren van stressfactoren in een stedelijke omgeving via wearables, kon (na opstartmoeilijkheden door de coronapandemie) heel wat resultaten realiseren maar werd door pilotstad Gent niet verdergezet. Het project "Internet of Water", gericht op het bouwen van een sensornetwerk om de waterkwaliteit in Vlaanderen te monitoren, liep na een eerdere verlenging eind 2023 af.

In afstemming met de Vlaamse minister voor Media werd het transformatie- en innovatieplan voor de mediasector verder uitgerold. Voor dit plan in het kader van Vlaamse Veerkracht worden instrumenten van VLAIO ingezet (o.a. ICON, TETRA). Ook werden er incubatoren & acceleratoren voor media en gaming opgericht, die het ecosysteem rond media en gaming moeten versterken en de groei van jonge bedrijven dienen te ondersteunen. Via proeftuinen voor de media worden nieuwe digitale technologieën, voor de mediasector getest. In dit kader werd ook het digitaal transformatieplan van de VRT verder uitgerold.

Ten slotte voorziet het nieuwe convenant met imec ook in de oprichting van het departement EDiT. Deze afdeling binnen imec richt zich specifiek op projecten inzake digitalisering voor de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Zo vallen er onder het departement EDiT projecten rond gezondheid en voeding, mobiliteit, duurzaamheid, smart cities en meer.

Digitale topinfrastructuur: 5G

Terwijl ons land een hoge graad van beschikbaarheid van vaste breedbandverbinding kent, is het aandeel van de glasvezelabonnement en mobiele-breedbandabonnementen nog relatief klein. De uitrol van 5G valt onder de verantwoordelijkheid van het BIPT (Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie). De Vlaamse overheid wil de uitrol in Vlaanderen, met name in de dunbevolkte gebieden, stimuleren. In 2023 werden enkele verkennende gesprekken gevoerd met telecomoperatoren over hun noden in het snel uitrollen van breedbandinfrastructuur. Daaruit bleek onder andere dat er op dit moment geen nood aan is of geen bereidheid toe om via een gedeelde towercompany kosten te drukken, zodat het betreffende VV-project werd afgesloten.

5. Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie

We dragen vanuit de EWI-bevoegdheden bij aan de uitvoering van het Vlaams en het geïntegreerd Nationaal energie- en klimaatplan 2021-2030 (VEKP/NEKP) en de lange-termijnklimaatstrategie 2050, inclusief eventuele revisies in het kader van voorgestelde Fit-for-55-pakket.

We willen niet alleen een antwoord bieden op de klimaatuitdaging, maar onze bedrijven ook koploper maken in innovatieve technologieën op dit vlak en hen in een sterke positie plaatsen om deze innovaties internationaal te vermarkten. Naast op onderzoek en innovatie zetten we ook in op effectieve ecologische investeringen in bedrijven.

Tevens leveren we vanuit het beleidsdomein EWI een bijdrage aan het Luchtbeleidsplan 2030.

Onderzoek en innovatie

De Moonshot 'Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm tegen 2050' is een innovatieprogramma met als doelstelling het identificeren en gericht ondersteunen van onderzoek en innovatie voor een koolstofslimme en CO₂-arme Vlaamse industrie in 2050. In 2023 werd in het kader van de moonshot 14,44 miljoen euro steun toegekend aan 6 projecten.

We bereiden de geleidelijke aanwending van de onderzoeksresultaten van het moonshotprogramma op hogere TRL's door de bedrijfswereld voor.

Project Klimaatsprong

Het project Klimaatsprong heeft tot doel de transitie van de Vlaamse basisindustrie te faciliteren. Dit project werd in 2022 decretaal verankerd. In 2023 werd de eerste programmanota definitief goedgekeurd en gingen verschillende werkgroepen aan de slag. Naast het Permanent Overlegorgaan, met vertegenwoordiging van administraties en industriefederaties, is er via een klankbordgroep ook een structureel breed stakeholderoverleg. Een voorstel vanuit de werkgroep "transitie" voor een nieuw transitie-instrument leidde tot een advies van het Permanent Overlegorgaan, waarmee VLAIO aan de slag ging om een pilootproject op te zetten.

Vergroening energiedragers

Begin 2022 werd in overleg met de stakeholders, voornamelijk de bedrijfsfederaties Essenscia, Fevia, Fedustria en Agoria, een economische potentieelstudie afgerond, die de hinderpalen om de vergroening van de energiedragers in Vlaanderen te realiseren in kaart bracht. De focus van deze studie en van het daaropvolgende project ligt op de niet-ETS-industrie.

In 2022 werd op basis van de uitgevoerde potentieelstudie een actieplan opgesteld, dat de vergroening van de energiedragers, in hoofdzaak om warmte op te wekken, zal stimuleren. Het plan wordt ingevoegd in het bredere impulsprogramma voor energiematregelen in het kader van de crisis. De resultaten van het eerste jaar van dit impulsprogramma staan beschreven onder het hoofdstuk impulsprogramma energiematregelen.

Waterstof

Waterstof zal een belangrijke rol opnemen in onze transitie naar een duurzame en klimaatneutrale samenleving en economie. Tegelijkertijd zal de inzet op waterstof voor Vlaanderen heel wat bijkomende economische kansen creëren.

We hebben vanuit Vlaanderen volop ingespeeld op het Europese initiatief voor waterstof (IPCEI) door Vlaamse doorbraakprojecten te steunen (zie 2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst).

Bedrijven stimuleren om te investeren voor het klimaat

Ondernemingen die projecten plannen waarbij ze investeren in milieuvriendelijke of energiezuinige technologieën of duurzame energie en die beter presteren dan de geldende normen en/of verplichtingen kunnen worden ondersteund via ecologiesteun. Enerzijds is er de Ecologiepremie+ (EP+) voor investeringen in niet-bedrijfsspecifieke technologie. Anderzijds is er de Strategische Ecologiesteun (STRES) voor investeringen in technologieën met een uniek bedrijfsspecifiek karakter.

In het kader van het impulsprogramma voor energiematregelen worden deze instrumenten gericht versterkt. Er werd in 2023 voor ecologiesteun aan bedrijven 48.282 keuro vastleggingskrediet voorzien op begrotingsartikel ECH-1ECB5DC-WT. Via de kmo-groeisubsidie zullen tevens oproepen gebeuren voor kennisversterking rond verduurzaming in kmo's. Hiervoor is ten minste 3,1 miljoen euro ingeschreven.

In 2023 werd er voor EP+ in totaal 28.991 keuro toegekend. Hiervan werd 4,8 miljoen euro vastgelegd voor energiebesparende maatregelen en 3,2 miljoen euro voor waterbesparende maatregelen.

Binnen het thema duurzaam en circulair ondernemen van kmo-groeisubsidie werden 34 projecten gesteund voor een totaal bedrag van 1.159.560 euro. Via STRES werd 3 miljoen euro steun toegekend voor 3 projecten, allen gericht op energiebesparende maatregelen.

In het kader van het relancebeleid werden onder de vlag van de 'Blue Deal' (VV027) in het najaar van 2022 waterscans in de markt gezet. De oproepen voor waterscans resulteerden in een vastlegging van 62.486 euro in 2023. Er werd een bijkomende communicatiecampagne opgezet om het product beter kenbaar te maken.

Samen met het Dept. LV heeft het Dept. EWI een studie laten uitvoeren voor het bepalen van de impact van reactieve watergebruiksbeperkende maatregelen op de Vlaamse economie voor de sectoren landbouw en (agrovoedings-)industrie. Mede op basis van uitgebreide doelgroepen consultatie, werden de voornaamste keteneffecten en secundaire effecten in kaart gebracht. Dit zal bijdragen aan de verdere uitwerking van het reactief afwegingskader voor prioritering van watergebruik bij waterschaarste.

Competitiviteit energie-intensieve bedrijven

We blijven de competitiviteit van onze energie-intensieve industrie beschermen via compensatie voor indirecte carbon leakage. Begin 2023 werd de regelgeving finaal goedgekeurd en werd er reeds een wijziging goedgekeurd die toelaat om de steun bij uitzonderlijke omstandigheden nog te verhogen. Het nieuwe regelgevend kader bevat bovendien meer groene stimulansen en voorwaarden zodat de compensaties nog sterker ten behoeve van transitie ingezet worden. Voor de emissiekosten van emissiejaar 2022 werd in 2023 een bedrag van 150,47 miljoen euro uitbetaald aan 34 unieke ondernemingen.

6. Duurzaam groeien via een kennisgedreven circulaire economie

De transversale aanpak van de circulaire economie in Vlaanderen is gestoeld op de samenwerking tussen de beleidsdomeinen EWI en OMG.

EWI neemt het trekkerschap op van de werkagenda's bio-economie en maakindustrie (elektronica, textiel...) en werkt intensief mee aan de uitvoering van de andere werkagenda's. Dit gebeurt in afstemming met het departement WSE.

Voor de werkagenda maakindustrie neemt VLAIO samen met Agoria de trekkersrol op met als doel om, samen met een brede groep stakeholders uit de quadruple helix, concrete, meetbare en zichtbare projecten te faciliteren en om een ondersteunend ecosysteem uit te bouwen.

In 2023 werden door VLAIO zeven Living Labs Circulaire Economie gesteund voor een totaal bedrag van 3,5 miljoen euro. Die Living Labs dragen bij aan een systeemdoorbraak in de sectoren maakindustrie, machinebouw, en chemie en kunststoffen. Deze projecten zullen aansluiten bij het lerend netwerk van de 22 Living Labs die eind 2022 werden gesteund.

Voor de werkagenda bio-economie werd in 2023 een ambitie voorgesteld voor de Vlaamse bio-economie. Deze ambitie werd participatief opgebouwd met tripelhelixactoren tijdens de loop van 2022. De ambitie werd sindsdien uitgewerkt in verschillende concrete acties in samenwerking met de Interdepartementale Werkgroep bio-economie, en partners in de industrie en landbouw.

Begin 2021 werd het beleidsplan bio-economie voorgesteld. Hiermee willen we meer biomassa efficiënter gebruiken in onze economie. We willen biologisch afval en biomassa gebruiken als grondstof om circulaire en duurzame producten te maken in onze industrie. Hiermee worden we minder afhankelijk van fossiele brandstoffen als grondstof.

De verschillende acties van het beleidsplan bio-economie werden verder opgevolgd. De ondersteuning van nieuwe samenwerkingen gebeurde door acties van het team Bedrijfstrajecten. Daarnaast is er binnen het ILVO een overlegplatform gestart om nieuwe initiatieven voor samenwerking tussen landbouwers en industriële partners te laten groeien. Dit overlegplatform, B2BE, ontwikkelde ook verder zijn activiteiten in samenspraak met de actielijnen van de werkagenda bio-economie.

Het beleidsdomein EWI ondersteunde de door het departement Landbouw & Visserij getrokken Vlaamse Voedselstrategie door vanaf 2023 extra financiering te voorzien voor een tweejaarlijkse thematische FWO-oproep (10 miljoen euro/2jaar) en een verhoging te voorzien van de middelen beschikbaar voor de VLAIO Landbouwtrajecten (+5 miljoen euro). Daarnaast werd ook geïnvesteerd in een sterker flankerend beleid. Bovendien participeerde het Departement EWI met VLAIO en FWO ook in drie nieuwe Europese gefinancierde onderzoekspartnerschappen van Horizon Europe: Agroecology, Safe and Sustainable Food Systems, Animal Health and Welfare. Op die manier wil EWI mee helpen bouwen aan het versterken van Vlaanderen als innovatieve landbouw- en voedingshub.

7. Een kwaliteitsvolle zorgeconomie

Impulsprogramma

Via een impulsprogramma worden de nodige middelen geïnvesteerd in onderzoek en innovatie die zullen bijdragen aan de ontwikkeling van een kwaliteitsvolle zorgeconomie. Deze initiatieven sluiten aan op de biomedische en klinische onderzoeksprogramma's bij FWO. VLAIO-instrumenten zoals TETRA en COOCK dragen bij tot snellere kennisverspreiding. Een nieuwe proeftuin 'werkbaar werk in de zorg' simuleert technologieën die kunnen zorgen voor meer kwaliteit van de arbeid en langere loopbanen in de zorgsector.

Nieuwe speerpuntcluster Flanders Medvia

Een centrale pijler in het impulsprogramma is de speerpuntcluster Medvia. De ambitie is om uit te groeien tot één van de meest performante health-tech-ecosystemen in Europa. De cluster focust op de ontwikkeling van innovatieve toepassingen, gebaseerd op een convergentie van technologieën inzake biotech, nanotech, engineering, en inzet op gebruik van big data, die de gezondheidszorg

ingrijpend zal veranderen en de evolutie naar preventief gezondheidsmanagement zal stimuleren.

b. Overkoepelende doelstellingen

1. Een laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor bedrijven en onderzoekers

Aanspreekpunt voor ondernemingen

De toegang tot de steun- en dienstverlening van de Vlaamse overheid voor bedrijven wordt door VLAIO zo laagdrempelig mogelijk georganiseerd. De kern van de werking van het VLAIO-frontoffice wordt gevormd door het VLAIO Contact Center, samen met de vzw Team Bedrijfstrajecten. In 2023 beantwoordde het VLAIO contactcenter meer dan 26.000 vragen.

Voor de vzw Team Bedrijfstrajecten werd een nieuw convenant goedgekeurd dat voor de periode 2023 – 2027 jaarlijks 5,9 miljoen euro voorziet om innovatieve bedrijven te versterken en Vlaanderen toekomstbestendig te maken met nadruk op beleidsthema's zoals duurzaamheid en digitalisering. In 2023 bereikte team bedrijfstrajecten meer dan 3.000 bedrijven.

Digitaal Eerst met minder administratieve lasten

VLAIO beheert 'e-loketondernemers.be', een overkoepelend digitaal platform dat ondernemers toelaat om overheidsdossiers vanop één centraal portaal te beheren. Er werd in 2023 ingezet op uitbreidingen in kader van een gebruiksvriendelijk digitaal mandatenbeheer via selfservice. Dit is een traject dat samen met Digitaal Vlaanderen werd uitgewerkt.

2. Optimaal inspelen op Europees en internationaal beleid

Opvolgen en beïnvloeden van Europees beleid

Het jaar 2023 stond in grote mate in het teken van de voorbereidingen van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, in de eerste jaarhelft van 2024. Vlaanderen zit de Raad Concurrentievermogen, luik industrie voor en trekt in partnerschap met de federaal bevoegde minister ook het luik interne markt. Daarnaast nam het Departement EWI meer dan een verdienstelijke rol op in de voorbereidingen van de raadswerkzaamheden m.b.t. het luik onderzoek. In 2023 zijn bijkomend acht medewerkers gestart om het voorzitterschap mee voor te bereiden. Naast beleidsvoorbereidend werk werden ook de voorbereidingen van een 20-tal Voorzitterschapsevenementen getroffen.

Via het Vlaams Europaplatform van het Departement EWI zetten we intensief in op het informeren en consulteren van belanghebbenden. Dit heeft in 2023 onder meer geleid tot de "*Flemish reflection paper on the tenth European Framework Programme for R&I*", waarvan het Departement EWI, in nauw overleg met de belanghebbenden, de pen vasthield in de opmaak van de Vlaamse positiepaper t.a.v. het volgende Europese kaderprogramma voor O&I.

Vlaanderen streeft naar het verder verbeteren van de Europese Onderzoeksruimte (ERA). In 2021 werd de ERA grondig vernieuwd en een ERA-beleidsagenda met 18 concrete ERA-acties werd uitgewerkt. Het departement EWI coördineert de Vlaamse inbreng en vanuit Vlaanderen wordt er aan bijna alle ERA-acties deelgenomen.

Daarnaast is Vlaanderen actief in 14 Europese O&I-partnerschappen, het FWO en VLAIO staan in voor de gedeeltelijke financiering van Vlaamse deelname aan een aantal partnerschappen. De Vlaamse financiering van deze tweede ronde partnerschappen bedraagt ongeveer 78,6 miljoen euro (in geld en in natura). In 2023 werd een derde "golf" van partnerschappen voorbereid. Binnen Vlaanderen nam het departement EWI de coördinatie op zich om dit proces tot een goed einde te brengen in de Belgische context en de Europese Commissie hierover tijdig te informeren.

Vlaanderen onderschrijft ook het Europese missiegerichte O&I-beleid, dat verder vorm krijgt binnen het Europese kaderprogramma Horizon Europe. Het Departement EWI nam in 2023 deel aan het HE-project TRAMI ("Transnational Cooperation on the Mission Approach"), dat zich onder meer richt op het opzetten van lokale structuren en processen voor burgerparticipatie binnen Europese missies.

Meer ondernemers en onderzoekers in EU-programma's

EWI volgt, in overleg met stakeholders en de nationale contactpunten (NCP's – zie hieronder), het Europese programma Horizon Europe en het 'Digital Europe Programme' op. De analyse van de Vlaamse deelname aan het Europese Kaderprogramma Horizon Europe toont alvast aan dat er een zeer sterke deelname is aan het programma vanuit Vlaanderen en dat Vlaanderen haar positie verder verbetert. Gemeten aan de landenbijdragen aan de Europese Unie is Vlaanderen een duidelijke netto-ontvanger van de kaderprogramma's. Vlaanderen heeft momenteel (sinds de start van het 9de kaderprogramma) 2.199 deelnames in 1.587 projecten, wat een deelnametoelage van ongeveer 1.142 miljoen euro betekent.² Dit maakt Vlaanderen één van de topregio's in Europa voor deelnames aan Horizon Europe.

Samen met de federale collega's volgt EWI ook het Europese Defensiefonds (EDF) op. Cijfers voor 2023 zijn nog niet publiek bekend maar uit de cijfers van 2021 en 2022 blijkt alvast dat België – met 64 gefinancierde of medegefinancierde EDF-projecten – tot de Europese koplopers behoort. Meer specifiek staat België in de groep van de van de 'kleinere landen' aan de top.³

National Contact Point Flanders – Enterprise Europe Network

Het Nationaal Contactpunt "NCP Flanders" stimuleert bedrijven en onderzoekers van deelname aan de subsidieprogramma's van de Europese Commissie. NCP Flanders is een samenwerking tussen VLAIO en FWO (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek). In 2023 adviseerde NCP Flanders 155 klanten.

Voor het consortium Enterprise Europe Network Vlaanderen (EEN) werd een nieuwe programmaperiode van 1 januari 2022 tot 30 juni 2025 goedgekeurd. De partners van Enterprise Europe Network Vlaanderen zijn VLAIO en FIT. Het consortium levert een geïntegreerde ondersteunende dienstverlening, voornamelijk aan kmo's. Enterprise Europe Network Vlaanderen (EEN) organiseerde in 2023 een 22-tal evenementen waaraan 290 personen deelnamen.

Gezamenlijke chemiestrategie met Nederland en Noordrijn-Westfalen

---

² Departement EWI (2023). Analyse Kaderprogramma's 2023. De Vlaamse R&I-actoren binnen Horizon Europa en Horizon 2020. www.vlaanderen.be/publicaties/analyse-kaderprogrammas-2023-de-vlaamse-ri-actoren-binnen-horizon-europe-en-horizon-2020

³ www.vario.be/files/VARIO_adviezen-en-rapporten/2023_SEPTEMBER_VARIO_ADVIES_NR_31_Europa.pdf

De overheden van Vlaanderen, Nederland en de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen werken verder rond de uitvoering van de trilaterale chemiestrategie, ondertekend op 27 september 2019. Met de industrie en de academische wereld werken we rond de duurzame omvorming van de chemische sector die de motor kan zijn voor de succesvolle klimaattransitie in Europa. Er werd een trilateraal onderzoeksproject opgezet, gericht op het identificeren en vergelijken van veerkrachtige toekomstige waardeketens van industriële producten die de basis vormen van een duurzame, concurrentiële en veerkrachtige chemische industrie.

Brexit opvangen en de nieuwe relatie met het Verenigd Koninkrijk vormgeven

Om de impact van de Brexit op te vangen zijn een aantal financiële steunmaatregelen uitgetekend via het Brexit Actieplan die hun beslag krijgen sedert 2022 en liepen tot eind 2023. Het digitaal datadeelplatform Gateway2Britain om onze bedrijven optimaal te ondersteunen in hun grensformaliteiten met het VK is in uitvoering.

Als gevolg van de Europese verordening m.b.t. de Brexit Adjustment Reserve werd de implementatie hiervan toevertrouwd aan VLAIO, afdeling Europese Programma's als managementautoriteit. De managementautoriteit zorgde voor de administratieve afhandeling van het programma en zal de afsluiting in september indienen bij de Europese Commissie. Alle uitgaven voor brexitactiviteiten en met betrekking tot de taken van de BAR-managementautoriteit worden verhaald op de Europese Unie en situeren zich bijgevolg buiten de Vlaamse begroting.

3. Een beleid gedreven door feiten en cijfers

We baseren ons beleid op empirisch bewijs. We hebben permanent aandacht voor het monitoren, bewaken en verhogen van de doelmatigheid van ons beleid. We willen immers de impact van het economische en innovatiebeleid versterken.

Voor de verfijning van de data-analyse voor de VARIO-kernindicator rond octrooien en voor de invulling van de bijkomende octrooi-indicatoren werd samengewerkt met ECOOM KU Leuven en Departement EWI. Deze data-analyse vormde de onderbouw van VARIO's 'Advies 30: Versterking van de Vlaamse technologiepositie m.b.t. octrooien' en van het VARIO-rapport 'De lekkende pijplijn aan het werk: vrouwen sterk ondervertegenwoordigd als uitvinders bij octrooien'.

Sinds 2022 heeft het Departement EWI systemische en impactelementen – en dit nog meer dan voorheen al het geval was – opgenomen in de evaluatieprocessen. Hiermee is ingespeeld op een aantal conclusies volgend uit de Vlaamse Brede Heroverweging. Er werden in 2023 voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van een systeemanalyse O&O&I en een uitgaventoetsing in het kader van het Vlaamse beleid betreffende productiviteit.

In 2023 werd ECOOM geëvalueerd en werd er vervolgens aan het einde van het jaar een nieuw convenant afgesloten voor de periode 2024-2028.

De samenwerking tussen de Vlaamse Statistische Autoriteit, ECOOM en het Departement EWI rond de productie van economische en O&O&I-statistieken werd waar nodig verder gestroomlijnd.

Om de monitoring van het beleid te optimaliseren, dienen we een optimaal beeld te krijgen van al het publiek gefinancierde onderzoek in Vlaanderen. Daarom bekijken we hoe we het Flanders Research Information Space (FRIS) verder kunnen ondersteunen met het verzamelen van onderzoeksdata van Vlaamse onderzoeksinstellingen met aandacht voor administratieve vereenvoudiging. In

2023 werd verder gewerkt aan de integratie tussen ECOOM en FRIS waarbij data uit FRIS werd getrokken en gecrosschecked met betrekking tot de WOS- en VABB-metrieken in kader van de BOF-sleutel. Ook werd verder gekeken naar de opportuniteiten in de ontwikkeling van de Organisatiedatabank waar ECOOM-Antwerpen aan werkt. In 2024 wordt hier verder op ingezet.

IV. BELEIDSVELD I: ECONOMIE

1. Inhoudelijk structurelement 1: Financiering ondernemingen

1.1 Strategische doelstellingen - Een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal

Met het economische overheidsinstrumentarium voeren we een investeringsbeleid dat Vlaanderen en het Vlaamse economische weefsel versterkt. We stroomlijnen de Vlaamse financieringsondersteuning en stemmen deze af op de concrete noden van ondernemingen die (nog) niet gelenigd worden door de markt. De prioriteit aangaande de financiering van ondernemingen is het optimaliseren van de instrumenten van PMV en LRM om de groei van kmo's te ondersteunen in deze economisch moeilijke periode.

Onder dit ISE valt onder andere:

- Het aanbieden van verschillende financieringsformules en investeringsmogelijkheden door de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM)
- Toegang vergemakkelijken tot het Europese InvestEU-financiering

1.2 Operationele doelstellingen

In 2023 werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aangegaan tussen PMV en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de dienstverlening in het kader van Europese financiële instrumenten. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst slaat dus niet enkel op InvestEU (de opvolger van EFSI), maar breder op Europese financiële instrumenten. Zo is de samenwerkingsovereenkomst future-proof voor de opvolger van het InvestEU-programma.

In 2023 werd begonnen met het wetgevende proces om het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles aan te passen. Het is de bedoeling om een aantal waarborgregimes op te heffen die niet meer worden toegepast. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om een aantal definities te actualiseren en tevens een aantal andere beperkende of onduidelijke decretale voorschriften aan te passen. In 2024 zal het wetgevende proces verdergezet worden en wordt ook het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2009 tot uitvoering van Hoofdstuk III/1 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles geüpdatet.

De samenwerkingsovereenkomst met LRM loopt in mei 2024 ten einde. Om de nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor te bereiden werd in 2023 een evaluatie van LRM uitgevoerd, die in november 2023 werd afgerond, waarna de onderhandelingen voor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst werden opgestart.

In 2023 besliste de Vlaamse Regering om de participatie van de Vlaamse Participatiemaatschappij nv (VPM) in GIMV te verkopen, en om na de closing van deze transactie VPM te ontbinden en de VPM-participatie in GIMV Health & Care Partners Comm. V over te dragen aan een entiteit binnen de Vlaamse overheid.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

FINANCIERING ONDERNEMINGEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	1.052.534	47.422	23.144	1.052.534	47.422	23.108
Toelagen IS	3.151	2.951	2.951	3.151	2.951	2.700
Overige LE, PA, andere	0	249.600	218.615	0	249.600	195.615
Totaal	1.055.685	299.973	244.710	1.055.685	299.973	221.423

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	401	8 261	27 209	10 857	0	0
Toelagen OI	958	3	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	74 769	50 450	0	0	0	0
Totaal	76 128	58 714	27 209	10 857	0	0

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

EB0-9ECBTBA-OW - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel landt de winstuitkering van LRM.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	10.000	0
BU	0	10.000	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werd een dividenduitkering van 10.000 keuro ingeschreven en ontvangen. De LRM-dividenden komen via het Vlaamse Gewest bij de Stichting LSM terecht, dat op haar beurt maatschappelijke projecten ondersteunt in de provincie Limburg.

EC0-9ECBTBA-OW - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het artikel voor de verliesfinanciering waarborgregeling van PMV. Dit begrotingsartikel bevat de ontvangsten van premies (van de bedrijven die een waarborg ontvangen) en de ontvangsten van recuperaties op schadegevallen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	17.209	0
BU	0	6.274	0

Inhoudelijke toelichting:

Zowel de ontvangen premies (6.274 keuro effectief ontvangen versus 7.400 keuro budget) als de recuperaties (0 keuro versus 9.809 keuro) lagen lager dan verwacht.

EC0-9ECBTBA-WT - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel dient om waardeverminderingen op ontvangsten van Waarborgbeheer te boeken.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	0	-5.417	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werden voor 5.417 keuro aan oninbare afboekingen verwerkt.

ECO-9ECBABC-OW – HANDELSHUURLENING, HEROPSTARTLENING EN OVERBRUGGINGSLENING**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het begrotingsartikel voor de intrestterugbetalingen van de handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	401	0	0
BU	8.261	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor 245 keuro aan interest gebudgetteerd voor de heropstartleningen, maar er werd in realiteit 8.241 keuro ontvangen. Voor de huurwaarborgleningen wordt de intrestaflossingen op 156 keuro geraamd in 2023, maar werd slechts 20 keuro ontvangen. Voor de overbruggingslening wordt nog geen rente-ontvangst gebudgetteerd en gerealiseerd in 2023.

ECO-9ECBABX-OI – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft het begrotingsartikel waarmee FIO gerecupereerde coronasteun en relancesteun (conform de begrotingsinstructies worden die recuperaties door FIO naar de algemene middelen doorgestort) en ontvangsten van verkopen onroerende goederen terugstort.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	958	0	0
BU	3	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd 3 keuro aan relancesteun teruggevorderd. De geplande terugstorting van 958 keuro vanuit het FIO-uitgavenartikel ECH-AECB2ZZ-IS naar EC0-9ECBABX-OI voor de opbrengsten in FIO door verkoop onroerende goederen wordt in 2024 uitgevoerd.

EC0-9ECBABC-OP - HANDELSHUUR-, HEROPSTART- EN OVERBRUGGINGSLENINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor de kapitaal terugbetalingen van de handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	74.769	0	0
BU	50.450	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er worden voor 2.315 keuro aan kapitaalaflossingen voorzien en voor 2.455 keuro gerealiseerd voor de handelshuurleningen in 2023. Voor de heropstartleningen en overbruggingsleningen werd voor 72.454 keuro aan terugbetalingen voorzien en werd voor 47.995 keuro gerealiseerd.

Uitgavenartikelen

EB0-1ECB2BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de volgende dossiers aangerekend.

- PMV wordt belast met het fiduciair beheer van het Flanders Future Tech Fund.
- Vergoedingen aan PMV voor de activiteiten in het kader van Europese financiële instrumenten, dit betreft in essentie het Pan-Europese Garantiefonds (EGF) en het InvestEU garantie programma van de Europese Commissie voor de periode 2021-2027.

Met de toegekende middelen is PMV in staat om zich in te zetten om Europese financiële instrumenten aan te trekken. In 2023 werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aangegaan tussen PMV en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de dienstverlening in het kader van Europese financiële instrumenten. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst slaat dus niet enkel op InvestEU (de opvolger van EFSI), maar breder op Europese financiële instrumenten. Zo is de samenwerkingsovereenkomst future-proof voor de opvolger van het InvestEU-programma.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	288	689	688	288	689	652

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd verder uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1ECB4BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Subsidie aan Limburg Sterk Merk (LSM).

Dit is de uitgavenzijde van het Fonds Winstuitkering LRM. De bijhorende toegewezen ontvangst staat op begrotingsartikel EB0-9ECBTBA-OW van de middelenbegroting van het departement EWI. De inkomsten uit het Fonds worden aangewend voor een subsidie aan de provincie Limburg voor activiteiten die de economische, maatschappelijke en culturele ontwikkeling van Limburg bevorderen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

Inhoudelijke toelichting:

Het dividend ontvangen van LRM wordt doorgestort aan LSM.

ECO-1ECB2BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het begrotingsartikel voor de netto verliesfinanciering van de NV PMV-Standaardwaarborgen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	20.056	20.056	1.249	20.056	20.056	1.249

Inhoudelijke toelichting:

Er werd maximaal 20.056 keuro aan verlies voorzien, maar in realiteit was dit beperkt tot 1.249 keuro.

ECO-1ECB4BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het artikel voor de uitgaven voor de verliesfinanciering waarborgregeling van PMV.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	17.209	11.696	10.927	17.209	11.696	10.927

Inhoudelijke toelichting:

Dit is het variabel krediet van de nv Waarborgbeheer en de tegenpost van het ontvangstenartikel van de nv Waarborgbeheer.

Er was 11.696 keuro voorzien en er werd 10.927 keuro gerealiseerd.

EC0-1ECB2BD-PR – PROVISIE ARTIKEL LENINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het provisieartikel voor leningen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.000.000	0	0	1.000.000	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsopmaak 2023 was 1 miljard euro ingeschreven op het provisieartikel EC0-1ECB2BD-PR voor leningen n.a.v. de energiecrisis.

Hiervan werd begin 2023 250 miljoen herverdeeld naar het begrotingsartikel EC0-1ECB2BC-PA, waarmee door VLAIO overbruggingsleningen werden toegekend in 2023.

Het saldo van 750 miljoen euro werd in 2023 herverdeeld naar het geruiterde participatie-artikel bij Financiën en Begroting, m.n. CB0-1CEX2BA-PA. De bedoeling is om deze middelen te investeren in een nieuw op te zetten infrastructuurvehikel (imec EU pilot line NV) samen met het onderzoekscentrum imec in het kader van de cofinanciering van een Europese R&D-pilootlijn voor chiptechnologie in Vlaanderen.

EC0-1ECB2BC-PA – HANDELSHUURLENING en HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis en de Oekraïne crisis.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	249.600	218.615	0	249.600	195.615

Inhoudelijke toelichting:

N.a.v. de Oekraïne crisis wordt 250 miljoen euro voorzien in 2023 voor overbruggingsleningen voor bedrijven. Er werd voor 195.615 duizend euro aan overbruggingsleningen toegestaan. Daarnaast werd nog een bestelaanvraag van 23 miljoen euro aangemaakt voor de behandeling van beroepen, bezwaren en rechtszaken.

Er worden geen nieuwe leningen meer toegekend in 2024.

EC0-1ECB2BC-WT – HANDELSHUURLENING EN HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor de verliezen op de handelshuurleningen, uitgegeven in 2020 n.a.v. de coronacrisis, en voor de verliezen van de heropstartleningen van 2021.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	4.981	4.981	280	4.981	4.981	280

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor 4.981 keuro aan verliezen gebudgetteerd maar in realiteit waren de verliezen beperkt tot 280 keuro voor de huurwaarborgrekening, de heropstartlening en de overbruggingslening.

EC0-1ECB2BV-IS – WAARBORGBEHEER NV

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het artikel voor de beheervergoeding Waarborgregeling.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	2.417	2.417	2.417	2.417	2.417	2.417

Inhoudelijke toelichting:

De beheersvergoeding voor de nv Waarborgbeheer werd betaald zoals voorzien.

EB0-1ECB2BY-IS – FLANDERS FUTURE TECH FUND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Flanders Future Techfund beoogt een brede vermarkting van Vlaamse technologie door financiering te verstrekken in een vroege fase.

Binnen een investeringscontext met ESR-neutraliteit, moet FFTF inspelen op de financieringsnoden van vroege technologie-initiatieven van de SOC's, universiteiten en Vlaamse speerpuntclusters, en in tweede orde van private partijen. De investeringsfocus van FFTF is gericht op de beleidsprioriteiten digitalisering, duurzaamheid en zorg.

In 2022 werden 2 investeringen gerealiseerd voor een totaal bedrag van 8,5 miljoen euro. In 2023 werden er 3 nieuwe investeringen goedgekeurd voor een totaal bedrag van 6,3 miljoen euro. De opgebouwde dealflow geeft een vooruitzicht voor 2024 van 4 nieuwe investeringen waarvoor een budget van 15 miljoen euro wordt gebudgetteerd.

Op dit begrotingsartikel wordt de vergoeding voor PMV voor het operationeel beheer van FFTF en de vergoeding voor kosten van derden verschuldigd door FFTF aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	734	534	534	734	534	283

Inhoudelijke toelichting:

- De toelage wordt voor de volgende kosten gebruikt:
  - o algemene werkingskosten: 246 keuro,
  - o algemene werkingskosten binnen de overheidssector: 361 keuro,
  - o Indirecte belastingen: 127 keuro.

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- LRM-groep

Omschrijving

De begroting omvat de verschillende vennootschappen van de LRM-groep.

- PMV

Omschrijving

PMV bouwt als investeringsmaatschappij aan een duurzame Vlaamse economie, de motor van welvaart en welzijn. PMV is de partner van ambitieuze ondernemingen en projecten, die inzetten op maatschappelijke impact en financieel rendement.

- Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM)

Omschrijving

De Vlaamse Participatiemaatschappij heeft als enige opdracht de 27,55% van de aandelen die het Vlaamse Gewest aanhoudt in de GIMV, te beheren. GIMV is een Europese investeringsmaatschappij, genoteerd op Euronext Brussel en is een strategische partner voor ambitieuze bedrijven. De aanpak is o.a. gebaseerd op geduldig kapitaal, met een blik op de lange termijn.

De ontvangsten bestaan voornamelijk uit de ontvangen dividenden van GIMV (45.000 keuro). Zie begrotingsartikel EB0-9ECBAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN.

2. Inhoudelijk structurelement 2: Ondernemerschap

2.1 Strategische doelstellingen – Meer en sterkere ondernemers

Als we Vlaanderen willen laten doorstoten tot de top 5 van innovatieve kennisregio's in Europa, moeten we inzetten op verschillende actieterreinen. Naast het investeren in innovatie en het rechtstreeks steunen van ondernemingen, moeten we (startend) ondernemerschap ook op andere manieren stimuleren.

2.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- Jongeren en ondernemerschapseducatie
- Begeleiding op kantelpunten in de levenscyclus van de onderneming
- Begeleiding voor snelgroeiende ondernemingen
- Ondersteuning van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten
- Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen (zie beleidsveld wetenschapscommunicatie)
- Kennisdiffusie via de hogescholen
- Opleidingen gericht op ondernemerschapscompetenties via de Syntra's

Jongeren en ondernemen

Een doelstelling is het bevorderen en het ontwikkelen van ondernemerszin en ondernemerschap en bijhorende competenties van jongeren. Hiertoe zetten we mee onze schouders onder de realisatie van ondernemend onderwijs via de subsidiëring en ondersteuning van Vlajo vzw, Unizo Ondernemen & Onderwijs, My Machine vzw, en de ecosystemen voor student-ondernemerschap in de Vlaamse studentensteden.

Jongeren die vanuit jeugdwerk geprikkeld geraken om een eigen ondernemend project op touw te zetten, kunnen beroep doen op de door VLAIO gesubsidieerde partner Haven vzw.

Door blijvend in te zetten op de ondernemende talenten en dromen van alle jongeren realiseren we mee de overeenkomstige doelstellingen zoals opgenomen in het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan.

Begeleiding van ondernemers op kantelpunten in hun levenscyclus

VLAIO verbindt een netwerk van dienstverlenende partners met elkaar zodat ondernemers makkelijk de weg vinden naar alle factoren die ondernemerschap bevorderen. Op die manier vult het agentschap haar regisseursrol in het ondernemend ecosysteem in. Bij een aantal van de partners ondersteunt VLAIO de werking met financiële middelen.

Voor diensten van algemeen belang waarvan het financieel rendement te laag is om zelf bedruipend te zijn, gaat het agentschap gesubsidieerde partnerschappen aan:

- BAN Vlaanderen (marktplaats van voor business angels);
- DYZO (begeleiding van ondernemingen in moeilijkheden);
- Federatie van Vrije Beroepen (boekhouders en accountants activeren ondernemers wegwijs te maken in het overheidsaanbod);
- Sociale Innovatie Fabriek (sociale ondernemingen begeleiden om solide ondernemingen te worden).

Voor activiteiten die ondernemers bewustmaken, informeren en begeleiden in de eerste stappen in de richting van een toepassing op maat van het bedrijf, doet het agentschap een beroep op dienstverleners die zijn geselecteerd via een overheidsopdracht (het 'Contract ondernemerschap en innovatieversnelling').

Deze partners bieden een dienstverlening aan die vertrekt vanuit de levenscyclus van de onderneming. Tevens wordt ingespeeld op zogenaamde innovatievolgers om deze in contact te brengen met innovaties die hun nut reeds bewezen hebben. Vóór de bestelling van een nieuwe jaargang van het 'Contract ondernemerschap en innovatieversnelling' wordt de dienstverlening geactualiseerd en voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Om de dienstverlening voor de volgende dienstverleningsperiode voor te bereiden, heeft VLAIO een tussentijdse evaluatie van de dienstverlening 2020-2024 uitgevoerd en de eindevaluatie van de contractperiode 2016-2020. Daarnaast organiseerde VLAIO een co-creatief traject om de prioriteiten van de volgende dienstverleningsperiode samen met geïnteresseerde partners te bepalen. Dit resulteerde in de Mededeling aan de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 betreffende het opstarten van een "Mededingingsprocedure met onderhandeling voor diensten met Europese bekendmaking" voor de vernieuwing van het contract ondernemerschap en innovatieversnelling naar de periode 2024-2028 en de effectieve opstart van deze overheidsopdracht. De plaatsing van de opdracht is voorzien in het voorjaar 2024.

In 2023 werd een volgende editie van de vierjaarlijkse studie 'Bedrijfsoverdracht in Vlaanderen' opgestart. Deze wordt afgerond in het voorjaar 2024.

Begeleiding voor snelgroeiende ondernemingen

Snelle groeiers kunnen er een belangrijke bijdrage aan leveren om Vlaanderen te laten doorstoten naar de top 5 van de Europese innovatieve kennisregio's. Om het aandeel snelgroeiende ondernemingen te blijven stimuleren, voeren we een specifiek beleid om ambitieus ondernemerschap aan te moedigen en te omkaderen.

Voor de begeleiding van beloftevolle ondernemingen heeft VLAIO opdrachten uitbesteed aan verschillende partners via het 'Contract ondernemerschap en innovatieversnelling'. Jaarlijks worden deze initiatieven geëvalueerd, afgetoetst en eventueel bijgestuurd naar de huidige noden van deze doelgroep.

VLAIO richt zich ook tot de Vlaamse incubatoren, om deze te verbinden met de overige actoren binnen VLAIO Netwerk.

Ondersteuning van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten

VLAIO doet inspanningen voor het bereiken van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten. Ook deze dienstverlening maakt deel uit van het 'Contract ondernemerschap en innovatieversnelling'. Voor de doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten werkt VLAIO veel samen met departement WSE en VDAB.

Ondernemers die verder afstaan van het ondernemerschap kunnen vaak geen beroep doen op bankfinanciering. Microkredieten zijn soms een uitweg voor goede

projecten. VLAIO ondersteunt de begeleiding door Hefboom en microStart voor de ondernemers aan wie zij microkredieten verstrekken.

Kennisdiffusie via de hogescholen

De Vlaamse hogescholen vormen een belangrijke schakel in het innovatielandschap door hun regionale spreiding en rechtstreekse binding met de praktijk, in het bijzonder in het toepassen van kennis binnen kmo's en socialprofitinstellingen.

Binnen de dienstverlening van de hogescholen is Blikopener een sterk instrument van de hogescholen om een kennis- en technologietransferservice op maat van de kmo's en maatschappelijke actoren te realiseren.

Het aanbieden van opleidingen gericht op ondernemerscompetenties via de Syntra

De vijfjarenstrategie van de Syntra wordt jaarlijks geoperationaliseerd via een kwalitatief en een kwantitatief jaarplan en via de jaarlijkse productontwikkelingsagenda. De Syntra leggen bij de vernieuwing en herwerking van hun aanbod een grote nadruk op innovatie, STEM en ook knelpuntberoepen.

In 2023 werden er 108 actualisaties gepland van bestaande modules waarbij deze aan de realiteit/actualiteit van het beroepsveld worden aangepast. Verder worden er 56 modules nieuw ontwikkeld.

Daarnaast werd ook het project 'Entrecomp' opgezet om het kader van ondernemerscompetenties uit te rollen en te integreren in het opleidingsaanbod, bij aanvang via vijf 'piloten'. Ook rond duurzaamheid werd een kader opgezet om Greencomp en de SDG's in de opleidingen te integreren. Bijzondere aandacht ging in 2022-2023 naar opleidingen omtrent groene energie, meer specifiek groene warmte in het kader van het actieplan hierover, zoals bv. opleidingen rond warmtepompen, waterstof...

Via de open oproep voor ondernemersvorming geeft VLAIO daarnaast impulsen om op de thema's duurzaamheid en digitalisering vernieuwende opleidingen te laten ontstaan. Het is belangrijk een aanbod te voorzien dat inspeelt op de nood aan competenties voor digitalisering, duurzaamheid en circulariteit. In het najaar van 2022 werden een aantal tenders worden uitgerold die in 2023 werden uitgevoerd; o.m. een tender rond hernieuwbare energie.

Begeleiding van ondernemers in de creatieve sectoren via Flanders DC

Flanders DC richtte zich vanaf 2023 uitsluitend op de design- en modesector, met in begrip van sensibilisering rond design thinking en het inzetten van design als hefboom voor innovatie in economische sectoren.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

2.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

ECH-1ECB5CA-WT : Bevorderen van ondernemerschap

Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap - overheidsopdrachten (1EC361)

Op deze rubriek worden de vastleggingen en uitbetalingen gedaan voor de aangeduide dienstverleners in het bestek ondernemerschap.

Bij BA2023 werd 25.722 keuro aan VAK voorzien en de VEK werd geraamd op 21.622 keuro. Finaal werd 22.605 keuro vastgelegd en 20.358 keuro vereffend.

Er werd ook nog 1.141 keuro VAK en 1.874 keuro VEK besteed voor ondernemerschapsbevordering op begrotingsartikel ECH-1ECB5CW-IS (Hoger Onderwijs).

Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap - subsidies (1EC313)

Op deze rubriek worden alle vastleggingen en betalingen aan de structurele partners gegroepeerd en worden ad hoc ook projecten vastgelegd en uitbetaald. Tevens worden op deze rubriek nog oude oproepen uitbetaald.

Er werd 8.210 keuro vastgelegd (4.438 keuro was voorzien) en 9.341 keuro vereffend (4.721 keuro voorzien). In 2023 werd een vastlegging voor 4 jaar voor BAN Vlaanderen gedaan (1.880 keuro) die aanvankelijk niet voorzien was.

STEM

Hier worden de acties rond STEM aangerekend. Er was 3.000 keuro VAK voorzien en er werd 1.121 keuro vastgelegd. Tevens werd 1.863 keuro vastgelegd voor STEM op begrotingsartikel ECH-1ECB5CW-IS (Hoger Onderwijs).

Kennisdiffusie Hogescholen

In 2019 werd Blikopener in het leven geroepen, de opstart van een structureel kennisdiffusie-instrument dat moet leiden tot kennisdiffusie en valorisatie van de aanwezige kennis binnen de hogescholen naar de Vlaamse ondernemingen en social profit. Sinds 2020 behartigen de hogescholen tevens de noden van de steden en gemeenten, alsook het leerplichtonderwijs. Het geheel wordt gecoördineerd vanuit de Vlaamse Hogescholenraad die inzet op verbinding van het hogescholennetwerk met het VLAIO-netwerk als ook professionalisering van de onderzoekers voor een nog vlottere valorisatie van de aanwezige kennis.

De VAK behoefte werd geraamd op 7.500 keuro en er werd 6.976 keuro effectief vastgelegd op begrotingsartikel ECH-1ECB5CX-IS (Hoge Scholenraad). Er was 5.595 keuro VEK gebudgetteerd en in uitvoering werd 6.976 keuro uitgegeven.

Overige programma's

Artificiële intelligentie en cybersecurity

Op deze rubriek worden projecten voor sensibilisering, begeleiding en kennisdeling in kader van de beleidsplannen AI (artificiële intelligente) en CS (Cybersecurity) aangerekend.

Er was voor 2.650 keuro VAK voorzien binnen ISE Ondernemerschap, waarbij voor 1.592 keuro werd vastgelegd. Er was 1.533 keuro aan VEK voorzien en in realiteit werd 730 keuro vereffend (incl. AI/CS op interne stromen Hoger Onderwijs).

Fiscale minderinkomsten federale overheid in het kader van de win-winlening

Dit is de rubriek voor de fiscale minderinkomsten in het kader van de win-winlening.

Er was 10.452 keuro VAK en VEK begroot en in realiteit werd 10.451 keuro aan VAK en VEK uitgegeven.

E-loket en validata

Er was 2.242 keuro VAK en 3.046 keuro VEK voorzien voor E-loket en validata, waarbij 2.242 keuro werd vastgelegd en 2.048 keuro werd vereffend. Het saldo werd voor andere basisallocaties binnen het begrotingsartikel gebruikt.

Beheersvergoedingen aan derden voor verschillende maatregelen (Participatiefonds Vlaanderen)

Er was 3.828 keuro VAK en VEK voorzien en er werd 3.260 keuro vastgelegd en 2.082 keuro vereffend voor deze beheersvergoedingen. Er werd ook nog 688 keuro vastgelegd en 447 keuro vereffend op begrotingsartikel ECH-AECB5CV-IS voor de win-winlening.

Vzw Team Bedrijfstrajecten

Team Bedrijfstrajecten heeft de kerntaak invulling te geven aan de frontofficewerking van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

Er was 5.949 keuro VAK en VEK voorzien en er werd 6.162 keuro effectief vastgelegd en 5.905 keuro vereffend. De extra vastlegging had te maken met het feit dat een bestelaanvraag werd ingevoerd voor werkingsjaar 2024.

Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)

Voor het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) was 3.780 keuro voorzien qua VAK. De uiteindelijke vastleggingen bedroegen 2.390 keuro (incl. vastleggingen op interne stromen).

Toegewezen Trajecten Syntra en Ondernemingstrajecten Syntra

In totaal was 48.706 keuro voorzien. Er werd uiteindelijk 50.414 keuro vastgelegd, onder andere door een hoger dan voorzien inflatie-compensatie.

Relanceprojecten binnen Ondernemerschapsbevordering

Er werd voor 13.869 keuro vereffend binnen de Vlaamse Veerkracht voor de volgende projecten:

- VV109: uitbreiding contract ondernemerschap,
- VV55: smart cities,
- VV123: circulair bouwen,
- VV23: onderzoeksinfrastructuur Hogescholen.

Onderzoeken ter ondersteuning van het beleid inzake toegang tot financiering en/of ondernemersbevordering

Op deze rubriek worden de diverse evaluaties, studies en onderzoeken vastgelegd, die uitgevoerd worden in het raamcontract voor monitoring inzake ondernemerschap. Er was 500 keuro VAK voorzien, 524 keuro werd effectief vastgelegd.

ECH-1ECB5CW-IS : Ondernemerschap stimuleren – Hoger Onderwijs

Infrastructuur Hogescholen

Dit betreft een nieuw recurrent steuninstrument voor Infrastructuur Hogescholen. Er was 3.000 keuro VAK voorzien en er werd 3.238 keuro vastgelegd voor infrastructuur in de Hogescholen.

ECH-1ECB5CY-IS : Ondernemerschap stimuleren – Interne Stroom Flanders DC

Er was 2.100 keuro VAK voorzien, waarbij ook 2.100 keuro effectief werd vastgelegd.

3. Inhoudelijk structurelement 3 : Groei-ondersteuning kmo's en groeibedrijven

3.1 Strategische doelstellingen – Veerkrachtige bedrijven en sectoren

We stimuleren ondernemingen in het Vlaamse Gewest om te investeren en kennis te verwerven via opleiding en advies. Zo kunnen ze duurzamer worden, hun concurrentiepositie verbeteren en zich ten volle ontplooiën in het economisch landschap. We voorzien hiervoor generieke instrumenten waarvan met name kmo's gebruik kunnen maken maar ook een aantal specifieke instrumenten gericht op bepaalde doelgroepen van bedrijven of thema's.

3.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- De professionalisering van kmo's via de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie.
- Het stimuleren van transformaties via strategische transformatiesteun
- Het ondersteunen van specifieke sectoren via Screen Flanders en de Hinderpremie bij openbare werken.

De professionalisering kmo's via de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie

De kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie zijn twee instrumenten die gericht zijn op het verhogen van de professionaliteit en de competitiviteit van de Vlaamse kmo's.

In 2023 werd de kmo-portefeuille bijgestuurd zodat meer gerichte inzet op de beleidsprioriteiten en meer controle op de kwaliteit van de gesteunde dienstverlening mogelijk is. Hiertoe werd het toepassingsgebied beperkt tot een brede maar limitatieve lijst van toekomstgerichte thema's en werd een kwaliteitskamer ingericht om de controle op de kwaliteit van de gesubsidieerde dienstverlening te versterken.

In 2023 werd ook een impactanalyse van de kmo-portefeuille in de periode vanaf 2016 uitgevoerd.

Er werd in 2023 voor de kmo-portefeuille op basis van de instroom 45.570 keuro vastgelegd.

Met de kmo-groeisubsidie worden kmo's aangemoedigd om zich strategisch te heroriënteren. Met de kmo-groeisubsidie worden strategische heroriënteringen in het kader van digitalisering, duurzaamheid, internationalisering en innovatie gesteund. In 2023 werd het thema duurzaamheid verruimd zodat ook projecten die inzetten op energie- en klimaattransitie, milieu en biodiversiteit kunnen worden gesteund.

Er werd in 2023 voor de kmo-groeisubsidie 11.572.170,5 euro vastgelegd.

Het stimuleren van investeringen via Strategische Transformatiesteun

Het doel van Strategische Transformatiesteun (STS) bleef in 2023 hetzelfde: het selectief inzetten van middelen voor ondernemingen die door innovatie transformeren en zo hun internationale competitiviteit versterken.

De door de bijsturing in 2022 ingezette trend tekende zich in 2023 verder duidelijk af. Er werden 30 steunaanvragen ingediend in 2023. Het slaagpercentage ligt nu op ongeveer 46%.

Ondersteunen van specifieke sectoren via Screen Flanders en de Hinderpremie bij openbare werken

Screen Flanders is een instrument voor de economische ondersteuning van de audiovisuele sector in Vlaanderen. Er worden terugbetaalbare voorschotten verstrekt aan Belgische producenten voor zover ze uitgaven doen in het Vlaamse Gewest. VLAIO werkt hiervoor samen met het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). In het najaar 2023 is een interactieve applicatie ontwikkeld om de indiening en dossieropvolging te digitaliseren en te optimaliseren. De oproepen van 2024 werden opengesteld via de nieuwe steunapplicatie. Bovendien werd er in 2023 een beleidsevaluatie uitgevoerd, waarvan de aanbevelingen voor zover wenselijk zullen worden vertaald naar wijzigingen in het steuninstrument.

Hinderpremie openbare werken

Met de hinderpremie openbare werken kennen we steun toe aan kleine ondernemingen die hinder wegens openbare werken ondervinden. Dat gebeurt op een geautomatiseerde wijze met gebruik van data voor de hindergegevens uit het GIPOD (Generiek Informatieplatform Openbaar Domein) en ondernemingsgegevens uit de VKBO (Verrijkte Kruispuntbank van Ondernemingen). Na de definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten op het nieuwe GIPOD-decreet werd de regelgeving van de hinderpremie openbare werken hierop gealigneerd. Samen met het Agentschap Digitaal Vlaanderen (thans Vlaams Datanutsbedrijf) werd in 2023 de correcte invoer van de hindergegevens door alle betrokken partijen in GIPOD 2 verder opgevolgd en werden de nodige sensibiliseringsacties opgezet.

Coronamaatregelen

Op 30 juni 2022 liep de Tijdelijke Kaderregeling Covid-19 af. De uitbetalingsaanvragen voor het Globalisatiemechanisme werden tegen medio 2023 afgerond met een laatste betaling in september 2023. In het najaar 2022 en 2023 werd verder ingezet op de controles op de verschillende corona-steunmaatregelen door de dienst Inspectie met aansluitend terugvorderingen en de opvolging ervan. Begin 2024 was er in totaal 157,4 miljoen euro teruggevorderd, waarvan 19,8

miljoen euro werd geannuleerd na behandeling van administratieve bezwaren en beroepen. Van de 137,7 miljoen euro resterende terugvorderingen was begin 2024 82,4 miljoen euro terugbetaald. De controles worden nog verdergezet tot eind 2025.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	14.066	14.066	13.727	14.066	13.916	11.553
Toelagen IS	1.167.761	1.135.166	1.135.165	1.065.412	1.135.166	1.135.165
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.181.827	1.149.232	1.148.892	1.079.478	1.149.082	1.146.718

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	1 237	971	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	1 237	971	0	0	0	0

3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

EC0-9ECBADC-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft het begrotingsartikel voor de ESR-neutrale verwerking van met BAR-ontvangsten gefinancierde uitgaven.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	1.237	0	0
BU	971	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Dit artikel is opgezet voor de verwerking van de ESR neutraliteit van Europese uitgaven (BAR).

De ESR-neutraliteit moet gerealiseerd worden door de Europese ontvangsten te vergelijken met de uitgaven die door die Europese ontvangsten gedekt worden. Hiervoor werd voor 971 keuro geboekt op dit artikel (versus 1.237 keuro begroot).

Uitgavenartikelen

EC0-1ECB2DA-WT – BELEIDSVOORBEREIDING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de beleidsgerelateerde werkingsuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	12.829	12.829	12.807	12.829	12.679	10.712

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft de uitgaven voor vnl. IT, communicatie, HR-dienst, VLAIO Netwerk en voor Interregionale samenwerking. De VAK besteding lag in lijn met het budget. De VEK was wat lager dan verwacht door enkele uitgaven die later dan verwacht (pas in 2024) werden gedaan.

EC0-1ECB2DC-LO – STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Loonkosten in kader van technische bijstand BAR.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	765	765	545	765	765	548

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft de uitgaven voor wedden van medewerkers die voor het Europese BAR-programma werken. Er werd 545 keuro uitgegeven, wat lichtjes lager ligt dan begroot.

EC0-1ECB2DC-WT – STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Werkingskosten in kader van technische bijstand BAR.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	472	472	375	472	472	293

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft de werkingskosten in het kader van de technische bijstand BAR, dewelke wat lager (293 keuro) lagen dan verwacht.

EC0-1ECB5DY-IS – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft de kredieten van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.167.761	1.135.166	1.135.165	1.065.412	1.135.166	1.135.165

Inhoudelijke toelichting:

De VAK-dotatie bij BA2023 bedroeg 1.167.761 keuro. De totale VAK (incl VAK op eigen ontvangsten) van FIO bedroeg bij BA2023 1.175.723 keuro. In uitvoering bedroeg de VAK besteding 971.455 keuro, waarvan 2.589 keuro op basis van eigen ontvangsten. De VAK-uitvoering op basis van de dotatie bedroeg 968.866 keuro. De onderbenutting van 198,9 miljoen zit quasi integraal bij de energiesteun binnen het tijdelijke crisis kader (TCF) waarvan het saldo naar de Algemene Middelen ging.

Ontvangstenartikelen

ECH-9ECBAZZ-OW en ECH-9ECBAZZ-WT

Terugbetalingen door de ondernemingen en stortingen uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen

Er waren voor 8.483 keuro ontvangsten gebudgetteerd op dit artikel, m.n. terugvorderingen economische steun voor 4.000 keuro, ontvangsten RP Zellik voor 2.333 keuro, terugbetalingen terugvorderbaar voorschot evenementensector voor 2.000 keuro en voor 150 keuro ontvangsten e-loket ondernemers.

In de praktijk werd in totaal 43.231 keuro ontvangen. Dit bestaat uit 18.250 keuro terugvorderingen economische steun, uit 439 keuro ontvangsten RP Zellik, uit 22.414 keuro ontvangsten vanuit diverse corona maatregelen, voor 1.509 keuro ontvangsten terugvorderbaar voorschot evenementensector en voor 619 keuro ontvangsten e-loket.

Op begrotingsartikel ECH-9ECBAZZ-WT werden voor 21.488 keuro aan waardeverminderingen geboekt. Deze moeten in mindering gebracht worden van de 43.231 keuro op ECH-9ECBAZZ-OW.

ECH-9ECBAZZ-OI

COMPENSATIE VANUIT HET KLIMAATFONDS (9EC310 en 9EC311)

Dit betreft de ontvangst vanuit het Klimaatfonds voor Indirecte Carbon Leakage (ICL) voor een bedrag van 75.238 keuro. Het gebudgetteerde bedrag bedroeg in totaal 80.908 keuro.

Uitgavenartikelen

Professionalisering kmo's

KMO-portefeuille

Met de KMO-portefeuille kunnen kleine en middelgrote ondernemingen en beoefenaars van vrije beroepen met steun van de Vlaamse overheid opleidingen en adviezen aankopen.

In 2023 werd er 45,6 miljoen euro vastgelegd, wat 5,6 miljoen meer is dan aanvankelijk was voorzien.

In 2023 werden in totaal 130.479 projecten voor opleiding. Het gaat over steun aan 55.758 verschillende ondernemingen.

KMO Groeisubsidie

Er was 12.500 keuro VAK voorzien, maar er werd in 2023 11.572 keuro effectief vastgelegd. Deze onderbenutting werd volledig gecompenseerd door de meeruitgaven op de KMO-portefeuille. Er werden 400 dossiers gesteund (397 unieke ondernemingen).

Stimuleren van investeringen

Strategische transformatiesteun

De Strategische Transformatiesteun voorziet opleidings- en investeringssteun voor ondernemingen die een transformatie doormaken op het vlak van innovatie, duurzaamheid en internationalisering.

Het VAK werd op 1EC327 op 20.500 keuro begroot en er werd 20.407 keuro vastgelegd.

Het totaal aantal gesteunde projecten bedroeg 17 (t.o.v. 20 in 2022).

Ondersteunen van specifieke sectoren

Hinderpremie openbare werken

Deze maatregel biedt financiële ondersteuning aan ondernemingen die lijden onder de hinder van openbare werken.

Er was 10.000 keuro VAK voorzien en er werd 9.591 keuro vastgelegd.

In 2023 werd aan 4.727 aanvragen en 4.141 verschillende ondernemingen een hinderpremie uitbetaald.

Screen Flanders

De steunmaatregel Screen Flanders is een economische maatregel voor de audiovisuele sector. Er wordt steun gegeven aan Belgische producenten voor zover ze uitgaven doen in het Vlaamse Gewest.

Er was 3.500 keuro VAK voorzien en er werd 4.983 keuro effectief vastgelegd. Er werden 22 projecten en 18 unieke ondernemingen gesteund.

Optimaal gebruik maken van de Europese structuurfondsen (EFRO & Interreg)

Vlaamse cofinanciering voor EFRO-projecten

Dit betreft de cofinanciering van economische en innovatieve projecten binnen de programma's EFRO Vlaanderen en EFRO Interreg.

Bij BA2023 was 33.300 keuro VAK voorzien en er werd voor 29.566 keuro vastgelegd. Daarnaast werd er nog voor 17.562 keuro vastgelegd op een aantal interne stroomartikels voor EFRO. Samen geeft dit 47.128 keuro, waarvan een gedeelte op een bestelaanvraag.

Voor EFRO Vlaanderen werden in 2023 een 24 projectoproepen gelanceerd. Daarbij werden 77 projecten goedgekeurd voor een totale EFRO-steun van 97.327.782 euro.

De FIO-cofinanciering voor deze goedgekeurde projecten bedroeg 29.300 keur.

De Interreg-programma's ("Europese Territoriale Samenwerking"), waarvan er 9 in totaal zijn voor Vlaanderen, zijn het internationale luik van EFRO en ondersteunen internationale samenwerking met het oog op de transformatie van onze regionale economie in lijn met de EU2020 doelstellingen.

Er werden in 2023 in totaal 6 nieuwe FIO-Interreg-steundossiers vastgelegd als cofinanciering voor goedgekeurde Interreg-projecten, en dit voor een bedrag van 2.338 keur.

Investeringssteun in toepassing van het decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid (ecologiesteun) (aard 5)

De ecologiesteun is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen die hun productieproces willen vergroenen door te investeren in milieuvriendelijke of energiezuinige technieken.

Er werden in het kader van de subsidiemaatregel EcologiepremiePlus 361 steunaanvragen (310 unieke ondernemingen) goedgekeurd.

De Strategische Ecologiesteun heeft dezelfde doelstelling als de Ecologiepremie Plus. In dit geval gaat het over grotere geïntegreerde investeringsprojecten op maat van het bedrijf. Er werden zes steunaanvragen goedgekeurd.

Het VAK-budget bedroeg 58.859 keuro (incl. de middelen voor GREEN), waarvan een gedeelte op een intern stroomartikel. Er werd finaal voor 50.200 keuro vastgelegd voor projecten ecologiesteun binnen aard 5.

Compensatie Indirecte Emissiekosten

De steunmaatregel compensatie indirecte emissiekosten (CIE) moet gezien worden in het licht van het Europese emissiehandelssysteem (EU-ETS). Hierbij wordt er van uit gegaan dat de elektriciteitssector de CO₂-kost volledig kan doorrekenen aan de elektriciteitsverbruikers. Deze indirecte CO₂-kost in de elektriciteitsprijs stelt bepaalde elektriciteitsintensieve bedrijfstakken bloot aan een risico op delocalisatie (indirecte carbon leakage).

Er was VAK begroot en werd 148.738 keuro, waarvan een gedeelte via een bestelaanvraag.

Provisies

Provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven

Er was 6.656 keuro VAK voorzien op de investeringsprovisie. Er werd voor 11.889 keuro vastgelegd op de basisallocatie. Er werd ook nog 880 keuro vastgelegd op een intern stroomartikel.

Hiermee werden de volgende initiatieven gefinancierd:

- EnergyVille, 6.500 keuro;
- onderzoekslijn Flanders Make, 5.000 keuro;
- InnovOcean VLIZ-ILVO, gebouw, 139 keuro;
- Orpheus, 250 keuro;
- KVAB, 880 keuro (bestelaanvraag).

Overige programma's

Werkingsuitgaven, gedeeltelijk ter cofinanciering van Europese uitgaven derden

In deze begrotingspost worden allerlei werkingsuitgaven voorzien ter ondersteuning van het economisch ondersteuningsbeleid.

Er was 2.254 keuro VAK voorzien en er werd 6.438 keuro vastgelegd. Hier werd o.a. 2.759 keuro vastgelegd voor de toekenning van de IT-kosten voor de externe partner van de KMO-portefeuille voor de komende 4 jaar. Dit was niet voorzien bij de begrotingsopmaak.

CCS/CCU projecten hefboomfinanciering

Dit betrof 2,5 miljoen euro begrote VAK voor CCS projecten vanuit de hefboomfinanciering van het Klimaatfonds (de ontvangst vond plaats in 2019) en

7,5 miljoen euro begrote VAK voor CCS/CCU-projecten. Er werd in totaal voor 12,5 miljoen euro vastgelegd.

Waterscans

Er werd 1.529 keuro vastgelegd voor waterscans.

Relancemaatregelen binnen groei-ondersteuning bedrijven

Er werd binnen groei-ondersteuning 3.305 keuro vereffend voor de volgende projecten binnen de Vlaamse Veerkracht:

- VV27: Blue Deal economie
- VV109: Brexit helpdesk, communicatiekosten en IT, post-Brexit veerkrachtsubsidie in kader van groeisubsidie

ECH-1ECB5DH-IS

Vergoeding aan VAF voor taken i.k.v. Screen Flanders

Voor de taken van het VAF voor de maatregel Screen Flanders werd een jaarlijks bedrag van 165 keuro voorzien voor de dossierbehandeling. Daar is jaarlijks een bedrag van 85 keuro aan toegevoegd voor de communicatie en promotie.

Er werd in totaal ook voor effectief 250 keuro vastgelegd.

ECH-1ECB5DQ-IS

Overdrachten aan VITO – strategische ecologieprojecten

Er was 101 keuro voorzien voor VITO voor het beoordelen van de investeringen opgenomen in de strategische ecologieprojecten. Er werd uiteindelijk 100 keuro vastgelegd hiervoor. Op dit begrotingsartikel werd ook voor 264 keuro vastgelegd voor cofinanciering EFRO-projecten VITO (supra).

ECH-1ECB2DC-WT

1EC370 Investeringssteun in toepassing van het decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid (ecologiesteun) (aard 2).

De voorziene VAK van 2.000 keuro werd niet vastgelegd. De middelen worden overgedragen naar 2024.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Vergroening klimaat

4.1 Strategische doelstellingen – De transitie naar een duurzame economie faciliteren

We ondersteunen bedrijven die inzetten op groene investeringen en bedrijven die gevat worden door indirecte emissiekosten. Voor de toelichting van de beleidsprioriteiten verwijzen we naar IV.2.a – 5 en 6.

4.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- Het stimuleren van bedrijven om te investeren voor het klimaat via ecologiesteun
- De competitiviteit van energie-intensieve bedrijven met de maatregel compensatie indirecte emissiekosten

4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

4.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Om begrotingstechnische redenen werden de middelen voor ecologiesteun en compensatie indirecte emissierechten opgenomen onder het begrotingsartikel ECH-1ECB5DC-WT onder ISE **Groei-ondersteuning van kmo's en groei-bedrijven.**

5. Inhoudelijk structurelement 5 : Ruimtelijke Economie

5.1 Strategische doelstellingen – Ruimte om duurzaam te ondernemen in Vlaanderen

5.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- de (her)ontwikkeling van ruimte voor bedrijven;
- de afstemming van vraag naar en aanbod van werklocaties;
- het zorgen voor toplocaties voor ondernemen en innoveren.

Herontwikkeling van ruimte voor bedrijven

Naast de reguliere subsidies voor de (her)aanleg van bedrijventerreinen op basis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 is een eerste voorstel uitgewerkt voor een subsidieregeling om andere facetten en types van ruimtelijk-economische projecten te kunnen ondersteunen. In functie van bredere ondersteuningsmogelijkheden naar type subsidie (forfaitair bijvoorbeeld) en naar types subsidiabele kosten (bijvoorbeeld op gemeenschappelijke mede-eigendom) zullen evenwel ook aanpassingen aan het decreet Ruimtelijke Economie moeten gebeuren. Met dat doel is ook initiatief genomen om de regeling rond het terugkooprecht te evalueren en te onderzoeken of ook een regeling voor Bedrijven Investerings-Zones (BIZ) naar Nederlands voorbeeld opportuun is.

In 2023 heeft VLAIO een peiling gedaan naar de wenselijkheid van een ondersteuning van een bovenlokaal uitgiftebeleid en de gebiedsregie van clusters van bedrijventerreinen. Voor de ondersteuning van gemeenten voor de opmaak van bovenlokale uitgifteplannen werden twee dienstverleners geselecteerd onder de vorm van een raamovereenkomst. Steden en gemeenten kunnen zich nu kandidaat stellen om op deze dienstverleners een beroep te doen en/of voor de subsidie voor de aanstelling van een gebiedsregisseur.

We starten een lerend netwerk om een duurzame transformatie van verouderde bedrijventerreinen en brownfields te bevorderen. Om de kennisnoden beter te kennen, is een service design traject opgestart. Er zijn vandaag immers meerdere initiatieven waar kennis rond de transformatie van bedrijventerreinen wordt uitgewisseld. Om de effectiviteit en de efficiëntie van de inzet van mensen en middelen voor de duurzame transformatie van brownfields na te gaan zal gezocht worden naar indicatoren om de output en impact van transformaties te monitoren.

De afstemming van vraag naar en aanbod van werklocaties

Er zijn inmiddels dashboards rond het beschikbaar, verwacht en potentieel aanbod aan bedrijventerreinen beschikbaar in functie van een betere onderbouwing van de ruimtebehoeften.

Een goed functionerend online matchingplatform voor vraag naar en aanbod aan werklocaties kan zowel de ruimtezoekende bedrijven en starters helpen als data opleveren voor het beleid. VLAIO heeft daarom een marktbevraging georganiseerd en een intentie-overeenkomst afgesloten met het CIB/Oris om samen te werken rond betere manieren om de ruimtezoekende ondernemingen te helpen.

Toplocaties voor ondernemen en innoveren

Er zijn in elke provincie een beperkt aantal locaties geïdentificeerd die een optimaal vestigingsmilieu vormen voor een specifieke doelgroep van bedrijven. Het Economisch Netwerk Albertkanaal blijft daarbij de focus krijgen, onder meer voor de projectzone rond Lage Keer en de insteekhaven Lummen.

5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

5.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

ECH-1ECB2FA-WT : Ruimtelijke economie – stimuleren van optimale omgevingsfactoren

ECH-1ECB2FA-WT

Beheer Researchpark Zellik

Er was 18 keuro VAK voorzien voor in hoofdzaak uitgaven betreffende groenonderhoud, onroerende voorheffing en websitehosting van Researchpark Zellik.

Finaal werden geen vastleggingen gedaan maar wel werd voor 33 keuro vereffend.

ECH-1ECB5FA-WT

Uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen

Er was 20.050 keuro VAK voorzien voor de aanleg van bedrijventerreinen. Uiteindelijk werd in totaal voor 8.197 keuro vastgelegd voor bedrijventerreinen.

Er werd steun voor 21 projecten gegeven in 2023.

Overheidsopdrachten in functie van continuering beleidsgericht onderzoek inclusief opdrachten en samenwerkingsovereenkomsten met de POM's

Er was 700 keuro VAK voorzien en er werd uiteindelijk voor 3.031 keuro vastgelegd.

Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaams ruimtelijk-economisch beleid

Er was 2.000 keuro VAK voorzien voor projectoproepen ter ondersteuning van de bedrijvige kern en/of in het kader van het toplocatiebeleid. Finaal werd er geen vastleggingen gedaan.

Handelskernversterking

Er was 10.000 keuro voorzien voor een oproep handelskernversterking gemeenten. Uiteindelijk werd 15.840 keuro vastgelegd. De extra vastleggingen komen van de onderbenutting op bedrijventerreinen.

Relancemaatregelen binnen ruimtelijke economie

Er werd binnen ruimtelijke economie nog een vastlegging gedaan van 108 keuro en er werd voor 2.598 keuro vereffend voor de volgende projecten binnen de Vlaamse Veerkracht:

- VV102 : investeren in kernversterking via projectoproepen,
- VV101 : Inhaalbeweging vernieuwing bedrijventerreinen.

ECH-1ECB2FX-IS

STEUN AAN DE SCHEEPVAART (De Vlaamse Waterweg) IN HET KADER VAN SANERING EN INTERNE STROMEN (aard2)

Voor de herontwikkeling van de Ford site in Genk was er 2.586 keuro VAK voorzien op het aard2-krediet 1EC378 en geen VAK op het aard5-krediet 1EC365.

Er werden voor 2.586 keuro vastgelegd op 1EC378 en voor 5.517 keuro op 1EC365. Het betreft een voorfinanciering voor afronding van de lopende infrastructuurwerken, het plaatsen van fietsenstallingen, het opruimen van de vervuilde spoorzone in de zone A en het oplossen van de infiltratieproblematiek. De middelen hiervoor kwamen van de onderbenutting op bedrijventerreinen.

Er was 4.040 keuro VEK voorzien op 1EC378. Er werd effectief 1.126 keuro VEK vereffend op 1EC378 en 3.000 keuro op 1EC365.

ECH-1ECB5FX-IS

STEUN AAN DE SCHEEPVAART (De Vlaamse Waterweg) IN KADER VAN SANERING EN INTERNE STROMEN (aard5)

Zie hierboven voor de verantwoording.

5.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

- *Site-ontwikkeling Vlaanderen (SOV)*

Site-ontwikkeling Vlaanderen (SOV) staat in voor de herontwikkeling van de terreinen van het vroegere bedrijf Balmatt Industries in Mol. Op de gesaneerde gronden heeft VITO een pilootproject opgezet voor een diepe-geothermiecentrale met 3 boorputten. Vanaf 2021 maakt de centrale integraal deel uit van een testprogramma om geïnduceerde seismiteit te onderzoeken, met het oog op een veilige aardwarmtewinning in de toekomst. Hierbij is het de bedoeling een antwoord vinden op de vraag of het mogelijk is om aardwarmte te winnen uit kalkstenen diep onder Mol en Dessel zonder trillingen te veroorzaken die schade kunnen aanrichten aan de oppervlakte.

Ontvangsten

De ontvangsten voor SOV zijn zeer beperkt en bestaan uit een overgedragen overschot van vorig boekjaar van 5.957 keuro.

Uitgaven

Bij de uitgaven zijn er de kosten voor de onroerende voorheffing en de kosten van de revisor. Verder wordt er een lening (van 10.000 keuro) afbetaald. Het gevolg van deze ontvangsten en uitgaven is een intering van 655 keuro (per jaar ongeveer 600 keuro kapitaal en interesten) en een vorderingsaldo van -168 keuro.

6. Inhoudelijk structurelement 6 : De ondernemersvorming, met inbegrip van de bezoldigde stages

6.1 Strategische doelstellingen

Dit ISE omvat 2 aspecten.

- Ondernemersvorming: voor meer detail hierover zie "Ondernemerscompetenties versterken via de Syntra's" (inhoudelijke toelichting onder Beleidsveld Economie – ISE 2 : Ondernemerschap)
- De dividenduitkering van VPM, die onder geen specifieke ISE-component te catalogeren valt

6.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	10 000	45 000	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	10 000	45 000	0	0	0	0

6.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

EB0-9ECBAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel landt de dividenduitkering van VPM.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	10.000	0	0
BU	45.000	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werd er 45.000 keuro aan dividenden gestort door VPM. Het gaat hier over 10.000 keuro als vergoeding van het kapitaal uit 2023 zoals opgevraagd door het departement EWI en 35.000 keuro als vergoeding van het kapitaal uit 2016. De 35.000 keuro werd goedgekeurd door de algemene vergadering van 20 december 2016 en opgevraagd door het departement EWI op 9 juni 2023 en gestort op 12 juni 2023.

V. BELEIDSVELD II: WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

1. Inhoudelijk structuurelement 1 : Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

1.1 Strategische doelstellingen – *Excelleren in nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek*

Het belang van blijvende investeringen in excellent fundamenteel onderzoek kan niet overschat worden. De nood aan dergelijke basis hebben we in de voorbije "Corona-periode" maar al te goed ondervonden.

De Europese Commissie is de concrete invulling van de vernieuwde ERA (European Research Area) aan het uitwerken. Ook Vlaanderen heeft aan talrijke ERA-projecten verder bijgedragen in 2023.

In 2023 werden de BOF-middelen en het FWO na 5 jaar opnieuw geëvalueerd worden. Beide evaluaties, die afzonderlijk werden uitgevoerd, hadden aandacht voor het gehele programma of de overeenkomst met specifieke aandacht voor elementen die in 2019 specifiek werden gewijzigd.

Na de beide evaluaties werd werk gemaakt van de aanpassing van het BOF-besluit o.b.v. een aantal bevindingen en het voorbereiden van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het FWO.

Onder dit ISE valt onder andere:

- onderzoeksmandaten en -projecten die door het FWO gesubsidieerd worden
- de Bijzondere Onderzoeksfondsen: fondsen die door de universiteiten intern verdeeld worden voor fundamenteel onderzoek;
- financiering 'Omkadering Jonge Onderzoekers';
- de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB).

1.2 Operationele doelstellingen

- Vlaanderen heeft in 2022-2023 verder zijn accenten kunnen bepalen in het eigen onderzoeksbeleid -passend binnen de vernieuwde ERA- bepalen.
- Subsidie aan het FWO voor projecten en mandaten voor fundamenteel onderzoek.
- Subsidie aan universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap die partner zijn bij een associatie in het kader van het programma "Omkadering van Jonge Onderzoekers"
- Subsidie aan de universiteiten voor hun Bijzondere Onderzoeksfondsen voor de uitbouw van eigen onderzoeksbeleid (BOF Algemeen incl. BOF ZAP, BOF Methusalem en BOF Tenure Track).
- Subsidie aan VLIR voor administratieve ondersteuning van Gezaghebbend Panel van VABB-SHW.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	691.170	717.474	716.392	718.936	717.499	717.497
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	691.170	717.474	716.392	718.936	717.499	717.497

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EBO-1EEB2GM-IS – VLIR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Subsidie aan VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) voor de ondersteuning van het Gezaghebbend Panel van VABB-SHW. Het huidige convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VLIR, die dit structureel regelt, loopt voor de periode van 2023 t.e.m. 2027.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	118	130	129	118	130	129

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EEB2GR-IS – KVAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan de Koninklijk Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) aangerekend.

Tussen het Vlaamse Gewest en de KVAB werd een convenant afgesloten voor de periode 2018-2023. In 2023 werd de KVAB geëvalueerd met het oog op het afsluiten van een convenant voor de periode 2024-2028. Omdat de onderhandelingen nog bezig zijn, werd het convenant met 1 jaar verlengd. De onderhandelingen voor een nieuw convenant zullen in het najaar van 2024 afgerond worden teneinde het nieuwe convenant vanaf 1 januari 2025 te laten starten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.166	1.166	1.166	1.166	1.166	1.166

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2GS-IS – HOGER ONDERWIJS OJO BOF METHUSALEM TENURE ITG

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de volgende subsidies aangerekend:

- Vlaanderen zal in 2023 verder zijn accenten in het eigen onderzoeksbeleid, passend binnen de vernieuwde ERA, bepalen.
- Subsidie aan universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap die partner zijn bij een associatie in het kader van het programma "Omkadering van Jonge Onderzoekers" (OJO)
- Onderzoek via universiteiten: Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF), BOF in het kader van het Methusalemprogramma en BOF voor de financiering van een Tenure-Track-stelsel.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	260.629	260.629	260.629	260.629	260.654	260.654

Inhoudelijke toelichting:

Zowel binnen OJO als m.b.t. BOF werden de voorziene middelen toegekend aan de instellingen o.b.v. de respectievelijke verdeelsleutels.

EB0-1EEB2GT-IS – FWO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage voor de werkingskosten (apparaat) van het FWO aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	17.550	17.700	17.700	17.550	17.700	17.700

Inhoudelijke toelichting:

Het beschikbare budget werd zoals steeds besteed aan werkingskosten en wijkt niet af van de voorziene begroting. Er zijn slechts een aantal beperkte interne schommeling bv. iets hogere kosten voor het behalen van het ISO-certificaat 27001 (informatieveiligheid).

EBO-1EEB5GT-IS – Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden het vastleggingskrediet en de hieruit voortvloeiende vereffeningen aangerekend voor de onderzoeksprojecten en -mandaten van het FWO.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	406.264	432.406	431.325	434.030	432.406	432.405

Inhoudelijke toelichting:

- Aandachtspunt bij de aard van het krediet;
  - o Bij het begrotingsartikel **EBO-1EEB5GT-IS** wordt het concept van een vastleggingsmachtiging gehanteerd. Sinds het gebruik van het VCO valt dit soort van kredieten onder de gewone VAK/VEK regeling maar het principe blijft behouden.
  - o Vastleggingsmachtigingen worden toegekend aan Vlaamse rechtspersonen en verlenen aan deze Vlaamse rechtspersoon een machtiging om voor een bepaald jaar en tot een bepaald bedrag verbintenissen aan te gaan. De uiteindelijke vereffening van de zowel tijdens het jaar als in de loop van de vorige jaren aangegane verbintenissen zal gebeuren via de begroting van de Vlaamse rechtspersoon die hiertoe de nodige budgetten vanuit de algemene uitgavenbegroting ontvangt waarbij het VAK steeds gelijkgesteld wordt aan het VEK. Het VAK is hier immers louter administratief aangezien de verbintenissen reeds op basis van de vastleggingsmachtigingen werden aangegaan door de Vlaamse rechtspersonen
  - o Het VAK-cijfer van de 2de BA-JR wordt Orafin-technisch gelijk gesteld aan het VEK-bedrag maar geeft in geen geval de boekhoudkundige realiteit weer. Het VEK-cijfer doet dat dan weer wel.
- BBT BO 2023 VAK 409.163 keuro, VEK 431.791 keuro.
- Voor verdere inhoudelijke uitleg zie:
  - o 1.3.2. Overige entiteiten onder gezag - Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO): p67
  - o 2.3.2. Overige entiteiten onder toezicht - Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO): p74
  - o 3.3.2. Overige entiteiten onder toezicht - Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO): p77
  - o 4.3.2. Overige entiteiten onder toezicht - Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO): p85

EBO-1EEB2GU-IS – ITG

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG) focust op wetenschappelijke vooruitgang in tropische geneeskunde en volksgezondheid en wil hiermee de vooruitgang van de wetenschap en gezondheid voor iedereen, verzekeren, door middel van innovatief onderzoek, geavanceerd onderwijs, professionele dienstverlening en capaciteitsopbouw van partnerinstellingen in het Zuiden. Het Instituut combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.443	5.443	5.443	5.443	5.443	5.443

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

- 1.3.2. Overige entiteiten onder gezag
  - *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

De grootste pijler binnen het FWO omvat fundamentele mandaten (zowel pre- als postdoctoraal) en (grotendeels) meerjarige onderzoeksprojecten.

Voor wat betreft het VAK (vastleggingskrediet) is er 98.871 keuro beschikbaar voor de mandaten en 167.669 keuro (excl. begrotingsruiter) voor onderzoeksprojecten. Uiteindelijk werd er in 2023 voor 184.724 keuro steun (incl. begrotingsruiter) toegekend aan onderzoeksprojecten. Het grootste deel hiervan gaat naar de fundamentele onderzoeksprojecten, nl. 149.489 keuro (inclusief Weave-projecten). In totaal werden hierbij 271 projecten goedgekeurd. Voor de Odysseus-oproep werd er 14.812 keuro vastgelegd. Voor uitgaven rond internationale mobiliteit van onderzoekers werd 5.238 keuro aangewend. Een andere grotere kostenpost binnen dit ISE betreffen de Europese partnerships in het kader van ERANET of Cofunds waarvoor er in 2023 4.674 keuro toegekend werd (exclusief een Europese top-up van 1.373 keuro).

Langs VEK-zijde (vereffeningskrediet) bedragen de effectieve kosten voor mandaten 88.056 keuro (na aftrek van de federale middelen) t.o.v. een begroting van 93.637 keuro. Dit overschot is te danken aan de federale ontvangsten uit (para)fiscale maatregelen die in 2023 sterk zijn toegenomen door de toegenomen personeelskosten (omwille van de meerdere indexeringen in 2021 en 2022) die als berekeningsbasis dienen. Hier kon nog niet volledig op geanticipeerd worden in de begroting van 2023.

Voor wat betreft de fundamentele projecten is er ook een budgettair overschot van iets meer dan 2.327 keuro. Omdat dit saldo het resultaat is van heel wat delta's, worden hieronder enkel de belangrijkste verschillen toegelicht:

- EOS-projecten: 973 keuro overschot doordat de afrekeningen van de eerste call die in 2018 plaatsvond lager uitvielen dan voorzien;
- Bilaterale onderzoeksprojecten: 911 keuro overschot doordat de voorziene oproep met Rusland niet doorging. Het budget zal later eventueel verdeeld worden over andere partnerlanden;
- Odysseus-projecten: 787 keuro overschot: een substantieel Odysseus-project werd wel toegekend in maart 2023, maar uiteindelijk heeft de aanvrager dit project teruggetrokken waardoor de voorziene betalingen niet uitgevoerd werden;
- Alle overige projecten binnen dit ISE verliepen zo goed als voorzien vb. internationale mobiliteit, WOGS, Weave, fundamentele onderzoeksprojecten,...

2. Inhoudelijk structurelement 2 : Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek

2.1 Strategische doelstellingen - Excelleren in specifieke kennisdomeinen en ondersteunen van excellente domeinspecifieke onderzoeksinstellingen

Deze doelstelling betreft de ondersteuning van grensverleggend fundamenteel onderzoek met een thematische afbakening (toegepast biomedisch onderzoek, Plantentuin Meise, Instituut Tropische Geneeskunde,...).

2.2 Operationele doelstellingen

- KMDA: implementatie van het strategische plan 2022-2026 en de doelstellingen en KPI's uit het convenant voor de periode 2022-2026
- Orpheus Instituut: internationaal leiderschap in artistiek onderzoek in muziek
- VLIZ: implementatie van het strategische plan 2022-2026 en de doelstellingen en KPI's uit het convenant voor de periode 2022-2026;
- Agentschap Plantentuin Meise: de implementatie van het Masterplan in de Plantentuin
- Alamire: implementatie van het strategische plan en de doelstellingen van de KPI's uit het convenant 2018-2023 (juli 2023). In 2022 werd een evaluatie uitgevoerd met een positief resultaat. Het lopend convenant werd van rechtswege automatisch verlengd met één jaar. Eind 2023 starten de onderhandelingen voor het sluiten van een nieuw convenant dat ingaat vanaf half 2024.
- ITG: implementatie van het convenant 2020-2024, uitvoeren van de 5-jaarlijkse evaluatie en opstarten onderhandelingen over een nieuw convenant.
- Het FWO heeft in 2023 8 nieuwe fundamenteel klinische mandaten (FKM) toegekend, bovenop 6 'eerste' hernieuwingen (vijf jaar na startdatum) en 4 'tweede' hernieuwingen (10 jaar na startdatum). Daarnaast werden een 12-tal nieuwe projecten rond toegepast biomedisch onderzoek (TBM) toegekend. Tot slot werd in 2023 zal een deel van de middelen aangewend om lopende projecten te verlengen die te lijden hadden onder vertraging omwille van COVID.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	2.823	2.823	2.823	2.823	2.823	2.823
Toelagen IS	35.463	38.227	38.207	37.222	38.207	38.207
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	38.286	41.050	41.030	40.045	41.030	41.030

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EBO-1EEB2HA-WT – ALAMIRE

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Alamire Foundation ontvangt vanaf 2018 een subsidie voor het voeren en het coördineren van musicologisch onderzoek, meer in het bijzonder het muziekleven

in de lage landen tijdens het Ancien Regime. Met de Alamire Foundation is een convenant afgesloten voor een periode van 5 jaar: van 2018 tot en met juli 2023. In 2022 werd een evaluatie uitgevoerd met het oog op het al dan niet hernieuwen van het convenant in de periode na juli 2023.

Vanwege het uitblijven van een nieuw convenant werd het lopende convenant van rechtswege automatisch verlengd met één jaar (van 1 juli 2023 tot 30 juni 2024). De onderhandelingen voor een nieuw convenant werden opgestart eind 2023 met het oog op het afsluiten van een nieuw convenant vanaf 1 juli 2024.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	900	900	900	900	900	900

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2HB-WT – KMDA

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het wetenschappelijk onderzoek bij de Koninklijke maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) wordt uitgevoerd door het "Centre for Research and Conservation" (afgekort KMDA-CRC). Het KMDA-CRC heeft tot doel wetenschappelijk onderzoek uit te voeren ter ondersteuning van het dagelijkse werk van de Zoo en ter bescherming van dieren in de natuur en hun leefomgeving. De subsidie aan de KMDA gebeurt op basis van het convenant 2022-2026 tussen de Vlaamse Regering en KMDA dat eind 2021 werd afgesloten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.175	1.175	1.175	1.175	1.175	1.175

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2HC-WT – ORPHEUS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het onderzoekscentrum Orpheus of Orpheus Research Centre, werd gelanceerd in 2007. Haar missie is het produceren en bevorderen van het hoogste kwaliteit onderzoek naar muziek, de processen van het maken van muziek en het

begrijpen van deze processen. Deze subsidie kadert in het convenant dat de Vlaamse Gemeenschap heeft met Orpheus Instituut en dat loopt van 2022 t.e.m. 2026.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	748	748	748	748	748	748

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2HO-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt er een subsidie toegekend voor de realisatie van het project "Kunst in Opdracht InnovOcean Campus Oostende".

Begrotingsuitvoering:

Er werd niets begroot of uitgegeven op dit begrotingsartikel in 2023.

EB0-1EEB2HQ-IS – VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

Korte inhoud begrotingsartikel:

De missie van Vlaams Instituut voor de Zee vzw is het versterken van de mariene kennisopbouw en de excellentie van het marien onderzoek in Vlaanderen. De doelgroepen voor kennisopbouw zijn zowel de mariene onderzoeksgemeenschap als het onderwijsveld, het grote publiek, de beleidsverantwoordelijken en de industrie (in het bijzonder de blauwe economie).

Strategische projecten waar VLIZ in 2023 (en volgende) zal op focussen zijn: AI en big data, technologische innovatie, Open Science en Citizen Science. VLIZ zal twee of drie focusgebieden selecteren in de vernieuwde onderzoeksagenda, waaronder 'coastal climate change' en 'ocean health and human health'.

In uitvoering van het convenant stijgt de dotatie met 1.000 keuro.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	11.608	11.608	11.608	11.608	11.608	11.608

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EEB2HU-IS – AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise aangerekend. Het Agentschap Plantentuin Meise is een internationale wetenschappelijke onderzoeksinstelling en een botanische tuin met unieke plantencollecties.

Het onderzoek van APM spitst zich toe op de plantkunde om de kennis over planten te vergroten en te verspreiden en zo bij te dragen aan de bescherming van de biodiversiteit in het kader van de Conventie van Biologische Diversiteit. Het domein is publiek toegankelijk en is een belangrijke toeristische attractie in de Groene Gordel.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	14.903	15.888	15.888	14.903	15.888	15.888

Inhoudelijke toelichting:

- Het verschil tussen VAK op het einde van de jaar en VAK bij BA bestaat uit 2 herverdelingen:
  - 807k ikv het actieplan energie-efficiëntie
  - 178k verhoging loonkredieten.

EBO-1EEB4HU-IS – APM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aangerekend aan het Agentschap Plantentuin Meise voor de uitbouw van het houtmuseum.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	20	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De 20.000 euro betreft een overdracht van voorgaande jaren.

EBO-1EEB5HU-IS – APM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de FFEU-middelen voor het agentschap Plantentuin Meise aangerekend voor de uitvoering van het Masterplan voor de renovatie van de gebouwen in de Plantentuin (serrecomplex, parking en Pachthof).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	8.952	10.711	10.711	10.711	10.711	10.711

Inhoudelijke toelichting:

- Aandachtspunt bij de aard van het krediet;
  - o Bij het begrotingsartikel EB0-1EEB5HU-IS wordt het concept van een vastleggingsmachtiging gehanteerd. Sinds het gebruik van het VCO valt dit soort van kredieten onder de gewone VAK/VEK-regeling maar het principe blijft behouden.
  - o Vastleggingsmachtigingen worden toegekend aan Vlaamse rechtspersonen en verlenen aan deze Vlaamse rechtspersoon een machtiging om voor een bepaald jaar en tot een bepaald bedrag verbintenissen aan te gaan. De uiteindelijke vereffening van de zowel tijdens het jaar als in de loop van de vorige jaren aangegane verbintenissen zal gebeuren via de begroting van de Vlaamse rechtspersoon die hiertoe de nodige budgetten vanuit de algemene uitgavenbegroting ontvangt waarbij het VAK steeds gelijkgesteld wordt aan het VEK. Het VAK is hier immers louter administratief aangezien de verbintenissen reeds op basis van de vastleggingsmachtigingen werden aangegaan door de Vlaamse rechtspersonen
  - o Het VAK-cijfer van de 2de BA-JR wordt Orafin-technisch gelijk gesteld aan het VEK-bedrag maar geeft in geen geval de boekhoudkundige realiteit weer. Het VEK-cijfer doet dat dan weer wel.
- BBT BO 2023 VAK 8.952 keuro, VEK 10.711 keuro.
- Na BA 2023 en herverdelingen blijft het budget gelijk aan de BO 2023

2.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Voor het FWO omvat dit onderzoeksmandaten en -projecten, meer specifiek de fundamenteel klinische mandaten (FKM) en het TBM-programma (toegepast biomedisch onderzoek).

Het voorziene vastleggingskrediet van 19.740 keuro bestaat uit de som van de FKM en van de TBM-onderzoeksprojecten voor respectievelijk 6.158 keuro en. Het TBM-vastleggingskrediet werd bijna volledig benut (13.539 keuro) om 14 nieuwe projecten mee te ondersteunen (er ontstaat bijgevolg een begrotingsruiter van 43 keuro). Voor FKM werd 5.718 keuro vastgelegd waarmee in 2023 96 mandaten gefinancierd werden.

Operationele doelstelling - beleidszijde:

Het TBM-programma richt zich op toegepast onderzoek dat zal leiden tot een betere gezondheidszorg in Vlaanderen. In 2023 werden 14 projecten gefinancierd voor 13.539 keuro met het vastleggingskrediet van 13.582 keuro (er ontstaat bijgevolg een begrotingsruiter van 43 keuro).

Voor FKM-programma werden er in 2023 opnieuw nieuwe klinische mandaten opgestart worden. In totaal werden er 96 mandaten binnen deze categorie betoelaagd worden (inclusief eerste en tweede hernieuwingen, telkens voor een periode van vijf jaar) met een vastleggingsbudget van 5.718 keuro.

Langs VEK-zijde werd globaal op dit ISE een overschot gerealiseerd van 81 keuro. Dit bestaat enerzijds uit een deficit voor TBM (-358 keuro) doordat er een aantal afrekeningen van begrotingsjaar 2022 laattijdig ontvangen werden, maar anderzijds wordt dit meer dan gecompenseerd door een overschot op FKM (440 keuro). Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door een onderbenutting van de bench-fees voor deze mandaten.

3. Inhoudelijk structurelement 3 : Strategisch basisonderzoek

3.1 Strategische doelstellingen - Uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek dat een ver uitzicht biedt voor latere maatschappelijke en/of economische toepassingen.

Dit betreft vernieuwend onderzoek dat in geval van wetenschappelijk succes een vooruitzicht biedt voor latere economische of maatschappelijke toepassingen. Dit grensverleggend onderzoek kan aan de basis liggen van een oplossing voor de grote maatschappelijke uitdagingen (milieu, mobiliteit, gezondheid,...) van vandaag.

Onder dit ISE vallen onder andere:

- Doctoraatsbeurzen voor onderzoek met een economisch/maatschappelijk toegepast karakter;
- Onderzoeksprojecten binnen het programma Strategisch Basisonderzoek (SBO);
- Onderzoeksprojecten en Business Developer mandaten gefinancierd met subsidie van de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) (zie ook verder BELEIDSVELD III INNOVATIE ISE 2. "Kennisvalorisatie").

3.2 Operationele doelstellingen

Onder dit inhoudelijk structurelement ressorteren zowel de aspiranten strategisch basisonderzoek (SB) als de SBO-onderzoeksprojecten. Deze laatste rubriek kan opgesplitst worden in SBO met maatschappelijke finaliteit, SBO met economische finaliteit en tot slot SBO in het kader van ERANET. Ook de relancemiddelen in het kader van de oproepen rond 'Bio-economie' vallen onder dit ISE. Sinds dit jaar behoren ook de nieuwe thematische oproepen 'circulaire economie' en 'innovatie in de landbouw- en voedingssector' tot dit ISE.

Met de subsidies Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) hebben de vijf associaties een instrument om sterk in te zetten op strategisch basisonderzoek en proof-of-conceptonderzoek teneinde hun verworven kennis te valoriseren naar maatschappelijke en economische toepassingen. Hierbij zijn formele interdisciplinaire onderzoekstructuren de voedingsbodem bij uitstek voor innovatie en de IOF-mandaten liaisonfuncties cruciaal om de link tussen onderzoek en de potentiële gebruikers in de markt formeel te verankeren. Het belang van kortlopende onderzoeksprojecten met eenduidige doelen qua testen voor Technology Readiness Level (TRL) en Commercial Readiness Level (CRL) is toegenomen, net als de samenwerking met pre-incubatoren en potentiële afnemers. Ook is met succes de tendens ingezet om het praktijkgericht onderzoek van de hogescholen nauwer te betrekken in interdisciplinaire onderzoek en valorisatie consortia en te ondersteunen met IOF-middelen van hun associatie. Het IOF-instrument is uitgebreider toegelicht verder in de tekst in Beleidsveld III. Innovatie, ISE 2. Kennisvalorisatie.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

3.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Voor wat betreft de aspiranten SB is er een deficit (VAK) van 3.686 keuro (dat weliswaar opgevangen wordt door overschotten op andere rubrieken). In november 2023 startten er 204 nieuwe aspiranten (incl. 8 Frank De Winne-mandaten) boven op de reeds lopende mandaten. Gemiddeld worden er zo jaarlijks ca. 800 aspiranten SB gesteund. Het deficit is te wijten aan de gestegen loonkosten die door de verschillende indexeringen in 2021 en 2022 hoger uitvielen dan voorzien. Deze situatie werd geremedieerd tijdens de begrotingsopmaak 2024.

Voor het SBO-programma (inclusief SBO-ERANET) was oorspronkelijk een VAK beschikbaar van 42.034 keuro, te vermeerderen met een begrotingsruiter van 1.687 keuro. Uiteindelijk werden er 17 SBO-projecten goedgekeurd plus 5 'SBO-ERANET-projecten', voor respectievelijk 41.221 keuro en 842 keuro. Dit betekent dat er 1.658 keuro zal overgedragen worden naar de volgende SBO-oproep.

Voor de twee nieuwe thematische oproepen geldt dat de toekenningen tweejaarlijks zullen gebeuren. Het voorziene VAK van 2023 wordt dan ook overgedragen naar 2024, het jaar waarin deze projecten zullen toegekend worden. Dit gaat over overdrachten van 1.475 keuro voor 'circulaire economie' en 4.850 keuro voor 'landbouw en voedingssector'.

Langs VEK-zijde is er een globaal overschot van 3.642 keuro. Dit is grotendeels te wijten aan het feit dat voor de twee nieuwe thematische oproepen (cf. supra) voor 6.325 keuro betaalmiddelen voorzien werden, terwijl de eerste betalingen pas zullen volgen in 2024. Daarnaast is het voor de SBO-onderzoeksprojecten een overschot van 1.002 keuro doordat de afrekeningen van een aantal projecten lager uitviel dan voorzien.

De relancemiddelen die dienen voor de twee calls rond 'bio-economie' werden volledig aangewend zoals voorzien ten belope van 2.125 keuro.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Onderzoeksinfrastructuur

4.1 Strategische doelstellingen - Excellente en internationaal verbonden onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen

De Vlaamse onderzoekswereld uitrusten met state-of-the-art-onderzoeksinfrastructuur is noodzakelijk wil Vlaanderen aan de top blijven en zijn positie versterken in excellent wetenschappelijk onderzoek. Zowel middelzware als zware onderzoeksinfrastructuur ter beschikking stellen van Vlaamse onderzoekers, evenals de Vlaamse deelname aan en/of hosting van top internationale onderzoeksinfrastructuren maken hier deel van uit.

Computational science en gebruik van supercomputing als hulpmiddel bij complexe technische, wetenschappelijke en maatschappelijke uitdagingen zijn niet meer weg te denken. In Europa wordt hierin de leiding genomen door EuroHPC. Vlaanderen participeert in de LUMI-supercomputer (#3 in de huidige top 500) waardoor Vlaamse onderzoekers en industrie toegang tot zowel de infrastructuur als het omvangrijke netwerk van supercomputingspecialisten gegarandeerd is.

Het Vlaamse SupercomputerCentrum (VSC), een virtueel samenwerkingsverband tussen de vijf Vlaamse universiteiten en hun associaties, huisvest infrastructuur in vier hubs: UAntwerpen, VUB, UGent en KU Leuven. Begin 2023 wordt gestart met de uitvoering van een concreet implementatieplan voor VSC 2.0. Het recurrente budget voor de Tier1-diensten werd begroot op 6.400 keuro, maar de concrete uitvoering voor 2023 bedroeg 2.765 keuro.

Ook de uitbouw van een Open-Science-Beleid is belangrijk voor Vlaanderen. De implementatie van het architectuurplan start in het najaar van 2022, en loopt tot het einde van 2023. Tegen 31 december wordt een rapportering met betrekking tot deze implementatie verwacht van de relevante stakeholders.

Daarnaast geeft de verdere uitbouw van Flanders Research Information Space zicht op het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen, op de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren en op de zware onderzoeksinfrastructuren aan de Vlaamse onderzoeksinstellingen

Onder dit ISE valt onder andere:

- FOSB-middelen 2023 initieel elk jaar op Lissabonlijn;
- Investerings in zware/middelzware onderzoeksinfrastructuur;
- Investerings in internationale onderzoeksinfrastructuur voor Vlaamse wetenschappers;
- Investerings in de Vlaamse Supercomputer;
- Financiering en samenwerking met Belnet (glasvezelnetwerk voor onderzoeksdoeleinden);
- EU 2020 – Lissabonlijn;
- Investerings in verdere uitbouw van Flanders Research Information Space.

4.2 Operationele doelstellingen

- Via een selectieprocedure gebaseerd op excellentie, de Vlaamse kennisinstellingen uitrusten met hoogwaardige middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur
- Het selecteren en het financieren van de deelname van Vlaanderen aan internationale onderzoeksinfrastructuren.
- De investeringen in de Vlaamse supercomputer.
- Ondersteunen van de FOSB voor de implementatie van Open Science.

4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	12.874	12.190	11.900	14.271	14.202	8.393
Toelagen IS	18.766	21.369	21.349	18.766	23.712	23.324
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	31.640	33.559	33.249	33.037	37.914	31.717

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Onderzoeksinfrastructuur:

Het vastleggingskrediet van 33.018 keuro is opgebouwd als volgt:

- Vlaams SupercomputerCentrum 1.0 (VSC): 6.501 keuro
- Eenmalige investeringsenveloppe: 15.000 keuro
- Recurrente opstap voor O&O-onderzoeksinfrastructuur: 10.000 keuro
- Index: 1.517 keuro

Hiervan werd het VSC-budget 1.0 volledig benut (6.550 keuro). Er werd iets meer uitgegeven dan voorzien voor de kosten in het kader van de 'outreach' naar de industrie.

In 2023 beschikte het FWO over een éénmalige investeringsenveloppe van 15.000 keuro en 10.000 keuro uit een eerdere recurrente opstap voor onderzoeksinfrastructuur. Aangezien er in 2023 noch IRI-toekenningen zijn, noch middelzware/zware onderzoeksprojecten wordt dit bedrag als een begrotingsruiter overgedragen naar 2024 om dan gespreid te worden over de toekenningen in beide oproepen. Hiervan zal dan 15.000 keuro dienen als extra ondersteuning voor de IRI-call. De resterende 10.000 keuro zal verdeeld worden over middelzware en zware infrastructuur (resp. 7.000 keuro en 3.000 keuro).

Langs VEK-zijde werd een bedrag voorzien van 55.102 keuro, terwijl de aanrekeningen 53.589 keuro bedroegen. Dit is het resultaat van een aantal bewegingen waarvan de belangrijkste zijn:

- VSC: overschot van 2.070 keuro doordat éénmalig een afwijkend uitbetalingsritme gehanteerd werd;
- Middelzware en zware infrastructuur: overbesteding van 2.373 keuro doordat er in 2023 onverwacht nog een aantal betalingen moesten gebeuren die normaliter in 2022 moesten plaatsvinden (laattijdig terugsturen van contracten). De voorziene uitgaven met relancemiddelen voor enkele zware infrastructuurprojecten werden uitgevoerd conform de begroting (i.e. 3.391 keuro)
- IRI: overbesteding van 1.243 keuro doordat de verdeling van de betaalkalender van de meest recent call afwijkt van de vorige oproepen;
- FOSB: 2.891 keuro overschot. Dit overschot is ontstaan doordat uitgaven die voorzien waren in het kader van het IT-Architectuurplan van 2023 verschoven werden naar het vorige begrotingsjaar.

Voor wat betreft de interrelatie met FIO ter financiering van de supercomputer Tier1 werd 3.000 keuro ontvangen en doorgestort naar de begunstigden. Dit betrof de afrekening van de (vorige) supercomputer. Voor de voorbereiding van de bouw van de nieuwe supercomputer werd in 2023 reeds 2.645 keuro uitbetaald zoals begroot.

In het kader van het actieplan rond de Einsteintelecoop werd er in 2023 ca. 400 keuro gependend. Dit bevat zowel personeelskosten van het Einsteintelecoopteam als kosten in het kader van een aantal haalbaarheidsstudies.

4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikel.

Uitgavenartikelen

EBO-1EEB2JA-WT – LISSABONSTRATEGIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

- De Lissabonstrategie, voorheen enkel op het begrotingsartikel EBO-1EEB2JA-WT, werd bij de BA 2021 opgesplitst in twee begrotingslijnen. Voor BO 2023 bedraagt het Lissabonbudget;
  - o EBO-1EEB2JA-WT: VAK: 12.670 keuro
  - o EBO-1EEB2JY-IS: VAK: 18.000 keuro

In het algemeen draagt dit budget bij aan het realiseren van het overheidsaandeel bij het bestendigen van de 3% O&I-intensiteit; de zgn. Lissabonstrategie.

Op dit begrotingsartikel wordt deels uitvoering gegeven aan het beleidsplan Cybersecurity en het beleidsplan Artificiële Intelligentie. In het bijzonder worden de onderzoeksluiken en de flankerende maatregelen van beide beleidsplannen vanuit dit artikel gefinancierd. Specifiek voor het beleidsplan AI betreft dit de subsidies voor het onderzoeksconsortium van 11 actoren uit het veld, de kennisinstellingen die deel uitmaken van de Vlaamse AI-Academie, het Kenniscentrum Data & Maatschappij en ook Scivil en VUB die mee uitvoering geven aan het initiatief 'amai!'. Voor het beleidsplan Cybersecurity betreft dit subsidies aan het onderzoeksconsortium voor het uitvoeren van top strategisch basisonderzoek.

De kredieten werden tevens aangewend voor de verdere uitbouw van een instrumentarium om het gebruik van ICT als innovatiehefboom. De kredieten werden aangewend voor onderstaande dossiers.

- Het onderhoud en de verdere uitbouw van de FRIS-onderzoekruimte: in 2023 werd er verder gegaan met het verzamelen van informatie over onderzoeksinfrastructuren en werd een integratie voorzien tussen FWO en FRIS in kader van administratieve vereenvoudiging in onderzoeksrapportering waarbij FWO de informatie uit FRIS ophaalt. Ook werd gestart met de ontwikkeling van een nieuw FRIS-administratieplatform
- Subsidies Cybersecurity aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen
- Subsidies Artificiële Intelligentie aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen
- Flankerende maatregelen cybersecurity waaronder het organiseren van evenementen, het organiseren van opleidingen en het verspreiden van content
- Flanders Board of Open Science: financiering van data-infrastructuur en bijkomende ontwikkeling bij zowel onderzoeksinstellingen als bij de overheid en RDM-data stewards en opleidingen
  - o De instellingen hebben eind december 2023 gerapporteerd over de besteding van de toegekende infrastructuurmiddelen. De rapporteringen werden positief beoordeeld en het FWO werd belast met de uitbetaling van de openstaande saldi.
- De twin-onderzoeksinfrastructuren van Protontherapie in UZLeuven en de twin-onderzoeksinfrastructuren van HyLaform in KUL en VUB werden succesvol in operatie gesteld en vervolgens werden beide financiële dossiers afgesloten.

De middelen op de Lissabonlijn komen op 2 begrotingsartikelen terecht (zijnde een WT-artikel en een IS-artikel). De middelen die naar de instellingen gaan behorende tot de Vlaamse consolidatiekring (bijvoorbeeld universiteiten) dienen begrotingstechnisch op een IS-lijn gezet te worden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	12.874	12.190	11.900	14.271	14.202	8.393

Inhoudelijke toelichting:

Het VAK-budget werd zo goed als volledig vastgelegd. De lagere VEK-besteding wordt veroorzaakt door een aantal meerjarige eindejaardossiers waarvan de vereffening over de volgende jaren uitgespreid wordt.

Hieronder volgt een opsplitsing van de grootste dossiers.

Leveranciernaam	Inkooporder omschrijving	VAK vastgelegd
Interuniversitair Micro-Electronica Centrum	DOSOP 5344 : Cybersecurity Onderzoeksprogramma W4 jan 2023 - dec 2023	560.000
	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	2.339.157
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	225.000
	DOSOP 5633 : SolidLab Vlaanderen Werkjaar 3 en 4 - Jaaroverschrijdende projectsubsidie : deel lissabonlijn	5.000.000
Totaal Interuniversitair Micro-Electronica Centrum		8.124.157
USG Public-Sourcing	DOSOP 5201 - Bestelling mensdagen ICT business analyst via USG voor FRIS	47.906
	DOSOP 5288 - Bestelling mensdagen ICT-team via USG voor FRIS	74.000
	DOSOP 5444 - Bestelling mensdagen Programma manager via USG voor FRIS	61.273
	DOSOP 5481 - Bestelling mensdagen ICT-team via USG voor FRIS	151.354
	DOSOP 5488 : Bestelling mensdagen ICT business analyst via USG voor FRIS	142.877
	DOSOP 5566 - Bestelling mensdagen 2 ICT expert ML via USG voor FRIS	241.752
	DOSOP 5624 Bestelling mensdagen ICT expert JR via USG voor FRIS	83.269
	DOSOP 5696: Bestelling 150 mensdagen ICT business analyst via USG voor FRIS	157.397
	Varia	50.978
Totaal USG Public-Sourcing		1.010.805
Flanders Make	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	583.243
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	225.000
Totaal Flanders Make		808.243
Roger Van Overstraeten Society	DOSOP 5390 : Materiaalkost Burgerwetenschap AI - amai 3	99.084
	DOSOP 5632 : AMAI! 4 - Jaaroverschrijdende projectsubsidie	245.700
Totaal Roger Van Overstraeten Society		344.784
Overige dossiers		1.612.283
Totaal overige dossiers		1.612.283
Eindtotaal		11.900.273

EB0-1EEB2JB-IS– KENNISCENTRUM DATA EN MAATSCHAPPIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Kenniscentrum Data & Maatschappij bouwt in het kader van een meerjarig convenant (2021-2025) expertise op omtrent de ethische, juridische en maatschappelijke impact van artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen, vertaalt deze naar praktische richtlijnen en laat deze doorstromen naar diverse belanghebbenden in Vlaanderen. KDM is een samenwerking tussen de VUB (imec-SMIT), KU Leuven (CiTiP) en UGent (imec-Mict).

KDM bouwt ook een dienstenaanbod op voor intermediaire en overheidsorganisaties om hen te begeleiden in correct gebruik van artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen. Het betreft een belangrijk flankerend initiatief bij de O&O-investeringen voor AI.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	750	750	750	750	750	750

Inhoudelijke toelichting:

Het voorziene bedrag en beleid werd ongewijzigd uitgevoerd volgens de bepalingen in het convenant.

EB0-1EEB2JW-IS – VIB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is een afsplitsing van begrotingsartikel EB0-1EEB2JA-WT (Lissabon) voor de aanrekening van een AI-subsidie met interne-stroom-begunstigde.

Het budget dient voor de financiering van de activiteiten van VIB in het kader van het onderzoeksluik van het Vlaamse beleidsplan Artificiële Intelligentie.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	6	106	100	6	106	100

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd verder uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2JX-IS – VITO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is een afsplitsing van begrotingsartikel EB0-1EEB2JA-WT (Lissabon) voor de aanrekening van een AI-subsidie met interne-stroom-begunstigde. Het budget dient voor de financiering van de activiteiten van VITO in het kader van het onderzoeksluik van het Vlaamse beleidsplan Artificiële Intelligentie.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	11	205	193	11	205	193

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd verder uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EEB2JY-IS – HOGER ONDERWIJS - LISSABONSTRATEGIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

- De Lissabonstrategie, voorheen enkel op het begrotingsartikel EB0-1EEB2JA-WT, werd bij de BA 2021 opgesplitst in twee begrotingslijnen. Voor BO 2023 bedraagt het Lissabonbudget
  - o EB0-1EEB2JA-WT: VAK: 12.670 keuro
  - o EB0-1EEB2JY-IS: VAK: 18.000 keuro.

De kredieten werden aangewend voor volgende dossiers:

- de uitbouw van de FRIS-onderzoekruimte;
- subsidies cybersecurity aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- subsidies artificiële Intelligentie aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- Flankerende maatregelen cybersecurity en artificiële intelligentie;
- Flemish Open Science Board.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	17.999	20.308	20.306	17.999	22.651	22.281

Inhoudelijke toelichting:

Hieronder volgt een opsplitsing van de grootste dossiers.

Leveranciernaam	Inkooporder omschrijving	VAK vastgelegd
Katholieke Universiteit te Leuven	DOSOP 5344 : Cybersecurity Onderzoeksprogramma W4 jan 2023 - dec 2023	4.769.810
	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	3.681.944
	DOSOP 5393 : Vlaamse AI Academie subsidie KUL 2023	484.673
	DOSOP 5450 : Digitaal STEM-oefenplatform Usolv-IT	268.333
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	1.167.983
Totaal Katholieke Universiteit te Leuven		10.372.743
Universiteit Gent	DOSOP 5344 : Cybersecurity Onderzoeksprogramma W4 jan 2023 - dec 2023	378.091
	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	2.630.444
	DOSOP 5394: Vlaamse AI Academie subsidie UG 2023	128.934
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	905.345
	Totaal Universiteit Gent	
Vrije Universiteit Brussel	DOSOP 5344 : Cybersecurity Onderzoeksprogramma W4 jan 2023 - dec 2023	562.733
	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	1.054.394
	DOSOP 5390 : Materiaalkosten Burgerwetenschap AI - amai 3	95.977
	DOSOP 5395: Vlaamse AI Academie subsidie VUB 2023	104.715
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	436.185
	DOSOP 5632 : AMAII 4 - Jaaroverschrijdende projectsubsidie	254.241
Totaal Vrije Universiteit Brussel		2.508.245
Universiteit Antwerpen	DOSOP 5387: Onderzoeksprogramma Artificiële intelligentie 2023	1.054.178
	DOSOP 5396: Vlaamse AI Academie subsidie UA 2023	170.235
	DOSOP 5503: Open Science en de Flemish Open Science Board (FOSB) uitvoering 2023	509.772
Totaal Universiteit Antwerpen		1.734.185
Overige dossiers		1.647.884
Totaal overige dossiers		1.647.884
Eindtotaal		20.305.871

4.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Dit ISE behelst investeringen in de Vlaamse supercomputer, middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur en het programma internationale onderzoeksinfrastructuur (IRI), dat de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren regelt. Daarnaast bevat dit ISE ook een luik voor de Flemish Open Science Board en enkele Europese infrastructuurprojecten.

Beleidszijde:

Ten opzichte van 2022 daalt het VAK met 85.085 keuro omwille van het feit dat de oproepen middelzware en zware infrastructuur en IRI tweejaarlijks georganiseerd worden (beide worden toegekend in 2022). Dit is goed voor een afname met respectievelijk 28.000 keuro en 38.289 keuro. De éénmalige middelen voor de bouw van een nieuwe supercomputer (19.200 keuro), het VSC-Lumi-project en de impactstudie voor de Einsteintelecoop worden in 2023 teruggenomen.

Betaalzijde:

Er is een toename van 2.655 keuro voor de middelzware en zware infrastructuurprojecten en ook een toename van 9.025 keuro voor IRI. Beide programma's worden gekenmerkt door volatiele toekenningen (i.e. toekenningsjaren) waardoor het hieruit afgeleide VEK erg schommelt. Vanaf 2023 wordt er gedurende 3 jaar 6.400 keuro extra VEK voorzien in het kader van de bouw van de nieuwe supercomputer. Het totale VEK voor dit ISE bedraagt 55.310 keuro.

5. Inhoudelijk structurelement 5 : Post-initieel onderwijs

5.1 Strategische doelstellingen - **Onderzoek voor toonaangevende business schools in Vlaanderen**

Vlaanderen ondersteunt de werking van Vlerick Business School en Antwerp Management School (AMS) zodat deze opleidingen met een sterk academische onderbouw gecombineerd met de recentste inzichten uit de dagelijkse praktijk kunnen opzetten.

De instellingen voor post-initieel onderwijs krijgen een niet-gereguleerde subsidie voor wetenschappelijk onderzoek, naast een subsidie voor onderwijs. De overeenkomsten (convenanten, beheersovereenkomsten) met deze instellingen met enerzijds het Departement Onderwijs en Vorming en anderzijds het Departement EWI werden/worden op elkaar afgestemd in het kader van de administratieve vereenvoudiging en betere financiële opvolging.

5.2 Operationele doelstellingen

Financiering van academisch onderzoek aan instellingen waarvan inschrijvingen primair open staan voor personen die reeds in bezit zijn van de graad van master, houdt de subsidiëring in van academisch onderzoek aan Vlerick Business School (VBS) en Antwerp Management School (AMS) in.

De overeenkomsten met beide instellingen lopen eind 2024 ten einde. Conform de regelgeving worden deze overeenkomsten dan ook geëvalueerd. In 2023 werden deze evaluaties voorbereid en eind 2023 ook opgestart.

5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

POST INITIEEL ONDERWIJS, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	1.234	1.234	1.230	1.234	1.234	1.198
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.234	1.234	1.230	1.234	1.234	1.198

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR- ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikels.

Uitgavenartikelen

EBO-1EEB2KA-WT – VLERICK - AMS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aangerekend aan Vlerick Business School en Antwerp Management School. Uit het jaarverslag m.b.t. het werkingsjaar 2022 bleek dat Vlerick Business School een deel van de in het convenant vooropgestelde KPI's niet behaald heeft. Bijgevolg werd de laatste schijf van de subsidie voor het betreffende werkingsjaar slechts gedeeltelijk uitbetaald, conform de bepalingen hieromtrent in het convenant.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.234	1.234	1.230	1.234	1.234	1.198

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

6. ISE Zonder ISE

Deze post wordt gebruikt om diverse andere ontvangsten die niet gebudgetteerd werden te registreren.

6.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ZONDER ISE, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	1	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	1	0	0	0	0

6.1.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

EB0-9EEBAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Deze post wordt gebruikt om diverse andere ontvangsten, die niet gebudgetteerd werden, te registreren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	1	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft een terugvordering bij de Europese Commissie van gemaakte reiskosten.

VI. BELEIDSVELD III: INNOVATIE

1. Inhoudelijk structurelement 1 : Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek

1.1 Strategische doelstellingen - **Onderzoekscentra als brugfunctie tussen wetenschap en toepassing in strategische wetenschapsdomeinen**

We financieren de Strategische Onderzoekscentra (imec, VIB, VITO en Flanders Make) om de brug te leggen tussen fundamenteel en strategisch basisonderzoek met als finaliteit het vermarkten van kennis via o.a. spin-offs. De SOC's zijn belangrijke actoren in het Vlaams innovatielandschap. De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten.

Onder dit ISE valt onder andere het geven van subsidies aan de 4 strategische onderzoekscentra met het oog op economische en maatschappelijke valorisatie van excellent onderzoek op gebied van micro- en nano-elektronica, digitalisering, biotechnologie, duurzame ontwikkelingen en de maakindustrie.

1.2 Operationele doelstellingen

Opvolgen van de doelstellingen en KPI's die werden geformuleerd in de convenanten 2022-2026 tussen de Vlaamse Regering en VIB respectievelijk imec die werden afgesloten eind 2021 op basis van de positieve evaluaties uitgevoerd in 2021, en het nieuwe convenant 2023-2027 tussen de Vlaamse Regering en Flanders Make dat in 2023 werd afgesloten mede op basis van de evaluatie uitgevoerd in 2022. Ook de doelstellingen en de KPI's van het convenant met VITO wordt opgevolgd.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	217.052	219.069	219.015	203.802	206.052	203.639
Toelagen IS	153.109	157.209	157.209	147.709	149.414	149.414
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	370.161	376.278	376.224	351.511	355.466	353.053

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR- ontvangst OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EFB2LA-WT – STRATEGISCH ONDERZOEKSCENTRUM IMEC

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aan IMEC VZW aangerekend.

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum VZW (imec) is een strategisch onderzoekscentrum met als strategische doelstelling het verrichten van grensverleggend onderzoek inzake nanotechnologie en digitale technologie om de bouwblokken te ontwikkelen die bijdragen tot een beter leven in een duurzame maatschappij. Een tweede strategische doelstelling bestaat erin om nieuwe ontwikkelingen via partnerships of start-ups naar de markt brengen en bedrijven en universiteiten te helpen om toegang te krijgen tot de nieuwe technologieën.

Eind 2021 werd een nieuw convenant voor de periode 2022-2026 afgesloten waarin een budgettair groeipad werd opgenomen. Met de bijkomende middelen wordt de werking van imec substantieel versterkt. Imec richt zich nu ook meer op het ontwikkelen van systeemdemonstratoren op basis van nanotechnologie voor toepassingen in duurzame energie en gezondheidszorg. Deze nieuwe strategie moet ook de valorisatie bij lokale het economische weefsel versterken. Ook werd in het nieuwe convenant het departement EDiT (Enabling Digital Transformation) binnen imec opgericht, dat werkt rond transversale strategische doelstellingen in partnerschap met alle relevante beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid.

In 2023 werden de financiële egagementen uit het convenant nagekomen met een recurrente opstap van de werkingsmiddelen met 8 miljoen euro.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	147.709	149.889	149.889	147.709	149.889	147.709

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid en de subsidie werd uitgevoerd zoals voorzien en bepaald in het convenant.

EBO-1EFB2LB-WT – STRATEGISCH ONDERZOEKSCENTRUM FLANDERS MAKE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan Flanders Make aangerekend.

Het Strategisch Onderzoekscentrum Flanders Make steunt de Vlaamse (maak)industrie in haar digitale en duurzame transitie naar Industrie 4.0 (en Industrie 5.0), en speelt daarbij in op de grote markttrends zoals geconnecteerde productiesystemen en duurzame productie die de mens centraal stelt. Op die manier wil Flanders Make zowel de verankering in Vlaanderen als de internationale concurrentiepositie van de Vlaamse (maak)industrie versterken.

Concreet stimuleert Flanders Make open product- en productie-innovatie bij (maak)bedrijven in Vlaanderen via hoogkwalitatief onderzoek in de toepassingsdomeinen "producten" (voertuigen en machines) en "productie" (assemblage), en het aanbieden aan bedrijven (groot en klein) van innovatie op maat en van hoogwaardige onderzoeks-, test- en validatie-infrastructuur, onder meer vanuit zijn vestigingen in Lommel (co-creatiecentrum voor voertuigontwikkeling), Leuven (co-creatiecentrum voor machinebouw) en Kortrijk (co-creatiecentrum voor Industrie 4.0-productie).

In 2023 werd het convenant voor de werkingsperiode 2023-2027 afgesloten. De jaarlijkse subsidie aan Flanders Make blijft in 2024, behoudens indexering, gelijk aan die van 2023.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	49.180	52.180	52.180	49.180	52.413	52.180

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid en de subsidie werd uitgevoerd zoals voorzien en bepaald in het convenant.

EBO-1EFB2LC-WT – REGENERATIEVE GENEESKUNDE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het initiatief RegMed XB staat voor "regenerative medicine, cross-border".

De regeneratieve geneeskunde is een tak van de geneeskunde met als doel om beschadigde organen of weefsels te vervangen door alternatieven die in het lab gebouwd worden uit gekweekte cellen en biomaterialen. Hiertoe worden technieken uit verschillende wetenschappelijke disciplines gecombineerd.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	3.217	0	0	3.217	0	0

Inhoudelijke toelichting:

- In 2023 werd het werkprogramma en de operationele roadmap voor de komende periode (2024-2028) opgesteld en verfijnd, inclusief strategische doelstelling, operationele doelstellingen en kritieke prestatie indicatoren. De bestuursstructuur werd herzien. De nieuwe RegMed XB-bestuursstructuur creëert een volledig geïntegreerde, grensoverschrijdende organisatie en een gestroomlijnd managementteam en ondersteunend personeel bestaande uit leden uit Vlaanderen en Nederland. Daarnaast werd er ook een nieuwe moonshot gedefinieerd: de oog-moonshot, die vanaf 2024 van start gaat.
- Daarnaast werd het BioKidney project afgerond waarvoor 1.000.000 euro afsluitende financiering voorzien werd richting VIB.
- De overige voorziene middelen werden herverdeeld, nog steeds ten gevolge van vertragingen tijdens de COVID-19 pandemie. In 2022 hadden de andere projecten binnen RegMed XB (BioJoint en ORBIT) aangegeven dat ze met de middelen van 2022 de kosten van medio 2022 tot eind 2023 konden overbruggen, waardoor er in 2023 geen vraag was naar bijkomende middelen.

EBO-1EFB2LD-WT – ENERGYVILLE

Korte inhoud begrotingsartikel:

In 2022 werd door de Vlaamse regering een eerste convenant tussen het Vlaams Gewest en Stichting EnergyVille afgesloten voor de periode 2022-2026. Stichting EnergyVille coördineert de onderzoekssamenwerking, in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen, tussen de onderzoeksinstituten (de Stichters) Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (imec) en Universiteit Hasselt (UHasselt).

Via dit nieuwe begrotingsartikel wordt een structurele financiering van jaarlijks 3 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van de opdrachten zoals in het convenant vastgelegd. Hiervoor werd in 2022 een decretale basis voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	16.946	17.000	16.946	3.696	3.750	3.750

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EFB2LW-IS – VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het strategisch onderzoekscentrum VIB aangerekend.

VIB verricht basisonderzoek naar de werking van het menselijk lichaam, planten en micro-organismen. VIB is een onafhankelijk onderzoeksinstituut, gefinancierd door de Vlaamse overheid, met meer dan 1.800 wetenschappers met meer dan 77 nationaliteiten. Hierbij ligt de nadruk op het vertalen van basisonderzoek van de KU Leuven, universiteit Antwerpen, UGent en Vrije Universiteit Brussel. Ook communicatie over het werk van VIB en de toepassingen van biotechnologie is een kerntaak.

In uitvoering van het convenant voor de periode 2022-2026 worden de vastleggingen verhoogd met 4.000 keuro. Daarnaast wordt er in 2023 een investeringstoelage voorzien van 2.000 keuro.

Met de bijkomende middelen wordt de werking van VIB substantieel versterkt. VIB zal zich, op basis van haar 5-jaren strategisch plan (2022-2026), richten op verschillende initiatieven rond strategisch basisonderzoek, technologieontwikkeling en transfer, translationeel onderzoek gericht op de Grand Challenges, Big data en AI, algemeen beheer en een incubator programma.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	85.087	89.187	89.187	85.087	86.792	86.792

Inhoudelijke toelichting:

- Het bedrag op het jaareinde bestaat uit het budget voorzien bij BA 2023 + een bijkomende subsidie: 1,8 miljoen euro voor de voorbereiding van de hosting van de Europese onderzoeksinfrastructuur Emphasis (600 keuro / jaar voor 2023-2024-2025)
- 1.000 keuro voor RegMed 2023
- 500 keuro voor VIB Manufacturing
- 800 keuro voor GDI Elixir VIB

EB0-1EFB2LX-IS – VITO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het Strategische Onderzoekscentrum VITO aangerekend. VITO heeft als maatschappelijk doel het verrichten van strategisch basisonderzoek in de domeinen energie, leefmilieu, materialen en aardobservatie met het oog op het stimuleren van duurzame ontwikkeling en het versterken van het economische en maatschappelijke weefsel in Vlaanderen. VITO ondersteunt niet alleen de toekomstvisie van Vlaanderen maar ook de sustainable development goals van de Verenigde Naties.

Om in te spelen op de investeringsnoden aangaande o.a. het duurzaamheidsonderzoek bij VITO worden er voor 2.000 keuro aan bijkomende O&O-investeringsmiddelen ingeschreven (bovenop de 4.000 keuro O&O-investeringsmiddelen die verder gezet werden uit 2022).

Het convenant 2019-2023 tussen het Vlaamse Gewest en VITO liep eind 2023 af en conform de bepalingen van zowel het W&I-decreet als van dit convenant, werd VITO in de eerste helft van 2023 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie werd een nieuw convenant voor de periode 2024-2028 afgesloten. Deze evaluatie werd uitgevoerd samen met de evaluatie van 2023 van het beheersreglement referentietaken 2021-2023. Dit beheersreglement wordt beheerd door het Departement Omgeving en definieert de referentietaken die VITO moet uitvoeren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	68.022	68.022	68.022	62.622	62.622	62.622

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

2. Inhoudelijk structurelement 2 : Kennisvalorisatie

2.1 Strategische doelstellingen - Tot de internationale top behoren in het valoriseren van kennis

In dit ISE ligt de focus op het valoriseren van academische kennis tot economisch en/of maatschappelijk nut. Tevens zorgt innovatie die de markt bereikt voor een sterke economisch positie, wat leidt tot een verhoging van de inkomsten en welvaart.

De Vlaamse overheid stimuleert de kennisvalorisatie van de onderzoeksresultaten aan de universiteiten en hogescholen o.a. via de subsidies aan de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) van de vijf associaties en de subsidie voor cofinanciering hun interfaceactiviteiten.

2.2 Operationele doelstellingen – resultaten 2023

Gestandaardiseerde rapportering van uitgebreidere data van output en besteding van de IOF-subsidie via het FRIS-portaal en de nieuwe financiële rapporteringsfiche is nu verankerd in de generieke werkwijze.

In de eerste helft van 2023 werd de vijfjaarlijkse evaluatie van de instrumenten IOF en interfaceactiviteiten afgerond. Op basis van de resultaten van deze evaluatie, werd, in overleg met de instellingen, het beleid verder geoptimaliseerd en verankerd in de regelgeving via wijzigingen van het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit met ingang vanaf 1 jan 2024.

Uit de rapportering blijkt dat de vijf associaties sterk geëvolueerd zijn in de inzet van de IOF-middelen voor strategisch basisonderzoek en proof of concept onderzoek teneinde de kennis te valoriseren naar maatschappelijke toepassingen. Vanuit hun hefboomervaring zetten ze nu meer in op kortlopende onderzoeksprojecten met eenduidige doelen voor de testfase en zetten ze meer diverse profielen in voor de IOF-mandaten liaison functies. Ook is met succes de tendens ingezet om het praktijkgericht onderzoek van de hogescholen nauwer te betrekken in interdisciplinaire onderzoek en valorisatie consortia en te ondersteunen met IOF-middelen en de expertise van de interfacediensten van hun associatie. Iedere associatie heeft op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie en de vereisten van het vernieuwde IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit van 2024 de volgende documenten voorbereid ter indiening op 1 feb 2024:

- een strategisch plan 2024-2028 op maat voor hun associatie, met toelichting over de inzet van de IOF en interfacemiddelen om de kennisvalorisatie met economisch of economisch-maatschappelijk doel en een marktconform financieel rendement te realiseren in de bredere context;
- een gezamenlijk actieplan 2024-2028 van TTO-Flanders, de koepel voor samenwerking tussen de interfacediensten van de associaties onderling en samenwerking met het VLAIO Netwerk.

Tevens is de dialoog verdergezet tussen de bedrijfswereld (sectorfederaties, kleine en grote ondernemingen), maatschappelijke actoren en de kennisinstellingen (de quadrupel helix aanpak) over manieren om een vraag gedreven 'Kennis en Technology Transfer' verder vorm te geven in samenwerking met het VLAIO Netwerk. Hiertoe is de website TTO-flanders met gebundelde informatie van de vijf associaties geactualiseerd; naast de contactgegevens van de IOF-business

developers in diverse domeinen worden er ook concrete licentieopportunities gepromoot en tevens is er een link naar de patentpagina van het FRIS-portaal. Er is verder ingezet op de huidige impactindicatoren voor IOF en de interfaceactiviteiten die consistent zijn met de uitbouw van het Vlaamse innovatie-ecosysteem.

Concrete realisaties van valorisatie van kennis in de associaties worden continue via "TTO-succesverhalen" van de universiteiten samen met "blikopener-filmpjes" van de hogescholen op de nieuwspagina van het FRIS-onderzoeksportaal met het brede publiek gedeeld. In 2023 werd een nieuwe brochure VLIR-brochure 'Een wereld van verschil' met succesverhalen kennisvalorisatie en filmpjes van de associaties gepubliceerd.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

VALORISATIE ONDERZOEKRESULTATEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EFB2MS-IS – HOGER ONDERWIJS IOF - INTERFACEDIENSTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aangerekend voor de interfaceactiviteiten en de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF).

De middelen interfaceactiviteiten voor de cofinanciering van de Kennis- en Tech-Transfer-Offices (KTTO's) van elke associatie worden verdeeld volgens een verdeelsleutel gebaseerd op het aandeel wetenschappelijk personeel van elke associatie en is vast voor vijf jaar.

De IOF zijn interne bestemmingsfondsen ter versterking van het valoriseerbare wetenschappelijk onderzoek en liaison functies in de schoot van de associaties bestaande uit universiteiten en hogescholen. De IOF-middelen worden onder de universitaire associaties verdeeld via een op performantie gerichte verdeelsleutel bestaande uit 6 parameters en een gegarandeerd minimum voor de drie kleinsten. Uit de jaarlijkse berekening van de IOF-sleutel is gebleken dat sinds 2021 AUHA en UAB op eigen kracht hoger in de parameters presteren dan hun gegarandeerd minimum en sindsdien is het enkel AUHL dat jaarlijks hun 4% gegarandeerd minimum nog nodig heeft.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823	66.823

Uitgaven:

In 2023 werd er op begrotingsartikel EB0-1EFB2MS-IS een totale subsidie van 66.823.000 euro toegekend. Bij begrotingsopmaak bedroeg de subsidie 62.863.000 euro en bij begrotingsaanpassing is er een wijziging doorgevoerd voor bijkomende middelen ten belope van 5.000.000 euro en -1.040.000 euro desindexatie.

Deze middelen werden als volgt verdeeld over de basisallocaties:

- 1 EE130 "INDUSTRIELE ONDERZOEKSFONDSEN" in totaal 61.419.686 euro toegekend, bestaande uit initieel bij begrotingsopmaak 57.960.000 euro en na begrotingsaanpassing een extra 3.459.686 euro.
- 1 EE126 "UNIVERSITAIRE INTERFACEDIENSTEN" in totaal 5.403.314 euro toegekend, bestaande uit initieel bij begrotingsopmaak 4.903.000 euro en na begrotingsaanpassing een extra 500.314 euro.

Inhoudelijke toelichting:

De vijf associaties gebruiken deze middelen om de activiteiten uit te voeren voor het realiseren van de doelstellingen van hun strategische plannen 2019-2023. Uit

de jaarlijkse rapportering blijkt dat er intensieve succesvolle samenwerkingen zijn met de industrie, regionale en internationale actoren, koepelorganisaties waaronder het VLAIO Netwerk. De geleverde inspanningen om het praktijkgericht onderzoek en de onderzoekers van de hogescholen nauwer te betrekken in de kennisvalorisatie activiteiten via IOF-projecten, IOF businessdevelopers en de interfacediensten werpt vruchten af.

Via IOF-gefinancierde onderzoeksprojecten wordt verfijndere kennis verworven voor concrete oplossingen voor maatschappelijke of bedrijfsvraagstukken. De IOF-mandatarissen vervullen een liaisonrol tussen de onderzoeker en de potentiële klant, de industrie, kmo's, maatschappelijke actoren... Tevens begeleiden ze de onderzoeker in het volledige valorisatietraject bijgestaan door de experten van de interfacediensten (KTTO's, Kennis- en Technologie-Transfer-Offices).

Dankzij deze valoriseerbare kennis kunnen er succesvolle economisch rendabele onderzoekssamenwerkingen ontstaan waarmee de instellingen extra inkomsten kunnen genereren, zie vierde geldstroom in de jaarrekening. Het verwerven van patenten voor het beschermen van de verworven intellectuele eigendom en het oprichten van spin-offs worden slechts zeer beperkt ondersteund met IOF (max 10%) en interfaceactiviteiten subsidies.

Via het online FRIS-platform (Flanders Research Information Space) kan iedereen de informatie van de IOF-projecten en IOF-mandaten van de universiteiten en de hogescholen en de contactgegevens van de TTO-interfacediensten en de onderzoekers vinden. Daarnaast is er in FRIS ook info over publicaties en patenten en meerdere succesverhalen van kennisvalorisatie naar concrete producten en diensten voor de maatschappij te vinden.

3. Inhoudelijk structurelement 3 : Innovatiekracht ondernemingen

3.1 Strategische doelstellingen - Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding.

3.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn;

- stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven,
- verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen,
- stimuleren van samenwerking in clusters,
- kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties.

Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven

Baekeland- en Innovatiemandaten geven individuele onderzoekers de kans een doctoraats- of postdoctoraal onderzoek uit te voeren in samenwerking met het bedrijfsleven, eventueel met het oog op het oprichten van een spin-off. Er werden bijkomende infosessies georganiseerd voor een bredere bekendmaking van het programma.

In 2023 werden 61 Baekelandmandaten en 34 Innovatiemandaten behandeld. Er werden 33 Baekelandmandaten positief beslist (61% slaagpercentage) voor een totaal steunbedrag van 10,3 miljoen euro en 19 innovatiemandaten (58 slaagpercentage) voor een totaal steunbedrag van 5,4 miljoen euro.

Via ICON-projecten worden samenwerkingsverbanden van onderzoeksorganisaties en ondernemingen gesteund. Het ICON-model werd in de loop van 2021 en 2022 geactualiseerd. We implementeerden het vernieuwde ICON-model in 2023.

Steun voor innoverende ondernemingen

Steun voor innoverende ondernemingen blijft een kerntaak van het VLAIO. Met onderzoeksprojecten ondersteunen we projecten gericht op kennisverwerving met het oog op innovatie. In ontwikkelingsprojecten ligt de focus op de ontwikkeling van een vernieuwing die op korte termijn een impact heeft op de prestaties van het bedrijf.

We zetten het twee sporen beleid verder waarbij we enerzijds O&O verder ingang willen doen vinden bij kleine ondernemingen en anderzijds meer een concrete maatschappelijke impact van de steun zullen bewerkstelligen.

We ontwikkelen een actieplan om scale-ups beter te ondersteunen waaronder ook hogere TRL's ("technology readiness levels").

We gaan – op basis van de aanbevelingen van het beslissingscomité – verder met het actualiseren van de criteria om projecten te selecteren. Daarbij willen we ons richten op die projecten die een hoge bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen zoals duurzaamheid, werkgelegenheid en productiviteitsverhoging, die het verschil maken voor de Vlaamse industrie en het Vlaamse ecosysteem versterken.

Voor de O&O-intensieve bedrijven die jaarlijks meerdere steunaanvragen indienen evalueren we een proefproject dat loopt in 2022 met oog op het ontwikkelen van een specifiek programma.

Na de tweede oproep innovatieve starters treffen we voorbereidingen voor de start van een continu programma. Ook via de kmo-groeisubsidie en de vernieuwde haalbaarheidsstudies stimuleren we kleine bedrijven om stappen te zetten naar bedrijfsinterne O&O.

Het juridische kader om steun toe te kennen onder de vorm van terugbetaalbare voorschotten werd in het voorbije jaar uitgewerkt. In een volgende fase wordt nagegaan hoe deze modaliteit kan geactiveerd worden in bestaande steuninstrumenten.

In aanvulling op het standaard O&O-programma (onderzoek, ontwikkeling en haalbaarheidsstudies) werden volgende initiatieven gelanceerd/uitgewerkt:

- In juli 2023 werd een oproep gelanceerd voor ontwikkelingsprojecten richting TRL 8, waarbij ondernemingen de mogelijkheid krijgen om steunaanvragen in te dienen in een hoger TRL-niveau tot een totaal bedrag van 3 miljoen. Tot op heden werden hiervoor 31 vooraanmeldingen ontvangen, waarvan 9 een positief advies kregen en 5 aanvragen effectief ingediend werden.
- De modaliteiten voor een oproep 'schaalklaar' werden uitgewerkt, met als doel startende ondernemingen te ondersteunen in fase naar scale-up. Deze oproep werd gelanceerd in Q1 van 2024.
- De modaliteiten voor het toelaten van groei in arbeidsproductiviteit als maat voor de economische impact van het project (naast de standaard optie van tewerkstelling en investeringen) werden uitgewerkt, en zullen van kracht zijn vanaf Q2 2024.

Ondernemingen die een project indienen met een concrete maatschappelijke impact, krijgen hiervoor een bonuspunt bij de evaluatie.

Het proefproject voor O&O-intensieve bedrijven die jaarlijks meerdere aanvragen indienen (i.e. gegroepeerde aanpak), werd verdergezet en uitgebreid 5 bijkomende ondernemingen, wat resulteert in een totaal van 8 ondernemingen die hiervan gebruik maken.

Samenwerking in clusters

Met het clusterbeleid willen we onbenut economisch potentieel ontsluiten en bijdragen aan het versterken van de productiviteitsgroei in Vlaanderen. De Vlaamse speerpuntclusters zetten samenwerkingsinitiatieven op met bedrijven en kennisinstellingen, op basis van een zelf ontwikkeld competitiviteitsprogramma, om bij te dragen aan de groei van de Vlaamse ondernemingen. Het zwaartepunt van het Vlaamse clusterbeleid ligt bij een beperkt aantal grootschalige en ambitieuze speerpuntclusters;

- Catalisti
- De Blauwe Cluster
- Flanders' FOOD
- Flux50
- Flanders.HealthTech - MEDVIA
- Strategisch Initiatief Materialen (SIM)
- Vlaams Innovatieplatform Logistiek (VIL)

In het kader van het clusterbeleid werd in 2023 meer dan 65 miljoen euro steun toegekend aan 44 projecten.

Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties

'Collectief Onderzoek & Ontwikkeling en Collectieve Kennisverspreiding' (COOCK) richt zich op het vertalen van onderzoeksresultaten naar concrete toepassingen en de implementatie in bedrijven. Zo versnellen we de introductie van nieuwe technologie en kennis in ondernemingen. Het COOCK-programma werd in 2023 bijgestuurd met als doel een hogere instroom van kwaliteitsvolle projecten te bekomen. Door in te zetten op samenwerking tussen onderzoekspartners stimuleert COOCK+ innovatie over sectoren heen wat resulteerde in steun aan projecten gericht op verschillende sectoren: zorg, maakindustrie, bouw, voeding, software en IT, textiel en transport gedragen door complementaire onderzoeksgroepen. Er werden in totaal 25 projecten ingediend waarvan 16 gesteund werden voor 21.8 miljoen euro. Dit is een verdubbeling t.o.v. de voorgaande oproep, wat het succes van de bijsturing illustreert.

Met TETRA-projecten brengen we kennis beschikbaar bij Vlaamse hogescholen en Vlaamse universiteiten onder de vorm van bruikbare innovatieve concepten of prototypes naar ondernemingen of socialprofitorganisaties. Bij TETRA versterken we deelname van de hogescholen. In 2023 werden 35 TETRA-projecten ingediend waarvan 15 positief werden beoordeeld en dit voor een gezamenlijk steunbedrag van 6,9 miljoen euro.

De landbouwtrajecten, voor innovatieve projecten gericht op de transformatieve innovatie binnen de land- en tuinbouwsector. In 2023 werden 38 project ingediend, waarvan 22 positief beoordeeld werden voor een totaal steunbedrag van 18.7 miljoen euro.

Naast bovenstaande instrumenten zorgt het structureel project "Blikopener" voor kennisdiffusie vanuit de hogescholen naar ondernemingen. (zie ISE Ondernemerschap). Een aantal partners uit VLAIO Netwerk zetten ook specifieke trajecten op voor 'innovatievolgers'.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	243	243	0	243	243
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	1.177	1.176	0	1.177	1.176
Totaal	0	1.420	1.419	0	1.420	1.419

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR- ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Uitgaven

EBO-1EFB2NZ-PA – ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID- (EN DEFENSIE) THEMA'S

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden zowel de middelen voor de participatie in het NAVO-innovatiefonds (NIF) als de beheerskosten voor de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	1.177	1.176	0	1.177	1.176

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EFB2NZ-WT – ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID- (EN DEFENSIE) THEMA'S

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor het incubatieprogramma DIANA. Dit programma wil de krachten bundelen van innovatoren inzake opkomende en

disruptieve technologieën binnen een tripelhelixconstellatie. Het initiatief wil innovatie versnellen via testcentra en bijdragen tot de vorming van een NAVO-“ecosysteem” rond opkomende en disruptieve technologieën.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	243	243	0	243	243

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

3.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds voor Innoveren en Ondernemen (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

Ontvangstenartikelen

ECH-9EFBANA-OW en ECH-9EFBANA-WT

Bedr. – Terugbetalingen bedrijven (9EF361) en Europese Ontvangsten (9EF383). Er waren 2.400 keuro ontvangsten (1.000 keuro terugvorderingen en 1.400 keuro Europese ontvangsten) gebudgetteerd en er werd voor 7.892 keuro ontvangsten geboekt.

Het betreft 6.742 keuro terugvorderingen bedrijfssteun en 1.150 keuro ontvangsten van AAL, Eurostars, Eranetten en PIO.

Hiervan werd voor 2.534 keuro aan waardeverminderingen geboekt op ECH-9EFBANA-WT.

ECH-9EFBANV-OI

Ontvangsten (terugbetalingen) Hoger Onderwijs

Er werd voor 245 keuro aan ontvangsten geboekt vanuit terugvorderingen van steun die gegeven was aan het Hoger Onderwijs.

Uitgavenartikelen

ECH-1EFB5NA-WT - WERKING EN TOELAGEN - ONDERZOEK DOOR BEDRIJVEN EN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven

Baekelandmandaten

Met Baekelandmandaten worden individuele onderzoekers de kans geboden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. We voorzien in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering.

Er was 16.800 keuro VAK gebudgetteerd en er werd voor 10.309 keuro vastgelegd. Er werden 39 projecten en 41 unieke ondernemingen gesteund.

Innovatiemandaten

De Innovatiemandaten (IM) zijn een steuninstrument voor postdoctorale onderzoekers die verder basisonderzoek willen uitvoeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, met het oog op een transfer van resultaten naar hetzij een bestaand bedrijf, hetzij een nieuw op te richten spin-offbedrijf met een industriële activiteit in Vlaanderen.

Er was voor 6.000 keuro VAK gebudgetteerd en er werd voor 5.331 keuro vastgelegd. Er werden 24 projectvoorstellen en 15 unieke ondernemingen gesteund.

Steun voor innoverende en transformerende ondernemingen

Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

In O&O-bedrijfssteun wordt directe steun gegeven aan bedrijven actief in Vlaanderen. Het betreft projecten gericht op kennisverwerving via onderzoek en ontwikkeling, met het oog op innovatie. De activiteiten worden uitgevoerd door de bedrijven zelf, al dan niet in samenwerking met andere bedrijven en/of kennisinstellingen.

Het agentschap beschikt over twee instrumenten in dit programma, onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten.

Daarnaast kunnen bedrijven steun krijgen voor O&O-activiteiten in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties (ICON-projecten).

Er was in totaal voor alle instrumenten (= alle onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, waaronder ook 2 miljoen voor innovatieve starterssteun) 160.774 keuro VAK voorzien en maar er werd voor 193.215 keuro vastgelegd. Dit bedrag is incl. 4.150 keuro voor innovatieve starterssteun en incl. een bestelaanvraag van 106 miljoen voor begin 2024 te beslissen projecten. Eind 2022 bedroeg de bestelaanvraag 108 miljoen euro. Door enkele herverdelingen binnen het begrotingsartikel voor innovatiesteun werden middelen overgeheveld voor deze extra onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten.

Er werden 83 projecten voor innovatieve starterssteun goedgekeurd, 84 onderzoeksprojecten, 285 ontwikkelingsprojecten en 82 haalbaarheidsstudies.

Voor ICON-projecten werden in 2023 oproepen georganiseerd door imec en Flanders Make. In totaal werd daarbij 17 miljoen gespreid over 11 projecten goedgekeurd.

Samenwerking in clusters

Clusterbeleid

Binnen het clusterbeleid maken we onderscheid tussen de speerpuntclusters en het moonshot-onderzoeksprogramma in het kader van de 'Klimaatsprong'.

Het zwaartepunt van het Vlaamse clusterbeleid ligt bij een beperkt aantal grootschalige en ambitieuze speerpuntclusters. Voor deze speerpuntclusters geldt dat ze voor een voor Vlaanderen strategisch domein, in een samenwerkingsverband tussen ondernemingen, kennisinstellingen en overheid (tripelhelix) een ambitieuze LT-strategie en competitiviteitsprogramma ontwikkelen en uitvoeren.

In 2023 waren 7 speerpuntclusters actief: Catalisti, SIM, VIL en FLUX50, die startten in 2017, en Flanders' Food en De Blauwe cluster, die van start gingen in

2018. In augustus 2021 werd een zevende speerpuntcluster opgericht, Flander.healthTech.

Er was 103.170 keuro VAK voorzien (waarvan 20 miljoen voor moonshots) en er werd 55.252 keuro vastgelegd voor de clusters en voor 13.611 keuro voor de moonshots of in totaal 68.863 keuro. Het saldo werd gebruikt voor de vastlegging van bijkomende onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (supra).

In 2023 hebben de speerpuntclusters samen 28 samenwerkingsprojecten gesteund. Het gaat om een mix van projecten die gespreid zijn over de TRL-levels: strategisch basisonderzoek, ICON, Coöperatieve bedrijfssteun en collectieve projecten.

Verder werden er nog 10 interclusterprojecten gesteund.

De moonshot heeft tot doel om tegen 2040 technologische doorbraken te realiseren, zowel in producten als processen, die op hun beurt tegen 2050 kunnen bijdragen tot het behalen van de klimaatdoelstellingen in een economische leefbare context.

In totaal werden in 2023 6 Moonshot-projecten goedgekeurd.

Innovatieve ecosystemen

Met het innovatieve bedrijfsnetwerk Space 4.0 werd een stevige basis gelegd waarbinnen het ecosysteem van de Vlaamse ruimtevaartsector vorm gegeven werd. Via het impulsprogramma Vlaamse Ruimtevaarteconomie kon dit initiatief verder doorgroeien tot de structuur Flanders Space, ingebed bij VRI vzw. Er werd in 2023 voor 131 keuro vastgelegd voor het impulsprogramma Ruimtevaart.

Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties

COOCK

De doelstelling van het programma 'Collectief O&O en Collectieve Kennisverspreiding' (COOCK) is het valoriseren van (basis)onderzoeksresultaten door het versnellen van de introductie van technologie en/of kennis bij een ruime groep ondernemingen.

In 2023 werd de vijfde oproep voor de indiening van COOCK-projecten gelanceerd. Een deel van de jaarlijkse budgettaire enveloppe voor COOCK (9,6 miljoen euro), wordt ingezet voor COOCK-projecten in Europees samenwerkingsverband CORNET.

Er werden 18 projecten voor steun geselecteerd werden voor een totaal van 12.282 keuro. Het budget bedroeg 9.600 keuro.

TETRA

TETRA staat open voor onderzoeksgroepen van Vlaamse hogescholen en Vlaamse universiteiten, die actief bezig zijn met praktijkgericht onderzoek. TETRA-projecten beogen om in 2 jaar tijd recent beschikbare kennis te vertalen naar bruikbare innovatieve concepten of prototypes die nieuwe marktopportunities bieden aan een collectief van ondernemingen en/of non-profit organisaties.

Een deel van de budgettaire enveloppe voor TETRA, wordt ingezet voor TETRA-projecten in Europees samenwerkingsverband CORNET.

Er was 9.586 keuro VAK voorzien en er werd uiteindelijk 6.962 keuro vastgelegd. In de oproep TETRA 2023 werden 17 projecten gesteund.

LANDBOUWTRAJECTEN

Het doel van landbouwtrajecten is om vanuit een concrete vraag van de land- en tuinbouwsector innovatieve oplossingen aan te bieden.

Er waren vastleggingen voor een totaalbedrag van 19.050 keuro. Er werden 24 projecten goedgekeurd. Het VAK budget bedroeg 10.299 keuro.

Overige programma's

Energiesteun tijdelijk crisiskader

Er was 249.072 keuro gebudgetteerd voor energiesteun binnen het tijdelijke crisiskader (TCF). In de praktijk werd voor 11,1 miljoen euro energiesteun gegeven, wat aantoont dat de uitgangsprincipes van een doelgerichte, tijdelijke en voorwaardelijke steunmaatregel gerespecteerd werden. Daarnaast werd voor 366 keuro besteed aan IT-uitgaven voor de uitbouw van het platform hiervoor.

Een deel van de resterende middelen, m.n. 40.458 keuro werd gebruikt voor de vastleggingen via bestelaanvraag voor de uitzonderingsmechanismen carbon leakage voor emissiejaren 2022 en 2023. Het resterende saldo gaat naar de algemene middelen.

Proeftuinen

De transitie naar industrie 4.0 is één van de zeven transitieën die Vlaanderen moeten leiden naar een duurzame, veerkrachtige en inclusieve maatschappij in 2050 (VISIE 2050). VLAIO vervult sinds 2018 de rol van transitie-manager industrie 4.0. In 2023 hebben we verder ingezet op de vijf actielijnen zoals voorgesteld in het actieplan. Het doel blijft bij te dragen tot gunstige omgevingsvoorwaarden voor de ontwikkeling van een omgeving die industrie 4.0 in Vlaanderen faciliteert en zoveel mogelijk bedrijven stappen te laten zetten in hun transformatie.

Sinds 2017 zet VLAIO via verschillende kanalen ook in op smart cities. Hiervoor was een budget voorzien van 3.603 keuro. Er werd 3.453 keuro effectief vastgelegd.

Beleidsplannen Artificiële Intelligentie en Cybersecurity

In 2019 werd beslist jaarlijks respectievelijk 32 miljoen euro en 20 miljoen euro te investeren in de beleidsagenda's artificiële intelligentie (AI) en cyberveiligheid (CS). VLAIO en EWI beheren deze samen. EWI beheert telkens het luik onderzoek, VLAIO beheert het luik implementatie en beide samen coördineren de flankerende acties.

In totaal was binnen het programma economisch beleid 2.650 keuro VAK voorzien en werd er 1.592 keuro vastgelegd.

Binnen het programma innovatiesteun was er 15,9 miljoen euro voorzien en werd er voor 8.247 keuro vastgelegd in kader van AI en CS.

Circulaire economie

Er werd voor 3.442 keuro vastgelegd voor een living lab 'circulaire economie', waarbij 7 projecten werden gesteund.

Ad-hoc's universiteiten

Er werd voor 550 keuro vastgelegd voor ad-hoc's van de universiteiten.

Werking

Er was 433 keuro voorzien voor werking maar er werd finaal voor 358 keuro vastgelegd (vnl. expertkosten).

Relancemaatregelen binnen innovatiesteun

Er werd binnen groei-ondersteuning 73.035 keuro vereffend voor de volgende projecten binnen de Vlaamse Veerkracht:

- VV20: bio-economie;
- VV22 : versterking O&O bedrijfssteun, extra middelen O&O projecten;
- VV23 : versterking onderzoeksveld en versnelling O&O;
- VV25 : Blue Deal Onderzoek;
- VV47 : Waterstofonderzoek;
- VV116 : Elektronisch patiëntendossier;
- VV124 : Circulaire Economie;
- VV133 : Digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse Mediasector;
- VV134 : Digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse Mediasector – TETRA.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Ontvangsten participaties

4.1 Strategische doelstellingen

In het kader van het luik "uitvoerbeleid" van het Vlaamse buitenlandse economische beleid werd in 1996 het Fonds Vlaanderen-Azië opgericht. De schuldherschikking, met name de terugbetaling van de achtergestelde leningen, verstrekt door het ondertussen opgeheven Fonds Vlaanderen-Azië, wordt in dit ISE geregeld.

4.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	8	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	101	80	0	0	0	0
Totaal	109	80	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Dit gaat om terugbetalingen door bedrijven in het kader van het in 2002 opgeheven Fonds Vlaanderen-Azië.

4.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

EB0-9EFBAZZ-OP - ONTVANGSTEN PARTICIPATIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Fonds Vlaanderen-Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeimarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een aantal terugbetalingen verwacht met name kapitaalaflossingen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1 ^e BA	101	0	0
BU	80	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bijstelling terugbetalingen kapitaal i.h.k.v. Fonds Vlaanderen-Azië op basis van aflossingstabellen.

EB0-9EFBAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Fonds Vlaanderen-Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeimarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een aantal terugbetalingen verwacht, met name intresten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	8	0	0
BU	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bijstelling terugbetalingen intresten i.h.k.v. Fonds Vlaanderen-Azië op basis van aflossingstabellen.

VII. BELEIDSVELD IV: WETENSCHAPSCOMMUNICATIE – het stimuleren van de innovatie- en ondernemerscultuur

1. Inhoudelijk structurelement 1: Wetenschapscommunicatie

Wetenschapscommunicatie omvat alle initiatieven die burgers informeren over en betrekken bij het wetenschapsgebeuren via een interactie tussen onderzoekers en/of wetenschapscommunicatoren met de maatschappij. Wetenschapscommunicatie is een belangrijk instrument in de operationalisering van een quadruplehelixbeleid.

Een nieuw beleidsplan wetenschapscommunicatie 2022_2030 werd opgemaakt rond vier assen:

- Vlaanderen op de kaart zetten als topregio op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie,
- Het brede publiek toegankelijk, objectief en genuanceerd informeren over de voortgang en de doorbraken in deze domeinen,
- Iedereen sensibiliseren voor het maatschappelijke, economische en culturele belang van wetenschappen en technologie,
- Jongeren stimuleren tot studie- en beroepskeuzes in deze richtingen.

Het beleidsdomein EWI zet mee de schouders onder het initiatief Flanders Technologie & Innovation (FTI). Dit project sluit nauw aan bij de doelstellingen 'wetenschapscommunicatie' en geeft uitvoering aan het engagement om een technologiefestival op te zetten.

1.1 Strategische doelstellingen - Informeren over wetenschap en dialogeren met en betrekken van burgers bij de wetenschap.

We ondersteunen initiatieven die wetenschappen populariseren voor verschillende doelgroepen, om het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en technologische innovatie te versterken.

1.2 Operationele doelstellingen

Samenwerken met (structurele) partners. Enkele van die partners zijn de expertiscellen wetenschapscommunicatie van de associaties van universiteiten en hogescholen, F.T.I vzw (doe-centrum Technopolis), Vlaamse Olympiades, Volkssterrenwachten, RVO-Society, EOS Wetenschap.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

WETENSCHAPSCOMMUNICATIE, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	3.184	3.757	3.757	3.427	4.258	4.140
Toelagen IS	7.494	6.921	6.920	7.494	7.136	7.003
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	10.678	10.678	10.677	10.921	11.394	11.143

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2023	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU	1e aanpassing BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EGB20A-WT – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: een aantal horizontale projecten rond wetenschapscommunicatie;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het beleid in wetenschapscommunicatie wordt er samengewerkt met een aantal structurele partners.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via subsidies) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd. Het betreft hier specifieke meerjarige verbintenissen met o.a. de Vlaamse Volkssterrenwachten, de Vlaamse Olympiades, Natuur en Wetenschap en Jeugd, Cultuur en Wetenschap, Scriptie enz.

Vanaf BA 2021 werd er een uitsplitsing uitgevoerd, wat deze lijn betreft. Een nieuw begrotingsartikel (EB0-1EGB20W-IS) werd gecreëerd voor alle subsidies die ressorteren onder een IS-aanrekening: universiteiten, sommige hogescholen enz.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	2.361	2.934	2.934	2.604	3.435	3.317

Inhoudelijke toelichting:

- In 2023 werd er vanuit EB0-1EGB20W-IS 183 keuro VEK herverdeeld naar dit artikel.
- Het beschikbare budget werd volledig besteed. Na ontvangst en goedkeuring van de inhoudelijke en financiële verantwoording van de afzonderlijke initiatieven die op dit artikel aangerekend werden zullen de saldi in de loop van 2024 uitbetaald worden.

EB0-1EGB20B-WT – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING- RVO-SOCIETY

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de werkingstoelage aan RVO-Society aangerekend. RVO-Society inspireert jongeren, leerkrachten en burgers met educatieve en vrijetijdsactiviteiten over technologie en wetenschappen. Binnen RVO_Society is ook Scivil, het Vlaams kenniscentrum voor burgerwetenschap ('Citizen Science') actief. Scivil begeleidt en ondersteunt wetenschappers, kennisinstellingen en middenveldorganisaties die burgerwetenschapsprojecten willen organiseren. Voor 2023-2027 werd een nieuw convenant afgesloten voor een jaarlijks basisbedrag van 832.000 euro.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	823	823	823	823	823	823

Inhoudelijke toelichting:

De inhoudelijke en financiële verantwoording van de werkingssubsidie 2023 moet ingediend worden op 1 juni 2024. Indien in deze verantwoording voldaan is aan de vereisten van het Convenant 2023-2027 en er o.m. aangetoond wordt dat 12 van de 14 KPI's gerealiseerd werden zal het saldo van de subsidie (20%) uitbetaald worden.

Verder zal het geplande beleid uitgevoerd worden.

EB0-1EGB20C-IS – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING-FTI**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de jaarlijkse werkingssubsidie toegekend aan Flanders Technology International (F.T.I.) vzw. Het convenant liep af op 31 december 2023, voor 2024-2028 werd een nieuw convenant afgesloten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	4.503	4.503	4.503	4.503	4.503	4.503

Inhoudelijke toelichting:

De inhoudelijke en financiële verantwoording van de subsidie moet ingediend worden uiterlijk op 30 april 2023. Indien er 10 van de 12 KPI's gehaald worden zal het volledige saldo (20% van het subsidiebedrag) uitbetaald worden.

Verder zal het geplande beleid uitgevoerd worden.

EB0-1EGB20S-IS – HOGER ONDERWIJS EXPERTISECELLEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aangerekend voor de expertisecellen inzake wetenschapscommunicatie van de universiteiten en hogescholen binnen de associaties. Deze expertisecellen organiseren een gevarieerd aanbod van wetenschapscommunicatie-activiteiten en dragen zo bij aan het wetenschapscommunicatiebeleid van de Vlaamse overheid. Zij stimuleren hun wetenschappers om hieraan hun medewerking te verlenen en werken hiervoor – waar mogelijk – samen over de grenzen van instellingen en associaties heen. Het convenant liep af op 31 december 2023, voor 2024-2028 werd een nieuw convenant afgesloten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	2.220	2.220	2.220	2.220	2.220	2.220

Inhoudelijke toelichting:

De inhoudelijke en financiële verantwoording van de subsidie moet ingediend worden uiterlijk op 30 juni 2024. Indien er 7 van de 9 KPI's gehaald worden zal het volledige saldo (20% van het subsidiebedrag) uitbetaald worden.

Verder zal het geplande beleid uitgevoerd worden.

EB0-1EGB2OW-IS – HOGER ONDERWIJS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel (en begrotingsartikel EB0-1EGB2OA-WT) worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: horizontale projecten;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het wetenschapscommunicatiebeleid wordt er samengewerkt met een aantal structurele partners aan de doelstellingen uit het beleidsplan wetenschapscommunicatie.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via subsidies) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd. Dit begrotingsartikel werd gecreëerd voor alle subsidies die ressorteren onder een IS-aanrekening: universiteiten, sommige hogescholen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	771	198	197	771	413	280

Vanaf BA 2021 werd er een uitsplitsing uitgevoerd, wat deze lijn betreft. Een nieuw begrotingsartikel (EB0-1EGB2OW-IS) werd gecreëerd voor alle subsidies die ressorteren onder een IS-aanrekening: universiteiten, sommige hogescholen enz.

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werd er vanuit EB0-1EGB2OW-IS naar EB0-1EGB2OA-WT 573 keuro VAK en 573 keuro VEK herverdeeld naar dit artikel. Aanleiding was een interne budgetherschikking tussen de WeCom-lijnen in functie of de eindbegunstigde al dan niet tot de Vlaamse consolidatiekring behoort.

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

Flanders Technology International (F.T.I.)

F.T.I. heeft als missie om wetenschap en technologie dicht bij de mens brengen. F.T.I. exploiteert het doe-centrum Technopolis in Mechelen. Via een brede waaier van (outreach) initiatieven richt F.T.I zich tot schoolgaande kinderen en jongeren en tot het grote publiek, bijvoorbeeld Dag van de Wetenschap, wetenschapsshow's, en -theater, wetenschapspopulariserende tentoonstellingen, educatief materiaal, 'Technopolis on Tour', enz.

1.4 Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen

Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen.

STEM-agenda 2030

Het STEM-actieplan 2012/2020 kreeg een vervolg met de STEM-Agenda 2030. De STEM-agenda zet in op een hogere instroom in STEM-opleidingen en -loopbanen, op STEM-specialisten maar ook op het algemeen versterken van STEM-competenties in de ruime maatschappij, de "STEM-geletterdheid". Deze benadering is nodig om de transformaties die onze samenleving doormaakt duurzaam te ondersteunen en blijvend te faciliteren.

In uitvoering van de STEM-agenda zet VLAIO actief in op het verbinden van de stakeholders en de diverse beleidsinitiatieven uit de andere beleidsdomeinen zoals Onderwijs, Werk en Jeugd.

STEM in de vrije tijd

De Vlaamse overheid zette met het programma een 'STEM-academie in iedere gemeente' op om jongeren alle kansen te geven om als vrijetijdsbesteding te kunnen kiezen voor STEM-activiteiten. De erkende STEM-academies kunnen aanspraak maken op financiële tegemoetkoming en op ondersteuning via de STEM-partnerschappen het STEM-academienetwerk. Er werden inmiddels 158 STEM-academies erkend.

**VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S
ZONDER BELEIDSVELD**

1. Apparaatskredieten

1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA EA – Totaal

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	850	1.311	0	47.637	47.637
1e aanpassing BA-JR	850	1.311	0	55.206	55.665
BU	1.184	2.551	0	51.054	51.268

PROGRAMMA EA – EBO- DEPARTEMENT EWI

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	213	28	0	11.161	11.161
1e aanpassing BA-JR	213	28	0	12.749	12.749
BU	223	0	0	12.235	12.150

PROGRAMMA EA – ECO- AGENTSCHAP INNOVEREN EN ONDERNEMEN

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	637	1.283	0	36.476	36.476
1e aanpassing BA-JR	637	1.283	0	42.457	42.916
BU	961	2.551	0	38.819	39.118

1.2 Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

Taakomschrijving

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie focust zich in de eerste plaats op het voorbereiden, het monitoren en het evalueren van het beleid.

Het departement streeft naar excellentie in fundamenteel onderzoek, strategische kennisontwikkeling en de valorisatie van deze kennis. Noodzakelijke voorwaarden hiervoor zijn menselijk kapitaal en onderzoeksinfrastructuur. Het departement legt in zijn opdracht de nadruk op de ontwikkeling van een aantrekkelijk en duurzaam ondernemingsklimaat en de stimulering van innovatie en ondernemerschap.

Ontvangsten

EB0-9EABAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel kunnen algemene ontvangsten voor het Departement EWI worden geboekt.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	213	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	213	0	0	0	0
BU	223	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werden volgende ontvangsten geregistreerd op dit artikel:

- Europese subsidies betreffende diverse projecten: 205 keuro
- terugbetaling lening Fonds Vlaanderen-Azië: 6 keuro
- recuperatie (reis)onkosten bij organisatoren van (Europese) evenementen waaraan werd deelgenomen: 12 keuro

EB0-9EABTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel landen de terugvorderingen van lonen van personeelsleden met verlof voor opdrachten en/of waarvan het salaris ten laste wordt genomen door andere overheden of vakorganisaties.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
----------------	--	--	--	--	--

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	28	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	28	0	0	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Op dit fonds werden geen ontvangsten gerealiseerd in 2023.

Uitgaven

EB0-1EAB2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel wordt het volgende aangerekend:

- De loonkost van de personeelsleden van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) inclusief de personeelsleden van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO).
- De loonkost en de forfaitaire vergoedingen van de regeringscommissarissen bij de Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM) en de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	9.843	9.843
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	10.773	10.773
BU	0	0	0	10.680	10.710

Inhoudelijke toelichting:

Het budget van dit artikel is tussen 1ste aanpassing BA en 1ste aanpassing BA-JR toegenomen met 930 keuro en dit ten gevolge van herverdelingen in het kader van:

- de index: +27 keuro;
- het Europees Voorzitterschap: +711 keuro;
- de ontwikkeling & implementatie van het kennis- & economische veiligheidsbeleid: +91 keuro;
- het afgesloten sociaal akkoord: +123 keuro;
- overheveling budget naar het werkingsartikel: -22 keuro.

Het beschikbare krediet werd bijna volledig ingezet. Meer bepaald was er een saldo

op:

- VAK van 93 keuro (0,86%)
- VEK van 63 keuro (0,58%)

EB0-1EAB4ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel wordt de loonkost aangerekend van de vervangers binnen het Departement EWI. Het gaat meer bepaald over de vervangers van personeelsleden met verlof voor opdracht en/of waarvan het salaris ten laste wordt genomen door andere overheden of vakorganisaties.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	28	28
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	568	568
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Op dit fonds werden geen uitgaven gerealiseerd in 2023.

EB0-1EAB2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel wordt het volgende aangerekend:

- Werkingsuitgaven van het Departement EWI zoals onder meer de:
  - o algemene informaticakosten,
  - o algemene werkingskosten,
  - o schadevergoedingen aan derden,
  - o investeringskosten informatica,
  - o algemene investeringskosten,
  - o algemene communicatiekosten.
- Buitenlandse zendingen van de Vlaamse minister, de leden van het kabinet en de delegaties, alsmede voor zendingen van derden in opdracht.
- Kosten inzake het N-project 'Innovatie voor toekomstgericht transversaal beleid' (gekend als PIO).
- Algemene werkingskosten betreffende de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK

1e aanpassing BA	0	0	0	1.290	1.290
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.408	1.408
BU	0	0	0	1.555	1.440

Inhoudelijke toelichting:

Het budget van dit artikel is tussen 1ste aanpassing BA en 1ste aanpassing BA-JR toegenomen met 118 keuro en dit ten gevolge van herverdelingen in het kader van:

- het Europees Voorzitterschap: +78 keuro;
- de ontwikkeling & implementatie van het kennis- & economische veiligheidsbeleid: +18 keuro;
- overheveling budget naar het werkingsartikel: +22 keuro.

De werkelijk geboekte uitgaven zijn hoger dan de cijfers bij de 1ste aanpassing BA-JR. Dit komt doordat het departement Financiën en Begroting via een anomalie de uitgaven heeft geboekt die werden gedaan in het kader van het Europese project Digital Event HEBEPCY24. Deze uitgaven zijn volledig afgedekt door Europese subsidies.

1.3 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid – Agentschap Innoveren en Ondernemen

Taakomschrijving

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen is hét aanspreekpunt van de Vlaamse overheid voor alle ondernemers in Vlaanderen. Het Agentschap stimuleert en ondersteunt innovatie en ondernemerschap en draagt bij aan een gunstig ondernemersklimaat.

Ontvangsten

ECO-9EABAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de eigen ontvangsten werking en toelagen binnen het variabele krediet van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	637	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	637	0	0	0	0
BU	967	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er waren voor 637 keuro aan ontvangsten verwacht. In realiteit werd voor 967 keuro aan ontvangsten gerealiseerd, waarvan 741 keuro vanuit Efro, 190 keuro vanuit EEN voor uitvoering van Europese projecten en 64 keuro diverse andere ontvangsten. Dit alles was hoger dan voorzien.

ECO-9EABTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de eigen ontvangsten werking en toelagen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	283	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	283	0	0	0
BU	0	1.552	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd 283 keuro aan ontvangsten begroot binnen Europese projecten. Finaal werd voor 1552 keuro ontvangsten geboekt. Het grootste deel van deze ontvangsten betreft terugvorderingen vanuit EFRO Vlaanderen en Interreg NCP. Bij de BO2023 waren deze minimaal begroot en bij de BA2023 licht werden deze niet meer aangepast.

ECO-9EABTZZ-OI - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft het begrotingsartikel waarin de (éénmalige) middelen van het netto-actief van het FPF binnenkomen voor de 2 overgedragen medewerkers.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	1.000	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	1.000	0	0	0
BU	0	1.000	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

PMV heeft zoals begroot in 2023 éénmalig 1 miljoen euro van het ontvangen netto-actief van het Federaal Participatie Fonds (FPF) aan het begrotingsfonds 'Fonds personeelsleden verlof voor opdracht' (Beleidsdomein E) gestort.

De ontvangst dient om de loonlast van 2 van het FPF overgenomen VTE te betalen. De 2 VTE prijken op de loonlijst van Vlaanderen Connect.

ECO-9EABTZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden technische correcties geboekt op de ontvangsten binnen ECO-9EABTZZ-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	-1	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft waardeverminderingen ad 1 keuro op geboekte ontvangsten.

EC0-9EABAZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden technische correcties geboekt op de ontvangsten binnen EC0-9EABAZZ-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	-6	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft waardeverminderingen ad 6 keuro op geboekte ontvangsten in het variabele krediet.

Uitgaven**EC0-1EAB2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de uitgaven voor lonen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	33.603	33.603
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	34.356	34.356
BU	0	0	0	34.550	34.659

Inhoudelijke toelichting:

Ogenschijnlijk wordt het budget overschreden met 194 keuro VAK en met 303 keuro VEK, maar dit heeft te maken met het ESR-neutraal verwerken van Europese subsidies. Voor het VAK werd voor 194 keuro aan anomalieën opgeladen voor resp. 171 keuro loonkosten Europese projecten EEN (nieuwe boekingswijze) en voor 23

keuro boeking provisie niet opgenomen vakantiedagen. Voor het VEK werd voor 303 keuro aan anomalieën opgeladen voor o.a. 233 keuro loonkosten voor Europese projecten EEN en voor 59 keuro provisie niet opgenomen vakantiedagen. De anomalieën worden gedekt door Europese ontvangsten die hier niet zichtbaar zijn.

EC0-1EAB4ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft het variabel krediet voor personeelsuitgaven (lonen).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	359	359
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	4.413	4.413
BU	0	0	0	1.834	1.834

Inhoudelijke toelichting:

Het budget bedroeg 1.670 keuro VAK en VEK. Daarnaast is er nog 2.743 keuro aan overdracht zichtbaar op dit begrotingsartikel. T.o.v. de verwachte personeelsuitgaven van 1.670 keuro werd finaal 1.834 keuro aan uitgaven geboekt. De uitgaven van lonen lagen een beetje hoger dan begroot wegens een hogere loonkost van de aan te rekenen medewerkers op het variabele krediet. Het betreft medewerkers die werken voor Europese programma's waarvoor ook middelen ontvangen worden via het variabele krediet van VLAIO.

EC0-1EAB2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het krediet voor werkingsuitgaven van het Agentschap VLAIO.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.964	1.964
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.964	2.114

BU	0	0	0	1.850	1.986
-----------	---	---	---	-------	-------

Inhoudelijke toelichting:

Zowel de benutting van de VAK als van de VEK van de werkingsmiddelen van VLAIO bleef binnen de begrote bedragen. Er was een klein VAK-overschot van 114 keuro en een VEK overschot van 128 keuro.

ECO-1EAB4ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het variabel krediet voor werkingsuitgaven van het Agentschap VLAIO

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	550	550
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.724	2.033
BU	0	0	0	585	639

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA2023 was er 582 keuro aan uitgaven begroot. De uitgaven lagen een klein beetje hoger (585 keuro VAK en 639 keuro VEK) maar dankzij het opgebouwde overdrachtssaldo (resp. 1.364 keuro VAK en 1.451 keuro VEK) van dit variabele krediet kunnen deze uitgaven toch gerealiseerd worden. Op het variabele krediet werd aan ontvangstenzijde 637 keuro begroot en voor 967 keuro gerealiseerd.

2. Provisies/Thema-overschrijdend

PROGRAMMA EB – PROVISIES

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	19.592	16.049
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	26.782	14.122
BU	0	87	0	10.480	9.939

2.1 Ontvangsten

EB0-9EBBTAC-OW- BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit is het Fonds voor Wetenschaps- en Innovatiebeleid. De decretale basis van dit Fonds ligt vervat in artikel 5 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995 gewijzigd bij het Programmadecreet 2017. Dit begrotingsartikel is verbonden met het uitgavenartikel EB0-1EBB4AC-WT. De POD Wetenschapsbeleid ontvangt jaarlijks data uit FRIS. Voor de aanlevering van deze open data werd beslist om vanaf 2022 geen tegemoetkoming meer aan te rekenen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	87	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft een gedeeltelijke terugvordering van enkele projectsubsidies. Na de eindrapporteringen bleek een beperkt deel van de totale subsidie terug te vorderen.

2.2 Uitgaven

EBO-1EBB2AB-WT – INTERNATIONALISERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden subsidies en werkingsmiddelen rond internationale samenwerking aangerekend. Ook werden hier al kosten aangerekend in kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.501	1.501
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.147	1.910
BU	0	0	0	1.671	839

Inhoudelijke toelichting:

De onderbenutting van het VAK-budget wordt veroorzaakt doordat enkele voorziene projecten per jaareinde uiteindelijk niet zijn doorgedaan.

Hieronder een opsplitsing van de grootste dossiers.

Inkooporder omschrijving	VAK vastgelegd
DOSOP 5136 : VLIZ vzw - Plastic Pirates Go Europe! subsidie	209.100
DOSOP 5673 : Studie naar de feedstock -noden van de chemische industrie in Vlaanderen, Nederland en Noordrijn-Westfalen	192.613
DOSOP 5497 : Unesco IHP - betrekken van sCivil bij IHP Output 1.10 Citizen Science	169.650
DOSOP 5646 : EuroHPC Summit 2024	99.765
DOSOP 5510 : EU - VZP 2024 : Genomics: Evenementenlocatie	76.997
DOSOP 5682 : EU - VZP 2024: Open Food Conference - Evenementenbureau (onder raamcontract)	75.000
DOSOP 5508 : EU - VZP 2024 : EU Digital : Bestek eventbureau	60.727
DOSOP 5433: EU-VZP 2024: Informele Raad industrie / IM : Bestek eventbureau	55.641
DOSOP 5588 : EU - VZP : EUVZP PMV subsidie	40.000
DOSOP 5695 : EDCTP (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership Programme) 2023	36.855
DOSOP 5603 : Vanguard initiative Smart Health pilot : verlenging	30.000
DOSOP 5662: Lidmaatschap JPI HDHL 2024	27.500
DOSOP 5509 : EU - VZP 2024 : Pandemic Preparedness : Evenementenlocatie	25.039
DOSOP 5674 : IEA TCP on District Heating and Cooling (DHC) membership fee	24.166
DOSOP 5454 - Eurocris event meeting packages	23.656
DOSOP 5391 : Vlaamse bijdrage aan deelname GPAI 2023 : lidgeld	21.650
DOSOP 5716 : EU - VZP 2024: communicatie oval office	20.212
DOSOP 5311: VanGuard 2023 Ledenbijdrage	17.500
DOSOP 5400: ECRN Lidmaatschap 2023	15.000
DOSOP 5516: EU-VZP 2024 : Informele Raad Industrie en Interne Markt: Hotel	14.256
DOSOP 5691 : EU - VZP 2024: Informele Raad Industrie en Interne Markt: Catering diner dag 1	13.122
DOSOP 5555 : IEA HPT Membership Fee 2023	11.500
DOSOP 5517 EU-VZP 2024: Informele Raad Industrie en Interne Markt: Evenementenlocatie	10.624
DOSOP 5554 : Annual contribution Belgium to common fund of IEA Implementing Agreement on Photovoltaic Power Systems : Lidgeld	10.545
DOSOP 5723 : EU - VZP 2024: Informele Raad Industrie en Interne Markt: Catering lunch dag 2	10.294
DOSOP 5683 : EU - VZP 2024: Pandemic Preparedness: catering	10.011
Eindtotaal	1.301.423

EB0-1EBB2AJ-WT – ONDERSTEUNING VLAAMS UNESCO TRUSTFONDS VOOR WETENSCHAPPEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Vlaamse Trustfonds (FUST) ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van UNESCO is specifiek bedoeld voor het ondersteunen van UNESCO-activiteiten en -projecten binnen het domein van de wetenschappen, met klemtoon op duurzaamheid.

Het is de bedoeling om de uitstraling van Vlaanderen te vergroten door het uitdragen van Vlaamse expertise en deze te kaderen in de activiteiten van multilaterale organisaties.

In 2023 werd de vijfde fase van het FUST, de periode 2019-2023, door een externe evaluator voor Unesco geëvalueerd. De Vlaamse regering heeft in november 2023 beslist om het akkoord met Unesco verder te zetten, rekening houdend met de resultaten van de evaluaties op zowel algemeen als op projectniveau.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.301	1.301
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.301	1.301
BU	0	0	0	1.301	1.301

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EBB2AK-WT – UNU-CRIS

Korte inhoud begrotingsartikel:

'United Nations University – Institute on Comparative Regional Integration Studies' (UNU-CRIS) is opgericht in 2001 in Brugge als onderzoeks- en opleidingsinstituut. Het opereert onder de vlag van de United Nations University (UNU). Zoals omschreven in haar missieverklaring focust de instelling op nieuwe patronen in regionale en globale samenwerking en bestuur. Het instituut fungeert als bron van informatie en kennis voor het systeem van de Verenigde Naties (VN) en in het bijzonder de VN-instanties die actief zijn op het vlak van regionale integratie. UNU-CRIS werkt samen met de instituten en initiatieven in de hele wereld die zich bezighouden met vraagstukken van regionale integratie en samenwerking.

Het huidige MoU loopt van 2022-2026. Het budget t.o.v. het voorgaande MoU is niet gewijzigd. In 2023 werd in uitvoering van het convenant nog een indexering doorgevoerd.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.039	1.039
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.039	1.039
BU	0	0	0	1.039	1.039

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EBB2AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit begrotingsartikel worden aangewend voor de conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties met betrekking tot economie, wetenschap en innovatie. Op dit begrotingsartikel worden onder meer (beleids)evaluaties aangerekend van het EWI-beleidsdomein.

In de loop van 2023 werden de evaluaties uitgevoerd van:

- de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF),
- de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en de interfaceactiviteiten,
- het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO),
- de maatregelen voor de Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO),
- VITO (tegelijk met de evaluatie van het beheersreglement 2021-2023 betreffende de referentietaken),
- ECOOM,
- de KVAB,
- de beleidsprogramma's AI en Cybersecurity,
- F.T.I vzw,
- Expertiscellen Wetenschapscommunicatie,
- Eos Wetenschap vzw.

In 2023 werden ook de evaluaties opgestart of voorbereid waarvan de aanrekening is gebeurd op de begrotingskredieten (VAK) van 2023. Het betreft de evaluaties van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), Antwerp Management School (AMS), Vlerick Business School, LRM, de tussentijdse evaluatie van het Programma Ruimtevaarteconomie en de voorbereiding van de uitvoering van een systeemanalyse O&O&I en een uitgaventoetsing in het kader van het Vlaamse beleid betreffende productiviteit.

Verder worden op dit begrotingsartikel ook ad-hoc-studies of -initiatieven aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.310	1.245
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.310	1.615
BU	0	0	0	1.173	1.472

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EBB4AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit is de uitgavenzijde van het Fonds voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid – EB0-9EBGTAC-OW. De decretale basis ligt vervat in artikel 5 van het decreet van 22 november 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995, gewijzigd bij het Programmadecreet 2017.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	311	569
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.675	2.954
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Op dit fonds werden in 2023 geen uitgaven gemaakt.

EB0-1EBB2AD-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN - VARIO

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) geeft advies omtrent het beleid inzake onderzoek, ontwikkeling, innovatie en ondernemerschap. VARIO wendt dit budget aan om haar beleidsmatige opdracht uit te voeren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK

1e aanpassing BA	0	0	0	308	308
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	308	308
BU	0	0	0	301	293

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EBB2AG-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN - COF. STEUNPUNT DUURZAAM MATERIALENBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aangerekend voor de cofinanciering van het Steunpunt Circulaire Economie (CE Center). Begin 2022 is na een oproep een nieuw steunpunt van start gegaan. Het CE Center doet beleidsrelevant onderzoek in het kader van de circulaire economie en verenigt onderzoekers van KU Leuven, UGent, UAntwerpen, UHasselt en VITO.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	200	200
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	200	200
BU	0	0	0	200	200

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EBO-1EBB2AH-PR – PROVISIE O&O

Korte inhoud begrotingsartikel:

In 2023 werd er op dit begrotingsartikel – na intern compensatie een provisie voorzien van 12.916 keuro in VAK en 9.180 keuro in VEK.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK

1e aanpassing BA	0	0	0	9.577	5.841
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Onderstaande tabel geeft de herverdelingen weer vanuit de provisie:

Budget per begrotingsronde	Herverdeeld van/naar	Omschrijving	VAK	VEK
BO 2023			12.916	9.180
	EB0-1EEB5GT-IS	VoedselHUB	-5.000	-5.000
	EB0-1EBB2AK-WT	Index UNUcris	-39	-39
	EB0-1EEB5GT-IS	EU partnerschap; terugdraaien voorziene budget	1.700	1.700
BA 2023			9.577	5.841
	EB0-1EFB2NZ-PA	Navo verplichtingen - deel 1	-1.177	-1.177
	EB0-1EFB2NZ-WT	Navo verplichtingen - deel 2	-243	-243
	EB0-1EFB2LW-IS	Nota Kenniscentrum Biomanufacturing	-500	-250
	EB0-1EFB2LW-IS	Genoom Data Infrastructure (GDI)	-800	-200
	EB0-1EFB2LB-WT	Flanders Make	-3.000	-3.000
	EB0-1EFB2LW-IS	Emphasis	-1.800	-255
	EB0-1EFB2LA-WT	Solid Lab Vlaanderen	-17	-17
	EB0-1EAB2ZZ-LO	Personeelsuitbreiding ikv ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid - deel 1	-91	-91
	EB0-1EAB2ZZ-WT	Personeelsuitbreiding ikv ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid - deel 2	-18	-18
	EB0-1EEB2JA-WT	Solid lab	-1.931	-590
Saldo per jaareinde			0	0

EB0-1EBB2AI-WT – EX FFEU

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel was bestemd voor o.a. de investeringen in elektrische voertuigen, supercomputer, e.d. In de vorige jaren is er geen aanwending geweest van de middelen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	13.007	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er is een VAK-ruiter van 13.007 keuro beschikbaar. Deze beschikbaarheid van middelen wordt nog éénmalig verlengd tot BO 2024.

EB0-1EBB2AV-IS – Hoger onderwijs - ECOOM-STORE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de budgetten voor ECOOM (Expertisecentrum onderzoek en ontwikkeling monitoring). Sinds 2021 is het beleidsonderzoek van STORE in ECOOM geïntegreerd.

Er zijn daarnaast ook bijkomende middelen voorzien voor extra opdrachten sinds 2021: het monitoren van de AI/CS-barometer en de verdere uitbreiding van de expertise rond waardeketens enerzijds en een bijkomende structurele opdracht rond student-ondernemerschap anderzijds. Deze taken werden via twee addenda aan het convenant verankerd. In de eerste helft van 2023 werd een evaluatie uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de evaluatie werd eind 2023 met ECOOM een nieuw convenant afgesloten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	4.045	4.045
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	3.795	3.795
BU	0	0	0	3.795	3.795

Inhoudelijke toelichting:

Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

EB0-1EBB2AY-IS - PMV GROEP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat toelagen aan PMV.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.000	1.000
BU	0	0	0	1.000	1.000

Inhoudelijke toelichting:

- In 2023 werd 1.000 keuro herverdeeld in het kader van het actieplan Energie-Efficiëntie.
- Het geplande beleid werd uitgevoerd zoals voorzien.

IX. LIJST MET AFKORTINGEN

AIV	Agentschap Informatie Vlaanderen
AMS	Antwerp Management School
AO	Algemene Ontvangsten
APM	Agentschap Plantentuin Meise
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de
BA JR	jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BOF	Bijzondere Onderzoeksfondsen
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
CSA	Coordination and Support Action
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EFSI	Europees Fonds voor Strategische Investeringen
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
FFEU	Financieringsfonds voor schuldafbouw en éénmalige uitgaven
FRIS	Flanders Research Information Space
FTI	Flanders Technology International VZW
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen
GIMV	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
HFB	Het Facilitair Bedrijf
HIVA	het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving
IBF	International Bioeconomy Forum
ICPerMed	International Consortium on Personalised Medicine
IMEC	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
IOF	Industriële Onderzoeksfondsen
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen
KMO	Kleine Middelgrote Ondernemingen
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
LSM	Limburg Sterk Merk
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
NERF	Neuro-Electronic Research Flanders
NRW	Noordrijn-Westfalen
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OJO	Omkadering Jonge Onderzoekers
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)

OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PIO	Programma Innovatieve Overheidsopdrachten
PM	gepersonaliseerde geneeskunde
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
SCK	Studiecentrum voor kernenergie
SOV	Site-Ontwikkeling Vlaanderen
TO	Toegewezen ontvangsten
VABB SHW	Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor de Sociale en Humane Wetenschappen
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VARIO	Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VIB	Vlaams Interuniversitair Instituut Voor Biotechnologie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen
VLAJO	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
WT	Werkings- en Toelagen (ESR-aggregaat)

X. OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN

Nr	Naam initiatief	Aard initiatief	Trekker	Inhoudelijke bepalingen	Voorziene planning /stand van zaken procedure VR	Datum inwerkingtreding
1	Diverse wijzigingen aan het basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid	Decreet + eventueel BVR	Dep EWI + VLAIO	<p>Wijziging van het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opname EnergyVille VZW • Aanpassing governance VITO • Inpassing Vlaamse Wetenschappelijke instellingen • Diverse kleinere aanpassingen 	Bekrachtiging VR 25/03/2022	Inwerkingtreding 9/6/2022, uitgezonderd art. 15.
2	Decretaal kader voor de moonshot (via wijziging basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid, zie nr. 1)	Decreet	VLAIO	We realiseren voor de moonshot "De Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO2-arm in 2050 door de ontwikkeling van marktrijpe innovatieve technologieën in Vlaanderen tegen 2040" een decretaal kader dat rechtszekerheid kan bieden voor de lange termijn.	Idem nr. 1	Idem nr. 1

3	Decretaal kader privacy (AVG) (via wijziging basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid, zie nr. 1)	Decreet	VLAIO	Realisatie van een decretale rechtsbasis AVG en toegang en gebruik van het Rijksregisternummer	Idem nr. 1	Idem nr. 1
4	Coördinatie Decreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid	BVR + instemmingsdecreet	Dep EWI	Coördinatie (niet inhoudelijke wijziging) van basisdecreet W&I	Nog te bepalen	Nog te bepalen
5	Decreet rechtsbasis GDPR	decreet	VLAIO	Decreet over de verwerking van persoonsgegevens door het Agentschap Innoveren en Ondernemen en haar partnerorganisaties, wat betreft de uitoefening van de taken van VLAIO	1° principiële goedkeuring voorzien vóór de verkiezingen 2024	Nog te bepalen
6	Decreet tot wijziging van het decreet tot omzetting van de Europese richtlijn beroepskwalificaties	Decreet	Dep EWI	Omzetting van Europese richtlijn ivm evenredigheidstoets beroepskwalificaties	Definitief goedgekeurd op 21/05/2021	Art. 2, 3 en 6 t/m 24: 30/7/2020 Overige art. 10/6/2021
7	Decreet tot aanpassing sectorale regelgeving nav de fusie tussen de departementen EWI en WSE	Decreet	Dep EWI + Dep WSE	Wijziging van terminologie van departement en beleidsdomein in decretale regelgeving EWI en WSE	Wetgevingsadvies ontvangen 10/04/2024	Voor eind 2024

8	Besluit van de Vlaamse Regering over de thematische oproep met betrekking tot de bio-economie bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO)	BVR	Dep EWI/FW O	Reglementair kader voor nieuwe Strategisch Basis Onderzoek-oproep voor BIO-Economie	Definitief goedgekeurd op 09/07/2021	07/08/2021
9	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de financiering van toegepast biomedisch onderzoek met een primair maatschappelijke finaliteit	BVR	Dep EWI/FW O	Procedure financiering toegepast biomedisch onderzoek	Goedgekeurd op 21/1/2022	21/2/2022
10	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of	BVR	Dep EWI/FW O	Besluit tot aanpassing van het FWO-besluit	Principieel goedgekeurd begin 2014	

	subsiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren					
11	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor pioniersbeurzen bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)	BVR	Dep EWI/FWO	Procedure financiering pioniersbeurzen	Wetgevingsadvies 2 april 2024	Nog te bepalen
12	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren	BVR	Dep EWI/FWO	Aanpassing besluit internationale onderzoeksinfrastructuren	Wetgevingsadvies 29 maart 2024	Nog te bepalen
13	Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 2, §3, tweede lid, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor	BVR	Dep EWI/FWO	Inwerkingtreding bepaling BVR doctoraatsbeurzen	Wetgevingsadvies 18 maart 2024	Nog te bepalen

	de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek en tot wijziging van artikel 8 van hetzelfde besluit					
14	Besluit van de Vlaamse Regering over het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale economie	BVR	Dep EWI/De p WSE	Besluit tot oprichting van nieuw departement	Advies IF 7 maart 2024	Nog te bepalen
15	BVR tot aanpassing sectorale regelgeving nav de fusie tussen de departementen EWI en WSE	BVR	Dep EWI/WS E	Besluit tot aanpassing van sectorale regelgeving nav fusie EWI/WSE	Opmaak	Nog te bepalen
16	BVR tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse	BVR	Dep EWI	Actualisatie van het BVR na de vijfjaarlijkse evaluatie van de subsidies IOF en interfaceactiviteiten	Definitief goedgekeurd op 1 december 2023	
17	Waarborgregeling	Decreet + BVR	PMV	Aanpassing in het licht van WCO's bij bedrijven + verhoging overzichtelijkheid decreet en uitvoerende besluiten en betere afstemming op elkaar	Decreet bekrachtigd op 21/12/2001 BVR binnenkort definitieve	Op door VR te bepalen datum

					goedkeuring door VR	
18	Aanpassen Winwinleningbesluit van 20 juli 2006 betreffende het Vriendenaandeel	BVR	PMV	Dit besluit beoogt om het Vriendenaandeel in werking te stellen. Familie en vrienden zullen zo aangemoedigd worden aandelen te verwerven in KMO's.	Goedgekeurd op 22/01/2021	11/02/2021
19	Decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles	Decreet	PMV	Het decreet beoogt het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles aan te passen	Advies raad van state werd aangevraagd maart 2024	Nog te bepalen
20	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2009 tot uitvoering van Hoofdstuk III/1 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles	Besluit	PMV	Het besluit van de Vlaamse Regering wijzigt het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2009 tot uitvoering van Hoofdstuk III/1 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles	Principieel goedgekeurd begin 2024	Nog te bepalen
21	Decentralisatie ambulante handel	Decreet/BVR	VLAIO	Mede door wijzigingen in de vennootschapswetgeving dient de wetgeving ambulante handel herbekeken te worden, alsmede ook in het licht van verdere	Decreet goedgekeurd op 3/3/2023	1/4/2024

				decentralisatie en verhoogde autonomie van de steden (regeerakkoord)	Uitvoeringsbesluiten goedgekeurd op 22/9/2023	
22	Aanpassing decreet op het Hermesfonds	Decreet	VLAIO	De integratie van een deel van de opdrachten van Syntra Vlaanderen in het Agentschap Innoveren en Ondernemen zal aanleiding geven tot een aanpassing van het decreet dat de werkzaamheden van het Hermesfonds regelt.	Goedgekeurd op 19/06/2020	31/12/2021
23	Aanpassing oprichtingsbesluit Agentschap innoveren en Ondernemen	BVR	VLAIO	De integratie van een deel van de opdrachten van Syntra Vlaanderen in het Agentschap Innoveren en Ondernemen zal aanleiding geven tot een aanpassing van het oprichtingsbesluit van het agentschap.	Goedgekeurd op 20/11/2020	1/1/2021
24	BVR bevordering ondernemerschap	BVR	VLAIO	Omvorming en actualisering van het BVR tot toekenning van steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap	In opmaak	Nog nader te bepalen
25	Wijziging decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid	Decreet	VLAIO	Doelmatige inzet van het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid richting kernversterking door aanpassing van de categorieën van kleinhandel, het toepassingsgebied van de vergunningplicht en de handhaving, samen met een moratorium op de bouw van nieuwe handelsvestigingen	Goedgekeurd op 7/7/2023	9/8/2023 met uitzondering van artikel 4 en 6 die op 4/3/2024 in werking getreden zijn getreden ingevolge BVR van 12/1/2024 :
25 bis	Implementatiedecreet van het kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving	Decreet	VLAIO/Agentschap Justitie en	Nodig opdat het kaderdecreet van toepassing zou zijn op handhaving van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten	Geagendeerd voor de plenaire vergadering Vlaams Parlement van 24/4/2024	Nog nader te bepalen

			Handhaving			
26	BVR ruimtelijke economische projecten	BVR	VLAIO	BVR tot regeling van het juridisch kader voor ruimtelijke economische projecten	In opmaak	Nog nader te bepalen
27	Wijziging BVR STS	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de strategische transformatiesteun wat betreft de bonussteun	Goedgekeurd op 29/10/2021	1/1/2022
28	Wijziging BVR HPOW	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de hinderpremie openbare werken wat betreft de aanpassing van de overgangsbepaling	Goedgekeurd op 24/6/2022	31/7/2022
29	Wijziging BVR kmo-portefeuille, kmo-groeisubsidie	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de kmo-portefeuille	Principieel goedgekeurd op 15/7/2022 Ligt voor ter advies bij Raad van State.	Voorziene inwerkingtreding 1/1/2023
30	Wijziging BVR kmo-portefeuille, kmo-groeisubsidie, wat betreft de uitgesloten diensten kmo-p	BVR	VLAIO	BVR tot uitsluiting van een aantal diensten in de kmo-portefeuille	Goedgekeurd op 1/4/2022	1/7/2020
31	Wijziging BVR EP-plus en STRES	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de ecologiepremie plus en strategische ecologiesteun	Definitief goedgekeurd op 19/4/2024	1/7/2024

32	Wijziging aantal BVR's van bedrijfssteun en innovatiesteun over toekenning terugbetaalbare voorschotten	BVR	VLAIO	BVR tot invoering van de mogelijkheid tot steuntoekenning in de vorm van een terugbetaalbaar voorschot in de steunmaatregelen STS, STRES, O&O kennisintensief, O&O, O&O samenwerkingsverband	Goedgekeurd op 30/4/2021	9/6/2021
33	Coronasteunmaatregel en afdeling steun	BVR's	VLAIO	-VBM (Vlaams beschermingsmechanisme) quater -CGM (corona globalisatiemechanisme) 2020 -VBM quinquies -VBM sexies -VBM septies -VBM octies -VBM novies -CGM 2021 -omboekingspremie evenementensector -STS (corona) -Screen Flanders (corona) + een aantal wijzigings-BVR's	Goedgekeurd op -VBM quater: 5/2/2021 -CGM 2020: 26/2/2021 -VBM quinquies: 2/4/2021 -VBM sexies: 21/5/2021 -VBM septies: 10/9/2021 - omboekingspremie: 24/9/2021 -VBM octies: 21/1/2022 -VBM novies: 11/3/2022 -CGM 2021: 13/5/2022	-VBM quater: 12/2/2021 -CGM 2020: 5/3/2021 -VBM quinquies: 16/4/2021 -VBM sexies: 7/6/2021 -VBM septies: 12/10/2021 - omboekingspremie: 4/10/2021 -VBM octies: 14/2/2022 -VBM novies: 31/3/2022 -CGM 2021: 25/5/2022
34	BVR invoering uitsluiting steun	BVR	VLAIO	BVR betreffende de wijziging van diverse steunbesluiten inzake de uitsluiting steun	Goedgekeurd op 4/6/2021	16/6/2021

35	BVR aanpassing aan de nieuwe vennootschapswetgeving en nieuwe voorwaarden OIM	BVR	VLAIO	BVR tot wijziging van diverse steunbesluiten over de aanpassing aan de nieuwe vennootschapswetgeving en nieuwe voorwaarden OIM	Goedgekeurd op 26/2/2021	1/3/2021
36	BVR toekenning steun stijgende energieprijzen (4 ^o kwartaal 2022)	BVR	VLAIO	BVR tot toekenning van steun voor de stijgende energieprijzen t.g.v. de oorlog in Oekraïne	Goedgekeurd op 9/12/2023	9/12/2023
37	BVR compensatie indirecte emissiekosten (CIE)	BVR	VLAIO	BVR tot vervanging van het BVR CIE t.g.v. nieuwe Europese richtsnoeren CIE	1 ^o principiële goedkeuring VR op 8/7/2022	3/2/2023
38	BVR de-minimis ea	BVR	VLAIO	Wijziging van kaderdecreet EO en enkele BVR's VLAIO aan nieuwe de-minimis verordening, gewijzigde GBER en rechtzetting enkele achterhaalde verwijzingen.	Begrotingsakkoord verleend op 22/4/2024. Klaar voor agendering op de Vlaamse Regering.	Te bepalen
39	BVR opschorting steun bij openstaande terugvorderingen	BVR	VLAIO	Maatregel om uitbetaling nieuwe VLAIO-steun op te schorten in geval van openstaande schulden in te bedden in alle steunmaatregelen	In opmaak	Te bepalen

--

XI. BIJLAGEN

Bijlage Regelgevingsinitiatieven

Niet van toepassing voor het beleidsdomein

Bijlage Resoluties VP

In lijn met de resolutie van het Vlaams Parlement (1651 (2022-2023) – Nr. 1 van 29 maart 2023) heeft het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) een nieuwe, omvangrijke analyse van het buitenlandszeggenschap binnen Vlaanderen uitgevoerd. Deze studie, opgesteld in nauwe samenwerking met het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM), maakt gebruik van de meest recente boekhoudkundige data tot en met het jaar 2020. Het onderzoek biedt een gedetailleerd overzicht van de buitenlandse invloeden op onze economie, met bijzondere aandacht voor de veranderingen en trends die zich in de recente jaren hebben voorgedaan.

De presentatie van deze studie vond plaats in juni 2023 tijdens een speciaal georganiseerde studiedag waarop ook de gehele commissie Economie van het Vlaams Parlement werd uitgenodigd. De resultaten van deze studie werden ook verder gebruikt in beleidsvoorbereiding en -analyse op Vlaams, maar ook federaal vlak.

Bijlage Rekenhof

Niet van toepassing voor het beleidsdomein

Bijlage Arresten

Niet van toepassing voor het beleidsdomein